PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo | Cena 60 lir | Leto XXIV. Št. 134 (7027) | TRST, četrtek, 6. junija 1968

PO VELIKI ZMAGI NA PRIMARNIH VOLITVAH V DAKOTI IN KALIFORNIJI

Predsedniški kandidat Robert Kennedy žrtev atentata Zadelo ga je več strelov in sedaj se bori s smrtjo

Do sinočnjih poznih ur ni nastopilo pri ranjencu nobeno izboljšanje - Ko so ga pripeljali v bolnišnico, je bil Kennedy «praktično mrtev» - Pri atentatu so bile ranjene še tri druge osebe - Atentator je baje jordanski državljan - Kavcija 240.000 dolarjev za njegovo izpustitev na začasno svobodo

LOS ANGELES, 5. — Senator Robert Kennedy se od včeraj bori s smrtjo. Ko je v Los Angelesu v hotelu «Ambasador» proslavljal svojo veliko zmago na primarnih volitvah v Dakoti in Kaliforniji, je postal žrtev atentata. Atentator je izstrelil iz samokresa več strelov proti njemu in ga smrtnonevarno ranil. En strel ga je zadel v čelo, drugi pa blizu desnega ušesa.

Kennedyja so takoj odpeljali v bolnišnico, kjer ga je šest zdravnikov operiralo. Operacija je trajala tri ure in zdravniki so javili, da je njegovo stanje zelo nevarno ter da bo prihodnje razdobje med 12 in 36 urami zelo kritično. Pozno zvečer so objavili nov zdravniški bilten, ki pravi, da niso opazili nobenega izboljšanja.

Načelnik Kennedyjevega tiskovnega urada je sporočil, da je bil Kennedy «praktično mrtev», ko so ga pripeljali v bolnišnico. Zdravniki so izvršili masažo srca ter so mu dajali kisika. Dali so mu tudi injekcijo adrenalina v srce, in srce je začelo močneje utripati.

Kirurgi so izvlekli vse drobce izstrelka, razen enega. Kennedy je zgubil mnogo krvi in nekateri drobci izstrelka in kosti so se zarili v možgani.

Atentator je izstrelil več strelov, pri čemer so bili ranjeni tudi sindikalist Paul Schrade, časnikar Bill Weisel in časnikarka Iva Galdstein.

Takoj ko so odjeknili streli iz samokresa, ki so ranili Kennedyja in tri druge osebe, se je več ljudi vrglo na atentatorja. Bivši olimpijski prvak Rafer Johnson in bivši nogometaš Roosevelt Grier sta se dolgo borila z atentatorjem, preden jima je uspelo iztrgati samokres iz roke.

Neki demokratični predstavnik iz Los Angelesa, ki je bil tri metre od Kennedyja v trenutku atentata, je sporočil, da je Kennedy šel skozi kuhinjo na hodnk, ki pelje do dvigala. Ustavil se je, da pozdravi kuharja, in v tistem trenutku so počili streli. Nastala je velika zmeda. Poklicali so zdravnike.

Kennedy je v svojem govoru v veliki dvorani hotela sporočil navzočim svojo zmago in je pozval na konec nasilja. Na podlagi zadnjih podatkov je Kennedy dobil v Dakoti 50 odstotkov glasov, Johnson 30 odstotkov, McCarthy pa 20. V Kaliforniji pa je Kennedy dobil 46 odstotkov, McCarthy pa 42, vsi ostali kandidati 12 odstotkov.

Nekaj ur po atentatu je policija začela rekonstrukcijo dogodkov med atentatom. Ugotovili so, da je atentator uporabljal samokres kalibra 22. Načelnik policije v Los Angelesu je sporočil, da je Kennedy večkrat odbil ponudbo policije, da bi skrbela za njegovo varnost med bivanjem v Los Angelesu.

Atentatorja strogo stražijo v zaporu v Los Angelesu. Policija je javila, da so atentatorja identificirali. Imenuje se Sirhan Bishara Sirhan; star je 24 let in je jordanski državljan. Ameriški priseljevalni urad je javil, da se je Sirhan rodil 19. marca 1944 v Jordaniji in je prišel v New York 19. januarja 1957 in ni dobil ameriškega državljanstva.

Zvedelo se je, da je Sirhan eden od petih bratov, ki živijo na področju Los Angelesa. Drugi štirje brati so Adel, Munir, Serif in Said. Sporočili so, da je samokres, ki ga je uporabil atentator, last njegovega brata Munira, ta pa je izjavil, da ne ve, kako se je njegov brat polostil samokresa.

Načelnik policije v Los Angelesu je izjavil, da so atentatorja zaprli v posebno celico in ga stalno stražijo. Za njegovo izpustitev na začasno svobodo je bila določena kavcija 240.000 dolarjev. Atentator ni hotel imenovati advokata in zato so mu določili uradnega branilca. Župan iz Los Angelesa je izjavil, da so pri atentatorju našli 400 dolarjev in izrezek članka iz časopisa, ki je kritiziral Kennedyja. Zatrjuje se, da je imel atentator seznam manifestacij, katerih se je imel Kennedy udeležiti v juniju.

V Washingtonu je pravosodni minister izjavil, da na podlagi informacij se za sedaj zdi, da ni dokazov o zaroti ter da je atentat na Kennedyja osamljeno dejanje.

V Amanu je predsednik jordanske vlade Talhuni izjavil, da se noben jordanski državljan ne imenuje Sirhan Sirhan. Poudaril je, da, če je atentator jordanski državljan, nimata jordansko ljudstvo in jordanska vlada nič opraviti z atentatom, ki ga obsojata.

Velik odmev zločinskega atentata

WASHINGTON, 5. — Zločinski atentat na Roberta Kennedyja je vzbudil po vsej Ameriki val ogorčenja ter številne komentarje.

Predsednik Johnson je označil atentat kot tragedijo za vse in je pozval vso Ameriko, da moli za ozdravljenje Kennedyja. Johnson je tudi odredil, da bo FBI čuvala predsedniške kandidate, čeprav noben zakon predsednika za kaj takega ne pooblašča. Policija v ameriški prestolnici je v pripravljenem stanju. Johnson je že ob 3.31 po lokalnem času telefoniral svojemu osebnemu svetovalcu, obrambnemu ministru in pravosodnemu ministru. Posvetoval se je tudi z načelnikom FBI Hooverjem in načelnikom tajne službe Ramseyjem Clarkom. FBI bo na osnovi novega zakona o civilnih pravicah sodelovala pri preiskavi o atentatu, vendar pa je predvsem dolžnost lokalne policije, da preiskavo izvede.

Atentator

McCarthy je danes na tiskovni konferenci izjavil, da nima besed, da bi izrazil svoje sožalje družini in vsemu narodu. Gre za akcijo, ki jo je izvršil neuravnovešen človek, vendar pa pada odgovornost na vse in odraža ozračje nasilja, ki se je ustvarilo na svetu. McCarthy je sklenil, da bo prekinil volilno kampanjo in da bo najprej obiskal v bolnišnici ranjenca. Podoben sklep je sprejel tudi drugi kandidat za predsednika Humphrey, ki je sedaj v Koloradu in ki se bo nemudoma vrnil v Washington.

Jacqueline Kennedy je bila v New Yorku in jo je o atentatu obvestil soprog njene sestre princ Radziwill, ki je gledal televizijo. Jacqueline ni mogla verjeti novici in je dejala, da gre za nekaj strahotnega in neverjetnega.

Predsednik OZN U Thant je poslal soprogi Ethel Kennedy osebni telegram, v katerem izraža upanje za naglo ozdravitev njenega moža. U Thant pravi, da je z grozo in obžalovanjem slišal vest o atentatu na Roberta Kennedyja, ki ga pozna in ki ga spoštuje. Gre za tragedijo vsega sveta. U Thant pravi, da je za njega nerazumljivo, da tako velika nacija, kot so ZDA, nadaljuje z nasiljem in ogroža življenje svojih najboljših ljudi.

Vdova po ubitem črnskem voditelju Lutru Kingu Correta King je poslala gospe Kennedy pismo, v katerem pravi, da moli za njenega moža, ki ga tako zelo spoštuje in da moli za narod, ki je v nevarnosti ob tej veliki tragediji. Vdova pravi, da so ji bili ob njeni žalosti v pomoč in da je pripravljena narediti kar koli, da bi jim lahko olajšala bol.

MOSKVA, 5. — Agencija Tass je objavila krajši komentar, medtem ko je že zgodaj zjutraj objavila vest o atentatu. V komentarju je rečeno, da je postalo ubijanje nasprotnikov vedno pogostejše v politični džungli ZDA in da dokazuje, da je ozračje tako, da omogoča rešitve take vrste.

Predvsem pa pada v ospredje dejstvo, da se ogromen in dobro plačan stroj FBI ne ukvarja toliko z borbo proti kriminalu in političnemu gangsterizmu kot s preganjanjem naprednih gibanj, pripadnikov masovnih organizacij proti vojni in onim, ki se upirajo sedanjemu družbenemu ustroju.

Po mnenju znanih ameriških sociologov je agresija v Vietnamu v dobršni meri prispevala k povečanju zločinov, saj vojna prispeva h krepitvi banditskega ozračja.

Razširjanje političnih zločinov podpira tudi dejstvo, da ostane velika večina nekaznovana. Tako je glede rasističnega terorizma v južnih državah in o tem priča dejstvo, da po dveh mesecih še vedno ni bil prijet morilec Lutra Kinga, pri čemer je treba tudi reči, da so številne okoliščine uboja Johna Kennedyja ostale v temi. Tass zaključuje, da ni mogoče izključiti možnosti povezave med atentati na oba Kennedyja in da ta hipoteza zahteva jasen odgovor.

Vest o zločinu je močno odjeknila v vseh evropskih prestolnicah in je o njej razpravljala francoska vlada, predsednik de Gaulle pa je zahteval, da ga stalno obveščajo. Iz Bonna je predsednik Kiesinger poslal ženi senatorja brzojavko, zunanji minister Brandt pa je obžaloval napad na tiskovni konferenci.

Rudi Dutschke, ki še vedno leži v bolnišnici kot žrtev nacističnega napada, je izjavil, da «ubiti nekoga s streli, nikakor ne predstavlja politični argument».

RIM, 5. — Predsednik republike Saragat je takoj obsodil atentat, prve uradne reakcije pa so bile v parlamentu.

Novi predsednik poslanske zbornice Pertini je ob zaključku zasedanja zbornice izjavil, da gre za novo tragedijo, ki moti svetovno vzdušje. Omenil je tri zločinske atentate, na Kennedyja v Dallasu, Roberta Kinga in ugotovil, da gre v vseh treh primerih za atentate na zagovornike svobode in demokracije ter za neuspešne poskuse, da se zavre tok zgodovine.

Tajnik KPI Longo je dejal, da vest bujno vzbuja ogorčenje vseh demokratičnih ljudi, ki vidijo stalno ponavljanje reakcionarnega nasilja in izkoriščanja ubojev za politično borbo. Izrazil pa je tudi zaskrbljenost za veliko državo, kot so ZDA, ki vodijo tako velik del sveta na pot agresije.

Podpredsednik Nenni je dejal, da je prišlo do atentata v okviru rasističnega vetra, ki veje v ZDA in da v takih okoliščinah lahko pride do kakršnih koli in do še hujših dogodkov.

BEOGRAD, 5. — «Zločin je bil storjen ne samo proti Robertu Kennedyju temveč tudi proti njegovemu programu politike miru, sodelovanja med narodi, graditve nove konstruktivne in močne vloge Amerike v današnjem svetu in v bodočnosti,» je izjavil nocoj predsednik zunanjepolitičnega odbora zvezne skupščine in bivši veleposlanik Jugoslavije v Washingtonu Veljko Mićunović v zvezi z atentatom na ameriškega senatorja.

V izjavi na beograjski televiziji je Veljko Mićunović poudaril, da je Robert Kennedy pokazal Ameriki in svetu svoje velike človeške in politične kvalitete. «Naša javnost, je rekel Mićunović, dobro ve, da je Robert Kennedy odločno nastopil proti nadaljevanju politike vojne v Vietnamu. Naši ljudje so spremljali, kako je Robert Kennedy šel od mesta do mesta v ZDA in obiskoval kraje, v katerih živijo črnci, in to v času, ko je v teh mestih Amerike bilo najtežje.

Robert Kennedy je prijatelj Jugoslavije in se aktivno zavzema za najboljše odnose med našima državama. Zavzemal se je za realno politiko v sodobnem svetu in je storil, kar je mogel da Amerika prispeva k izboljšanju teh razmer v nasprotju s tem, kar so ZDA, na žalost, delale zadnja leta.

Robert Kennedy takoj po atentatu

Po predvidevanjih Fanfani predsednik senata, Pertini poslanske zbornice

Izvoljena predsednika zbornic parlamenta Zadnja seja in odstop Morove vlade

Danes prične predsednik republike Saragat posvetovanja za sestavo nove vlade

RIM, 5. — Tako v poslanski zbornici se je izvolitev dveh predsednikov izvršila točno po programu in je prejel posl. Alessandro Petrini 364 glasov, belih glasovnic pa je bilo 215. Za predsednika senata pa je prejel senator Amintore Fanfani 181 glasov, belih glasovnic pa je bilo 127.

Bele glasovnice so dejansko glas proti, kot so kasneje povedali predstavniki komunistov in psiupovcev, češ da jim je žal, da niso mogli glasovati za antifašista in predstavnika odporniškega gibanja Petrinija, ker je bil uradni kandidat levega centra in da gre pri kadidaturi in izvolitvi torej za bistveno politično dejanje.

Tako v poslanski zbornici kot v senatu je bilo ozračje slovesno in je glasovanje neposredno snemala televizija. Zasedanje poslanske zbornice je otvoril Petrini sam, ki po pravilniku predseduje prvi seji kot najstarejši podpredsednik. Sledilo je glasovanje in popoldne ustoličenje predsednika, pri čemer je imel novi predsednik iz vrst socialistov priložnostni govor.

Petrini je dejal, da čaka parlament obsežno delo in v tej zvezi omenil reformo pravilnika. Nato pa je prešel na nekatera pereča vprašanja in je opozoril na nezadovoljstvo mladine, ki pa jo je opozoril, da je treba ohraniti svobodo, ker če se to izgubi, se izgubi vse. Navedel je lastne izkušnje v tej zvezi in poudaril, da prav zato tudi pozdravlja vse narode, ki se bore za svobodo. Zadnji del svojega kratkega uvodnega govora pa je posvetil socialnim vprašanjem.

Novi predsednik poslanske zbornice Alessandro Petrini se je rodil 25. septembra 1896. leta v kraju Stella (blizu Savone), doktoriral je iz pravnih ved in se je prve svetovne vojne udeležil kot poročnik strojničar. 1918. leta se je vpisal v PSI in je v Savoni odločno nastopil proti fašizmu, zaradi česar so ga skvadre večkrat napadle in so mu uničili njegovo odvetniško pisarno.

Prvikrat je bil obsojen 1925. leta, nato ponovno naslednjega leta, ker je pomagal Turatiju zbežati v Francijo. Tudi sam je zbežal v Francijo, kjer je delal kot navaden delavec. Ilegalno se je vrnil 1927. leta, ko so ga spoznali in ga je posebno sodišče obsodilo na 11 let zapora. Sodbo je sprejel z vzklikom: «Živel socializem, dol s fašizmom». Ko so ga izpustili iz zapora so ga konfinirali.

Avgusta so ga izpustili in je s Saragatom organiziral prvi izvršni odbor obnovljene socialistične stranke ter se je 8. septembra boril v Rimu proti Nemcem. 5. oktobra so ju skupno s Saragatom zaprli agenti SS in ju obsodili na smrt, vendar jima je s pomočjo rimskih patriotov uspelo zbežati 20. januarja 1944. Petrini je odšel v Milan, kjer je prevzel mesto tajnika socialistične stranke za okupirano Italijo, sodeloval je pri osvoboditvi Firenc in organizaciji vstaje v Severni Italiji.

Po osvoboditvi je bil dalj časa urednik glasila PSI «Avanti» in se je udeleževal parlamentarnega ter političnega življenja.

V senatu je bila dopoldne podobna svečanost, ki jo je vodil je najstarejši senator 91. letni Meuccio Ruini. Tudi Fanfani se je v svojem priložnostnem govoru zahvalil za zaupanje in nato govoril o vlogi senata na osnovi ustave, omenil je tudi vprašanje mladine in pereča socialna vprašanja.

Fanfani ima 60 let in se je rodil v Pieve Santo Stefano v pokrajini Arezzo. 22 let star je doktoriral in 24 let star je postal docent in sedaj predava zgodovino ekonomije v Rimu. Napisal je več znanstvenih del. 8. septembra 1943. leta je zbežal v Švico in se je vrnil v Italijo po vojni, kjer se je udejstvoval v demokristjanski stranki. Že na prvih parlamentarnih volitvah je bil izvoljen in je bil večkrat minister, predsednik vlade in dalj časa tajnik KD.

Danes se je zadnjič sestala Morova vlada, nakar je Moro podal ostavko predsedniku republike Saragatu, ki ga je prosil, da do izvolitve nove vlade opravlja običajne posle. Ostavko je še posebej podal Fanfani in bo Moro začasno opravljal tudi posle zunanjega ministra.

Sedanja tretja Morova vlada je bila v povojnem razdobju časovno najdaljša, saj je trajala 27 mesecev in 12 dni, dejansko pa je šlo za tri zapovrstne vlade, ki jim je predsedoval Moro in ki so trajale skupno 54 mesecev.

Jutri ob 9. uri se prično posvetovanja pri predsedniku republike za sestavo nove vlade. Saragat bo najprej sprejel bivšega predsednika republike Gronchija, nato pa predsednika poslanske zbornice in senata, sledil bo Terracini kot predsednik ustavodajne skupščine, sen. Ruini in sen. Leone.

Popoldne se bodo posvetovanja nadaljevala in bo Saragat sprejel: Merzagoro, Zelioli Lanzinija, Parrija, Pello in Scelbo.

Posvetovanja bodo najbolj zanimiva v petek, ko bo predsednik republike sprejel načelnike skupin poslanske zbornice in predvidevajo, da se bodo posvetovanja zaključila v soboto, ko bo predsednik republike po že uobičajeni praksi ponovno sprejel predsednika obeh zbornic parlamenta, bivšega predsednika republike Gronchija in ko bo obiskal na domu bivšega predsednika republike Segnija.

V Pesaru je sinoči prišlo do brutalnega nastopa policije proti demonstraciji, ki sta jo priredila KPI in PSIUP v podporo francoskih študentov in delavcev. V Pesaru se istočasno vrši festival in razna zasedanja o novem filmu. Policija je aretirala in prijavila sodišču pod hudimi obtožbami 19 oseb in med njimi tudi znane režiserje, ter novinarje iz Južne Amerike in drugih držav.

Policijski nastop je vzbudil izredno ostre proteste in je danes posl. PSU Lombardi interveniral pri novo izvoljenemu predsedniku poslanske zbornice. Lombardi je interveniral tudi pri predsedniku vlade Moru. Proti represaljam proti igralcem, režiserjem in novinarjem so odločno protestirale sindikalne organizacije. Poslanca PS IUP Libertini in Pigni pa sta v tej zvezi vložila prvo interpelacijo.

IZVRŠNI KOMITE ZK SRBIJE O ZAHTEVAH ŠTUDENTOV

Ukrepi za poživitev gospodarstva Odobrenih več dodatnih nakazil

Zvišanje minimalnih osebnih dohodkov in proučitev položaja študentov Študenti beograjske univerze nadaljujejo notranja zborovanja

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 5. — Zvezni svet zvezne skupščine je na današnji seji sprejel vrsto gospodarskih ukrepov za poživitev gospodarstva, predvsem za povečanje izvoza in notranje potrošnje, za pospešitev stanovanjske gradnje in proces integracije.

V začetku seje je predsednik izvršnega sveta Mika Špiljak obvestil poslance o ukrepih, ki jih pripravlja zvezni izvršni svet, posebno za rešitev vprašanja zaposlitve, uskladitev osebnih dohodkov in položaja študentov. Mika Špiljak je glede zaposlitve pripomnil, da rešitev tega vprašanja ni odvisna samo od ukrepov zveze temveč tudi od politike vseh družbeno političnih skupnosti in organizacij in da bodo k rešitvi tega vprašanja med drugim prispevali ukrepi za poživitev proizvodnje in izvoza, ki jih zvezni izvršni svet predlaga skupščini v odobritev. Med njimi je sklep za dodelitev dodatnih 100 milijard dinarjev za zidanje stanovanjskih hiš in otroških ustanov.

K ublažitvi nezaposlenosti bodo prispevala tudi sredstva v znesku 440 milijard, ki so zagotovljena za modernizacijo železnic, in za modernizacijo pošte v znesku okrog 150 milijard dinarjev. Zvezni izvršni svet nadalje predlaga, da se minimalni osebni dohodki povečajo od sedanjih 15.000 na 30.000 starih dinarjev, ki se bodo izplačevali iz sklada skupnih rezerv, tako da je izplačilo v bodoče popolnoma zagotovljeno. Pristojni organi proučujejo tudi vprašanje, kako preprečiti izplačevanje neopravičenih visokih osebnih dohodkov. Zvezni izvršni svet pripravlja skupno z republikami zadevne nove ukrepe.

Predsedstvo in izvršni komite ZK Srbije in izvršni komite CK Jugoslavije sta sinoči izdala posebno sporočilo o študentskih demonstracijah. V sporočilih se ugotavlja upravičenost zahtev študentov, istočasno pa se obsoja način, kako so nekatere skupine študentov skušale doseči te zahteve. Sporočilu predsedstva in izvršnega komiteja Srbije opozarja na destruktivne elemente in poziva komuniste na univerzah, naj se odločno ločijo od vseh poskusov, da bi se dogodki na univerzah izkoristili v protisocialistične in reakcionarne namene.

Izvršni komite CK ZKJ ugotavlja, da so zahteve študentov za razvoj samoupravljanja in demokratizacije družbenih odnosov popolnoma v skladu s programskimi smotri in s politiko ZK Jugoslavije. Tisti posamezniki in skupine, ki skušajo mimo demokratičnega sporazumevanja in mimo obstoječih demokratičnih ustanov reševati vprašanja, so nosilci protidemokratičnih in protisocialističnih tendenc, se ugotavlja v sporočilu izvršnega komiteja CK ZKJ, in s tem se neposredno obsoja poskus, da se zahteve študentov rešujejo z uličnimi in podobnimi demonstracijami.

CK ZK Srbije, mestni komite Beograda in študentske organizacije sprejemajo še nadalje številne brzojavke in pisma delovnih kolektivov iz raznih krajev Jugoslavije, v katerih delavci soglašajo z upravičenimi zahtevami študentov, istočasno pa obsojajo način in metode, s katerimi so si študenti skušali priboriti te zahteve.

Študenti beograjske univerze so danes nadaljevali notranja zborovanja na svojih fakultetah. Na večini fakultet so študenti z odobravanjem sprejeli program socialističnega odbora zveze študentov, socialističnega komiteja Zveze komunistov in študentskih akcijskih odborov. Program ima dva dela: v prvem se govori o splošnih družbenih in političnih vprašanjih vse družbe, drugi pa se nanaša na izboljšanje materialnega položaja študentov in univerze. O vseh teh študentskih zahtevah smo v dosedanjih poročilih podrobno poročali.

Na mnogih zborovanjih so študenti ostro obsodili prepoved lista «Student» in zahtevali pojasnitev razlogov, zakaj je list prepovedan. List je prepovedan na osnovi člena 52 točke zakona o tisku, ki se nanaša na objavljanje netočnih in alarmantnih vesti, ki lahko povzročajo vznemirjenje državljanov ter kalijo javni red in mir.

Namestnik okrožnega sodišča v Beogradu je danes zahteval od uprave za notranje zadeve, da zbere podatke o kraju in osebah, ki tiskajo in širijo pamflete, v katerih se širijo vesti in trditve. Od tajništva za notranje zadeve se prav tako zahteva, da zbere podatke o osebah, ki so ta material pisale, tiskale in širile.

Člani združenja književnikov Srbije so na današnjem izrednem sestanku sprejeli izjavo, s katero podpirajo zahteve beograjskih študentov za dosledno socialistično reševanje vprašanj v jugoslovanski družbi. Istočasno pa obsojajo ravnanje miličnikov in zahtevajo objektivno obveščanje javnosti o delovanju študentov. Člani združenja književnikov so pozdravili napore študentov, da se izognejo izzivanjem tistih, ki želijo izkoristiti demonstracije za socialistične namene.

B. B.

DE GAULLE BO GOVORIL V PETEK PO TELEVIZIJI

Stavke v Franciji še trajajo in pogajanja počasi napredujejo

PARIZ, 5. General de Gaulle bo govoril po televiziji v petek zvečer ob 20. uri. To je sporočil po današnji seji vlade predstavnik Yves Guena. S tem bo praktično začel volilno kampanjo.

Predstavnik vlade je nato trdil, da se povsod opaža povratek delavcev na delo in da vsakikrat, ko delavci tajno glasujejo, izberejo konec stavke.

Iz številnih poročil in podatkov pa izhaja, da ogromna večina delavcev še vedno stavka. V številnih ključnih podjetjih so se delavci izrekli za nadaljevanje stavke zaradi nezadostnih koncesij delodajalcev. Zlasti se nadaljuje stavka v velikih avtomobilskih industrijah, na kovinarskem in jeklarskem sektorju in v kemijski industriji. Prav tako se nadaljuje stavka v veleblagovnicah, velika zmeda vlada še na bančnem sektorju. V prevozništvu se stavka tudi nadaljuje, medtem ko se je na pariških letališčih Orly in Bourget davi začelo delo sporazumno s sindikalnimi organizacijami.

Pogajanja z uslužbenci pošte in telegrafa so bila do sedaj brezuspešna. Tudi na radioteleviziji je stanje nespremenjeno. Na televiziji oddajajo samo eno poročilo dnevno, po radiu pa zelo kratka poročila trikrat na dan.

Novi finančni minister de Murville je na današnji seji vlade podal prvi obračun o gospodarski in finančni plati sedanje krize.

Kakor je poročal po seji predstavnik vlade, je de Murville poudaril, da je težko podati točen obračun. Dejstvo pa je, da bodo gospodarske in finančne posledice krize zelo velike. Za Francijo ni govora, da bi menjala gospodarsko politiko. De Murville je tudi izjavil, da ne gleda na proračunska bremena, povezana z novimi sporazumi z delavci ni nobenih skrbi za francoski zakład. Isto velja tudi glede mednarodnega denarnega sektorja. Spričo velikih rezerv je bil beg kapitala nepomemben v primerjavi z aktivom in s tega vidika ni nobene skrbi.

Kar se tiče univerze, je novi prosvetni minister že včeraj začel razgovore s predstavniki sindikata študentov. Po petnajsturni diskusiji je delegacija CGT sporočila, da je sprejela na znanje nekatere pozitivne ukrepe ki so jih študenti iztrgali s trdo borbo. Pri tem pa obžaluje, ker so bila bistvena vprašanja prepuščena študijskim komisijam. Nato dodaja, da na pogajanjih ni bilo rešeno nobeno vprašanje, ki je sprožilo sedanje veliko socialno gibanje med osebjem. «Kriza v šolstvu še traja; osebje, mladina in starši bodo izvajali posledice na splošnih volitvah.»

Vsedržavna zveza francoskih študentov je objavila «črno knjigo», v kateri trdi, da je med nedavnimi neredi zgubilo življenje nekaj demonstrantov. Črna knjiga trdi, da je izginilo enajst mladeničev. Knjiga govori o brutalnosti policije in našteva naslednje: 1. samovoljne aretacije nedemonstrantov, med katerimi tudi številni časnikarji, 2. kršitev stanovanj v mestnih predelih, kjer so bile demonstracije, 3. nasilje proti pomožni službi, ki so jo organizirali študentje, 4. «kaznovanje» aretiranih oseb v policijskih avtomobilih in na komisariatih. Nekatere priče govorijo «o pravih barbarskih in sadističnih dejanjih». Mnogo dekliet je bilo žrtev nasilja. Nekatere aretirane študentke so obtožile policaje, da so jih slekli na ulicah. Neki osemnajstletni študent je izjavil, da so ga skušali policaji vreči v Seino; njegova družina je vložila ovadbo proti neznancem zaradi poskusa umora.

Bivši golistični poslanec Edgar Pisani, ki je predstavnik golistične levice in je odstopil, je sporočil, da je ustanovil «Gibanje za reformo», ki bo predložilo svoje kandidate na prihodnjih volitvah.

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 25,9, najnižja 19,8, ob 19. uri 19,9 stopinj, zračni tlak 1013,2 stanoviten, vlaga 90 odst., veter 10 km vzhodnik, nebo pooblačeno, morje mirno, temperatura morja 16,6 stopinje, dežja je padlo 8 mm.

Tržaški dnevnik

Danes, ČETRTEK, 6. junija MILUTIN
Sonce vzide ob 4.16 in zatone ob 19,50 — Dolžina dneva 15,34 — Luna vzide ob 14.31 in zatone ob 1.27.
Jutri, PETEK, 7. junija ZORICA

PROTEST PROTI KRČENJU DELOVNE SILE

Stavka delavcev ladjedelnice Sv. Marka ter povorka po mestnih ulicah in zborovanje

Popoldne bodo stavkali tudi v Tržaškem arzenalu za uresničenje notranjih zahtev - V torek stavka vseh kovinarjev

Delavci ladjedelnice Sv. Marka bodo danes zopet stavkali. Tokrat bodo zapustili delo ob 9. uri in se vrnili v ladjedelnico popoldne. Šli bodo po mestu v povorki v delovnih oblekah ter se zbrali na zborovanju na Trgu Garibaldi, kjer jim bosta govorila tajnika FIOM-CGIL in UILM Burlo in Fabricci. Stavko bodo ponovili tudi jutri ob isti uri.

Pri preureditvi ladjedelnice je bila najbolj prizadeta ravno ladjedelnica Sv. Marka. Po načrtih CIPE bi morala nehati obratovati šele čez dve leti oziroma takrat, ko bi začela obratovati tovarna Grandi Motori, ki naj bi nadomestila opuščene ladjedelske obrate. Dejansko pa je že sedaj skoraj brez dela. Ravno včeraj so izročili jugoslovanski brodarski družbi ladjo «Banja Luka», zaradi česar je ostalo nadaljnjih 150 delavcev brez dela in so se pridružili prejšnjim 100, tako da jih bo sedaj skupno v lesenjači 250. Ti delavci sicer dobivajo osnovno plačo, a le 5 odstotkov akordnega dodatka, tako da so njihovi prejemki precej nižji od prejemkov delavcev, ki so v proizvodnji. Ladjedelnici ostaja torej samo še gradnja pontona za družbo SNAM, ki ga bodo dokončali do avgusta, in plavajočega doka za Taranto; in to je vse. Kako bo torej z zagotovili, da se število zaposlenih s preuredbo ladjedelstva na podlagi načrtov CIPE ne bo v celoti znižalo? Spričo tega je razumljivo, da je delavstvo nezadovoljno.

Zaradi pomanjkanja dela v Sv. Marku namerava Italcantieri premestiti 300 delavcev iz te ladjedelnice v Tržič, čemur se seveda delavci in tudi sindikati hudo upirajo. Delavci sicer sprejmejo, čeprav neradi, začasno premestitev, tako da hodijo na delo iz Trsta v Tržič in nazaj ter dobe nekaksne dnevnice in povračila izdatkov za vožnjo .Glede tega so se sindikati že sporazumeli z Italcantieri, da dobijo delavci skupno 1.300 lir dodatka na dan. Toda tudi glede tega začasnega ukrepa se delavci sprašujejo, ali je upravičen, kajti nesmiselno je, da hodijo na primer tržaški varilci na delo v Tržič, medtem ko uporabljajo za razna dela tu v Trstu tudi v Sv. Marku varilce zunanjih podjetij.

Danes pa bodo stavkali tudi delavci Tržaškega arzenala, toda le od pol treh popoldne dalje, medtem ko se zberejo ob 15.15 na skupščini v prostorih sindikatov v Ulici Duca d'Aosta. Pričakuje se, da bodo sprejeli na skupščini sklepe o nadaljnji sindikalni borbi. Delavci Tržaškega arzenala stavkajo zato, da bi jim priznali notranje zahteve v podjetju. Pogajanja o njihovih zahtevah, ki se tičejo pomožnih akordov, zvišanja nagrad, poenotenja prejemkov itd., so se namreč pred kratkim razbila.

Za prihodnji torek pa sta FIOM-CGIL in sindikat kovinarjev CCdL napovedala stavko vse kovinarske stroke, ki se bo začela v nekaterih tovarnah ob 9.30 v drugih pa ob 10. uri in ki bo trajala do naslednjega dne zjutraj. Doslej se jima še ni pridružila FIM-CISL, ki bo o tem razpravljala jutri. S stavko, ki bo druga v tem obsegu v zadnjem času, hočejo delavci in sindikati opozoriti javno mnenje in oblasti na težavni položaj v kovinarski in ladjedelski industriji sploh in še posebej na položaj malih podjetij, ki so delala pretežno za ladjedelnice. Tudi med to stavko pojdejo delavci v povorki po mestu ter se zberejo na zborovanju na Trgu Garibaldi.

Zborovanja KPI

KPI bo imela danes in jutri sledeča zborovanja: ob 18.30 bo v Podlonjerju pri Pertotovi gostilni govoril deželni tajnik KPI Bacicchi o dogodkih v Franciji, o istem vprašanju bo drevi ob 20. uri govoril v kinu «Verdi» v Miljah senator Vidali, jutri ob 20.30 pa bosta na trgu v Križu govorila o dogodkih v Franciji senator Sema in deželni svetovalec Lovriha.

Odmev atentata na Roberta Kennedyja

Vest o gnusnem atentatu na senatorja Roberta Kennedyja je globoko pretresla tudi tržaško javnost, ki se je ves dan zanimala za razne novice, katere sta sproti oddajala radio in televizija.

Tiskovni urad Krščanske demokracije je sporočil, da je njen tajnik Coloni izrekel globoko žalost in obsodbo nad tem hudim atentatom. Med drugim je Coloni dejal, da sta sovraštvo in nasilje še enkrat udarila po človeku, ki zagovarja človeško bratstvo. Tržaški krščanski demokrati se pridružujejo vsem tistim, ki upajo, da bo sen. Kennedy okreval in ponovno začel politično dejavnost, ter izrekajo željo, da bi ameriško ljudstvo ob prihodnjih volitvah zavrlo vse ekstremistične težnje ter našlo pot pomiritve, kar je nujno za stvar svobode na svetu, je zaključil svojo izjavo Coloni.

SKLEP NAČELNIKOV SVETOVALSKIH SKUPIN

Pred ponovnim zasedanjem tržaškega občinskega sveta

V ponedeljek bodo začele delovati tudi občinske komisije
V pokrajinskem svetu stranke leve sredine nimajo večine

Parlamentarne in deželne volitve so mimo. Politične stranke so se sedaj ponovno začele ukvarjati s krajevnimi vprašanji, ker je bilo delovanje krajevnih izvoljenih teles z začetkom volilne kampanje prekinjeno.

Včeraj so se po daljšem času sestali načelniki svetovalskih skupin tržaškega občinskega sveta. Sestanka se je udeležil poleg odbornikov tudi župan inž. Spaccini. Dolgo so razpravljali o vprašanjih, ki bodo na dnevnem redu prihodnjih sej ter o vsesplošnem delovanju občinskega sveta in svetovalskih komisij.

Najprej so sklenili, da bo prva seja novega zasedanja občinskega sveta v petek, 14. t.m. ob 18.30. Dokončni dnevni red za prvo sejo bodo sestavili na drevišnji seji občinskega odbora, ki bo prav tako začel s polnim delovanjem. Poleg tega pa so sklenili, da bodo v ponedeljek začele delovati komisije občinskega sveta, ki proučuje petletni upravni načrt tržaške občine. Kot torej vidimo, je zaradi priprav na volitve in volilne kampanje skoraj vse delovanje občinskih izvoljenih organov skoraj popolnoma zamrlo.

Na predlog predstavnika KPI je župan obljubil, da bo kmalu sklical prvo sejo preiskovalne komisije glede nekaterih spornih vprašanj v upravljanju openskega tramvaja. Poleg tega pa je župan obljubil, da bo kmalu sklical tudi sejo komisije za sestavo statuta za ustanovitev krajevnih občinskih skupščin (centri civici) Tudi rešitev tega vprašanja že dlje časa zavlačujejo, saj je bila ustanovitev krajevnih občinskih skupščin ena temeljnih točk upravnega programa sedanjega občinskega odbora, ki ga je župan prečital ob izvolitvi pred skoraj letom in pol dni.

Delo te komisije je bilo svoj čas prekinjeno, ker je bil z večino glasov zavrnjen predlog komunistov, da mora statut zajamčiti Slovencem, da bodo na omenjenih skupščinah lahko govorili v svojem materinem jeziku.

O bodočem delovanju občinskega sveta je v torek razpravljala tudi skupina demokristjanskih svetovalcev. Na sestanku je župan inž. Spaccini podal poročilo o dosedanjem delovanju odbora, nakar so sprejeli sklep, da je treba v vseh krajevnih izvoljenih telesih nadaljevati s sodelovanjem strank leve sredine.

Z občinsko upravo to še nekoliko velja, saj ne bo nobenih težav, če bosta odbor podprla predstavnik Slovenske skupnosti in republikancev. Drugačno pa je stanje v pokrajinskem svetu. Tu imajo stranke leve sredine skupno s Slovensko skupnostjo 12 od 24 svetovalcev, se pravi komaj polovico, kar ne zadostuje za odobritev proračuna. V enakem položaju so bile stranke leve sredine v prejšnjem pokrajinskem svetu, ki je bil razpuščen prav zato, ker ni bil odobren proračun.

Stranke leve sredine so od januarja lanskega leta do sedaj lahko nemoteno upravljale pokrajino, ker je prefekturni komisar tik pred volitvami novega pokrajinskega sveta novembra leta 1966 odobril proračun za leto 1967. Letošnjega proračuna pa odbor še ni pripravil. Toda dolgo ne bo mogel več zavlačevati in pričakujejo, da bo predsednik dr. Savona predložil v odobritev letošnji proračun pred poletnimi počitnicami.

Na osnovi sedanje sestave pokrajinskega sveta, v katerem je polovica svetovalcev leve sredine, polovica opozicije, ni težko uganiti, kako se bo končalo glasovanje o proračunu. Če proračun ne bo odobren z večino glasov, bo moral pokrajinski odbor podati ostavko, deželna uprava bo imenovala svojega komisarja, ki bo upravljal pokrajino do razpisa novih volitev. V nekaterih dobro obveščenih krogih menijo, da bodo nove pokrajinske volitve morda že letos jeseni ali na prihodnje leto spomladi. Hkrati pa opozarjajo, da prihodnje leto jeseni poteče mandat vsem okoliškim občinskim svetom. Zato nekateri menijo, da bodo najprej predložitev proračuna, nato pa komisarsko upravo morda zavlekli toliko časa, da bodo lahko razpisali pokrajinske volitve skupno z občinskimi v okoliških občinah, se pravi šele jeseni leta 1969.

OB SODELOVANJU DEŽELNE UPRAVE

Novi koraki za ustanovitev središča za mehanske vede

Ogled vile Manin, ki bo služila za nekaj oddelkov središča, ter sestanek v Benetkah

Zaradi naglega izpolnjevanja raznih pogojev bodo lahko v kratkem formalno ustanovili mednarodno središče za mehanske vede (CISM), tako da bo začelo delovati. Kot smo že poročali, je pretekli teden beneški občinski svet soglasno sklenil, da se pridruži pobudi pripravljalnega odbora za ustanovitev središča, kakor sta storili že prej beneška in videmska pokrajina. Videmska občinska uprava pa je dala na razpolago za štiri oddelke središča palačo Torso v Vidmu, dokler ne bodo obnovili vile Manin v Passarianu. Končno je deželni odbor zagotovil svojo denarno pomoč. Prav včeraj pa si je odbornik Giust skupaj s pobudnikom za središče prof. Sobrerom s tržaške univerze in z drugimi strokovnjaki ogledal vilo. Ko se bo sestal deželni odbor, mu bo odbornik predložil sklep o ustanovitvi komisije, ki bo izbrala dokončni načrt za ureditev vile Manin, tako da bo ustrezala svojemu namenu.

Vodstvo in uradi CISM bodo v Benetkah, nekaj oddelkov bo v Neaplju, v Pomezji pri Rimu pa bo kovinsko preizkuševalno središče. Ob včerajšnjem ogledu vile je odbornik Giust pohvalil pobudnike za opravljeno delo. Včeraj popoldne pa je bil v Benetkah sestanek, na katerem so razpravljali o pravilniku CISM, pri čemer so sprejeli nekatere manjše spremembe. Že prej so se posvetovali o tem v Vidmu in Varšavi. Konec tedna bo še en sestanek v Vidmu. Ko bodo te formalnosti urejene, bodo imenovali upravni svet ustanove in predsednika, znanstveni svet prve skupine rektorjev, kasneje pa še akademski kolegij.

Namen pobudnikov je, da bi začelo središče delovati že jeseni, to je v akademskem letu 1968-69. V ta namen bodo sklicali v Vidmu mednarodni kongres mehanskih ved. Na njem bodo obravnavali mehaniko tresljajev ter avtomatično nadzorstvo. Zatem bo lahko tudi dežela izpolnila svoje obveznosti. Glede preureditve vile Manin se bo dežela posvetovala z vsemi prizadetimi ustanovami.

Solidarnost mladine s francoskim ljudstvom

Federacija komunistične mladine, federacija socialistične mladine PSU in federacija socialistične mladine PSIUP bodo skupno s študentovskim gibanjem priredile v petek ob 19.30 na Trgu Sv. Jakoba solidarnostno manifestacijo s francoskim narodom, ki se bori proti osebni oblasti De Gaulla. Na zborovanju bodo govorili predstavniki vseh štirih organizacij.

Po govorih bodo mladinci odšli v povorki do Trga Goldoni, kjer se bodo razšli.

Volitve v odbor časnikarske zbornice

V nedeljo bodo volitve novega deželnega odbora časnikarske zbornice. Začnejo se ob 10. uri in bodo trajale do 18. ure. Volitve bodo na sedežu zbornice na Korzu Italija štev. 12 za vse časnikarje profesionalce in publiciste v deželi Furlaniji-Julijski krajini. Časnikarji bodo izvolili dva profesionalca in enega publicista za člane vsedržavnega sveta časnikarske zbornice, šest profesionalcev in tri publiciste v deželni odbor zbornice ter tri preglednike računov.

Z vespo je padel na oljnem madežu

Zaradi madeža olja na cesti v bližini žaveljske mitnice se je včeraj okrog 18.15 z vespo prevrnil 47-letni zidar Giordano Babic iz Milj, Ul. Rio storto 19. V bolnišnici, kamor so ga odpeljali z rešilnim vozom Rdečega križa, so mu ugotovili rano na zatilju in udarce po glavi, obrazu in rokah. Na nevrokirurškem oddelku se bo moral ponesrečenec zdraviti teden dni.

V NEDELJO, 9. JUNIJA V KULTURNEM DOMU

baletni nastop

ŠOL SLOVENSKEGA DIJAŠKEGA DOMA IN PROSVETNEGA DRUŠTVA «BARKOVLJE»

program:

Brahms: «VALČEK v a-molu»
Ani Bagatelj, Majda Gabrovec, Suzi Lovrečič (D. dom)
Brahms: «VALČEK v a-molu»
A. Maria Bassa, Danijela Cej, Aleksandra Pertot, Majda Pertot, Elizabeta Škerlj, Viviana Tonetto (P. D. B.)
Delibes: «VALSE LENTE»
Tea Košuta (D. dom)
Saint-Saëns: «LABOD»
Tea Košuta (D. dom)
Boccherini: «MENUET»
Magda Pertot, Viviana Tonetto (P. D. B.)
Grieg: «POMLADI»
Nova Bizjak, Dragica Blažina, Neda Čok, Majda Gabrovec, Tea Košuta, Mira Ljubič, Aleksandra Pertot (D. dom)
Rossini - Respighi: «NOKTURNO in GALOP» (Bottega fantastica)
Neva Bizjak, Dragica Blažina, Majda Gabrovec, Tea Košuta, Mira Ljubič, Aleksandra Pertot (D. dom)

odmor:

Dvořak: «SLOVANSKI PLES ŠT. 10»
Marina Glavina , Elizabeta Sartori, Erika Scheimer (P. D. B.)
De Falla: «OGNJENI PLES»
Marina Glavina (P. d. B.)
Chopin: «TRISTESSE»
Elizabeta Sartori, Erika Scheimer (P. D. B.)
Lizst: «CONSOLATION ŠT. 3»
Marina Glavina, Elizabeta Sartori, Erika Scheimer (P. D. B.)
Mozart: «TURŠKA KORAČNICA»
Marina Glavina, Elizabeta Sartori, Erika Scheimer (P. D. B.)
Čajkovski: «GRAN PAS DE DEUX»
Metka Zajc, Vojko Vidmar
(Zavod za glasbo in baletno izobraževanje, prof. Lija Wisiak, Ljubljana)
Nastopa: P. D. B. 9 učenk, 1, 2. 3. razreda
D. DOM 9 učenk 1. 2. 3. razreda
Ljubljana 2 učenca 8. razreda, skupaj 20

Vstopnina za prireditev za odrasle 500 lir, za šolsko mladnio 300 lir.

Prodaja vstopnic od danes 6. junija dalje v Tržaški knjigarni v Ul. sv. Frančiška 20 (Via S. Francesco 20).

Gledališča

Verdi

V soboto bo v gledališču Verdi petnajsti in zadnji simfonični koncert spomladanske simfonične sezone 1968, vendar se bo simfonična aktivnost ustanove nadaljevala še v juniju s tremi koncerti julijskih avtorjev, v programu za «Trst 68».

Sobotni koncert bo dirigiral slavni dirigent Antonino Votto, kot solistka pa bo nastopila mlada toda že uveljavljena pianistka Laura de Fusco. Program bo obsegal: Mendelssohn — Uvertura iz «Lepa Melusine», Ravel — Koncert za klavir in orkester, Beethoven — Tretja simfonija (Eroica).

Pri blagajni gledališča (tel. 23-988) se nadaljuje prodaja vstopnic.

CIRKUS ORFEI, 1. svetovni festival cirkusa, ki ga predstavlja **Moira Orfei**. Od 5. do 15. junija v Trstu — Riva Traiana. Sodelujejo umetniki iz 16 držav. Predstave dnevno ob 21.30. V četrtek, soboto in nedeljo dve predstavi: ob 16.30 in 21.30. Rezervacije pri blagajni cirkusa, tel. 38-831 ter pri Biglietteria Centrale, Galleria Protti, tel. 38-547 in 36-372. Popusti ENAL.

Kino

Nazionale 16.00 «Mio caro John». Charlie Kulle, Kristine Schelling. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Excelsior 16.00 «La vendetta di Lady Morgan». Prepovedano mladini pod 14. letom.
Fenice 16.00 «Quella sporca storia nel West». A. Giordana, Stefania Coreddu. Technicolor.
Eden 16.30 «Helga». R. Gassman, E. Mondry Technicolor
Grattacielo 16.30 «New York, ore tre». V. Arnold, R. Briggeds. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Ritz (Ulica San Francesco štev. 10) 16.00 «Grazie zia». Lisa Gastoni. — Prepovedano mladini pod 18. letom.
Alabarda 16.00 «Il pianeta delle scimmie». Charlton Heston Colorscope.
Filodrammatico 16.30 «La religiosa». Ana Karina, L. Pulver, F. Rabal. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Moderno 16.00 «Il profeta». Vittorio Gassman. Technicolor.
Aurora 16.00 «Dio perdona — io no!» T. Hill, F. Wolf. Barvni western.
Cristallo 16.00 «Gangster story». Svetovni uspeh. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Capitol 16.30 «Operazione Goldencars». Y. Magnuson, S. Porter. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Impero 16.30 «E la donna creò l'amore». F. Villard. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Vittorio Veneto 16.00 «Il sesso degli angeli». B. de Vries. Prepovedano mladini pod 18 letom Technicolor.
Garibaldi 16.30 «7 donne all'inferno». P. Owens, D. Darcel, Cesar Romero, Margia Dean
Astra 16.00 «Il trionfo di Tom and Jerry». Barvna risanka.
Ideale 16.00 «Papa, ma che cosa hai fatto in guerra». G. Ralli, J. Coburn. Colorfilm.
Abbazia 16.00 «I caldi amori». C. Daneuve, J. Penin. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Izleti

SPDT priredi v nedeljo, 16. junija izlet z avtobusom v Trnovski gozd in na Goljake. Izletnike bo vodil prof. Tone Vraber, ki bo opisoval alpsko in mediteransko floro. Vpisovanje do 13. junija v Ulici Geppa 9/II.

* * *

Prosvetno društvo «Slavko Skamperle» priredi 29. in 30. junija izlet na Plitvička jeera, v Karlovac in Novo mesto. Vpisovanje in prijave na sedežu društva na stadionu 1. maj vsak večer ali po telefonu št. 70-834.

* * *

SPDT priredi v soboto 29. in nedeljo 30. junija dvodnevni izlet z avtobusom v Logarsko dolino. Od tod se bodo planinci lahko povzpeli do Frischaufovega doma na Okrešlju in do Kamniškega sedla, medtem ko se bodo alpinisti podali na skupno plezalno turo z mariborskimi plezalci. Vpisovanje do 22. tm. v Ul. Geppa 9.

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 5. junija 1968 se je v Trstu rodilo 11 otrok, umrlo pa je 10 oseb.

UMRLI SO: 60-letni Aldo Curiel, 77-letna Ines Metelli vd. Tolentino, 73-letni Giovanni Pregarc, 64-letni Carlo Ferfoglia, 81letna Maria Stocovaz vd. Primosich, 81-letna Adelaide Del Piero por. Bonazza, 59-letni Umberto Daltin, 5-mesečni Salvatore D Amico, 65-letna Lucia Zaro vd. Gergolet, 77-letna Angelica Lughi vd. Pesante.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 13. do 16 ure)
Alla Basilica, Ul S Giusto 1. Croce Verde, Ul. Settefontane 39, Ravasini Trg Liberta 6. Testa d'Oro, Ul. Mazzini 43.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 19.30 do 8.30)
Al Lloyd, Ul. Orologio 6, Ul. Diaz 2 Alla Salute, Ul. Giulia 1, Piccola, Ul Oriani 2 Vernari, Trg Valmaura 11

DRUGA V VRSTI LETOŠNJIH OBČINSKIH RAZSTAV

V soboto v Zgoniku otvoritev občinske razstave domačih vin

Ustanova «Ente Rinascita Agricola» pripravlja deželno razstavo vin z osebnimi vabili nekaterim posameznim vinogradnikom?

V soboto bo v Zgoniku otvoritev občinske razstave domačih vin, ki bo odprta do ponedeljka. Ob tej priliki bo tudi športni turnir za Kraški pokal. Turnir se bo začel v soboto ob 14. uri, uradna otvoritev vinske razstave bo v soboto ob 18. uri, od 20. do 24. pa bo ples. Ples bo tudi v nedeljo in v ponedeljek od 20. do 24 ure Igral bo orkester The Lords.

V nedeljo bo vinska razstava odprta od 10. ure naprej, kakor tudi v ponedeljek V nedeljo dopoldne se bo nadaljevalo športno tekmovanje, ob 17. bo začela igrati godba na pihala s Proseka-Kontovela, ob 20. pa bo tombola z dobitki v skupni vrednosti 100.000 lir.

Na razstavi bodo gostje lahko pokušali 20 vzorcev domačih vin, in sicer 12 vzorcev belega in 8 vzorcev črnega vina. Razen pršuta, sira in cevapčičev bodo tudi letos pekli telička na ražnju.

Zgoniška razstava domačih vin je letos druga po vrsti. Prva je namreč bila v Dolini ob priliki tradicionalnega praznika «Pod mlajem». Na sporedu so še vinske razstave v Križu, v Nabrežini in v Repnu.

Tudi tokrat bi radi ponovno poudarili, da so take razstave zelo koristne in spodbudno vplivajo na vinogradnike obenem pa prispevajo k razvoju domačega turizma. Že večkrat smo opozarjali da bi bilo potrebno prirediti pokrajinsko razstavo domačih vin, in sicer v presledku nekaj let, toda do sedaj nobena ustanova, niti pokrajinska uprava, ni dala zadevne pobude. Te dni pa smo iz neuradnih virov izvedeli, da baje ustanova Ente Rinascita Agricola prireja deželno razstavo vin O tem do danes nismo prejeli še nobenega uradnega sporočila Prav tako nam ni znano, da bi omenjena ustanova javno napovedala razstavo in povabila k sodelovanju vse vinogradnike, pač pa se zdi, da so osebno povabili le nekatere vinogradnike in že pokušali vina, ki naj bi prišla na razstavo.

Ne glede na to, da omenjena ustanova ni imela za potrebno prirediti razstave domačih vin v pokrajinskem merilu pred deželno razstavo, se nam zdi tako ravnanje zelo čudno. Nobenemu našemu kmetu ne bo prav gotovo vseč način izbire razstavljavcev po nekakšni «privatni liniji», ki vedno povzroča krivico, vsekakor pa diskriminacijo, saj razstave ne prireja zasebno podjetje, ampak javna ustanova.

Tokrat ne bomo nadaljevali s polemiko, želeli pa bi, da bi nam pokrajinski odborник LSS Saša Rudolf, ki pri deželni upravi odgovarja za kmetijstvo pojasnil to zadevo.

Prekop grobov

Županstvo sporoča, da bodo kmalu preuredili za nove pokope desetletne žare kripte XXII-polje IV — pokopališča pri Sv. Ani, kjer počivajo posmrtni ostanki umrlih in pokopanih od 9 junija do 16. avgusta 1958.

Svojci, ki želijo ohraniti posmrtne ostanke svojih pokojnikov, naj se zglasijo pri čuvaju pokopališča ali pa na odseku za pokopališča občinskega oddelka za javna dela od 19. do 30. avgusta letos. Po preteku omenjenega roka bodo posmrtne ostanke položili v skupno kostnico, nagrobna znamenja pa bodo ostala na razpolago občinski upravi.

Zaradi mokrega asfalta trčenje na obalni cesti

Zaradi spolzkega asfalta je prišlo sinoči na obalni cesti do prometne nesreče, pri kateri se je poškodoval 30-letni delavec Giuseppe Conti, ki stanuje v Videmski ulici 56. Nekaj pred 21. uro se je mož v svojem fiatu 1300 peljal proti Sesljanu, ko je v višini kriškega portiča zaradi spolzkega asfalta z avtomobilom zdrsnil na levo stran ceste, kjer je trčil v nasproti prihajajoč peugeot z milansko registracijo, za volanom katerega je sedel 47-letni Alvaro Genova iz Milana, Ul. S. Miniato 2. Medtem ko je Milančan ostal nepoškodovan, se je Conti pri trčenju pobil po obrazu, da ga je moral mimoidoči avtomobilist popspremiti v splošno bolnišnico. Tu so ponesrečenca pridržali na nevrokirurškem oddelku, kjer se bo moral zdraviti en mesec.

Ukrepi proti nevarnosti požarov ob progah

Zaradi nevarnosti gozdnih požarov ob progah, je prefektura izdala opozorilo lastnikom zemljišč ob progah, v katerem jih opozarja, da morajo zato, da se preprečijo požari zaradi isker iz lokomotiv, neglede na tehnične ukrepe, ki jih je že sprejela uprava železnic, odstraniti s svojih zemljišč v pasu 15 m od tračnic, snope kakršne koli vrste, suhljad in vsak drugi lahko vnetljivi material in če je mogoče, da zemljišča preorjejo. Snopi smejo biti le manjših oblik in oddaljeni ne manj kot 10 m eden od drugega. Zemljišča okrog vrtov in krajev, kjer so snopi, morajo biti očiščena suhljadi in drugega vnetljivega materiala.

Kdor koli opazi začetke požarov ali tudi samo nevarnost požarov, mora o tem takoj obvestiti policijske oblasti in najbližjo železniško postajo.

Obisk ameriškega veleposlanika

Konzulat ZDA v Trstu sporoča, da bo novi ameriški veleposlanik v Rimu Mr. Gardner Ackley obiskal Trst 18. in 19. junija. Ob tej priložnosti se bo srečal z najvišjimi oblastmi v deželi, z generalnim konzulom Mr. Fuessom, s funkcionarji konzulata ter s predsednikom in voditelji Italijansko-ameriškega združenja. Veleposlanik si bo ogledal tudi pristanišče in naftovod. Mr. Ackley je v Italiji od aprila. Se ukvarja tudi z gospodarskimi vprašanji ter je napisal dve gospodarski knjigi.

Na ladji «Elettra III.» so včeraj ob 11. uri odprli razstavo elektronskih aparatov, ki jo je organiziralo italijansko združenje za pomorski radio. Otvoritvi so prisostvovali predstavniki oblasti in znanstvenih krogov.

Prosvetno društvo «I. Cankar»

Najmlajši dramskega odra Sentjakobskega prosvetnega društva bodo prvič nastopili v soboto, 8. t.m. ob 20.30 ter pokazali staršem in prijateljem mladine

«MINI SHOW»

in igrico «Zlata gos»

Režija Anica Mikulus

Skedenjski palčki in vile sporočajo, da bodo ponovili otroško igro Josipa Ribičiča - Ivana Grbca

V kraljestvu palčkov

v soboto, 8. t. m., ob 17. uri v Skedenjski kino dvorani.

Prispevajte za

DIJAŠKO MATICO!

Darovi in prispevki

V spomin Srečka Babiča daruje družina 2000 lir za Dijaško matico in 1000 lir za PD Skedenj.

OBMEJNI OSEBNI PROMET NA TRŽAŠKEM

V maju je prestopilo mejo nad 4 milijone 266 tisoč oseb

V primerjavi z lanskim majem je bilo prehodov nekoliko manj tako s potnimi listi kot s prepustnicami

Obmejni promet skozi tržaške mejne prehode v letošnjem maju je bil nekoliko manjši kot v istem mesecu lanskega leta. V znatni meri gre to na račun nestalnega vremena, zaradi katerega se še ni razvila mednarodna turistična sezona, delno pa tudi na račun zastoja v maloobmejnem prometu s prepustnicami, ki se je v primerjavi z lanskim majem skrčil za več kot 300.000 prehodov.

V mednarodnem prometu s potnimi listi so v maju zabeležili 2 milijona 288.113 prehodov, kar je seveda še izredno visoka številka. Od tega števila je odpadlo na italijanske državljane 1.380.028 prehodov, na tuje državljane vključno seveda z Jugoslovani, pa 908.085 prehodov. Nadaljnja razčlemba podatkov kaže, da je v državo vstopilo 685.393, izstopilo pa 693.635 italijanskih državljanov ter vstopilo 463.019 in izstopilo 445.066 tujih državljanov.

Med tujimi državljani so seveda daleč na prvem mestu Jugoslovani s 644.240 prehodi, sledijo pa Nemci s 76.583 prehodi, Avstrijci z 69 tisoč 835, Angleži s 17.83, Francozi z 22.044, Grki z 10.220, Američani z 9145 ter Švicarji z 8918 prehodi.

V lanskem maju je bilo skupno 2.441.549 prehodov, od katerih milijon 409.920 italijanskih in milijon 31.629 tujih državljanov.

V prometu z obmejnimi prepustnicami je bilo v celoti 1.978.109 prehodov v obe smeri. Od tega števila je odpadlo 1.389.430 prehodov na prebivalce italijanskega obmejnega področja. V lanskem maju je bilo prehodov s prepustnicami v celoti 2.301.729, od katerih 1.544.854 prebivalcev italijanskega in 756.875 prebivalcev jugoslovanskega področja.

Na naše področje je vstopilo v letošnjem maju 686.773 in izstopilo 702.567 prebivalcev italijanskega obmejnega področja, ter vstopilo 298.545 in izstopilo 290.134 prebivalcev jugoslovanskega obmejnega področja. Glede števila prehodov je bil kot vedno na prvem mestu prehod pri Škofijah, kjer so zabeležili 892.920 prehodov, sledili pa so prehodi: Fernetiči s 400.286 prehodi: Sv. Jernej (Lazaret) s 168.952, Pesek s 154.746, Oreh s 142.334, Lipica s 127.340, Repentabor s 25.120 in Občine z 9301 prehodom.

Če seštejemo vse prehode v maju, to je prehode s potnimi listi in z obmejnimi prepustnicami, potem je mejo med Italijo in Jugoslavijo samo na tržaškem sektorju prestopilo v maju 4.266.222 oseb ali poprečno več kot 5700 na uro.

V SEJNI DVORANI OBČINSKEGA SVETA

Umestitev občinske komisije za prizive davkoplačevalcev

Odbornik za finance prof. Lonza poudaril, da bo morala komisija reševati kočljiva vprašanja v «svojstvu malega davčnega sodišča»

V sejni dvorani tržaškega občinskega sveta je podžupan in odbornik za finance prof. Lonza umestil novo občinsko komisijo za proučevanje prizivov davkoplačevalcev glede občinskih davkov. Prof. Lonza je ob umestitvi spregovoril nekaj priložnostnih besed, med katerimi je poudaril, da bo morala komisija na osnovi zakona obravnavati zelo kočljiva vprašanja davčne narave, saj deluje v «svojstvu malega davčnega sodišča».

Nadalje je podžupan poudaril, da je delo prejšnjih komisij odlikovala predvsem nepristranska uveljavitev zakona, kar je pomagalo, da se je polagoma vzpostavilo zaupanje med občinsko upravo in davkoplačevalce ter da je prišlo do sorazmerno majhnega števila spornih davčnih primerov.

Umeščena komisija bo delovala dve leti do junija leta 1970. Komisijo sestavlja 45 članov, od katerih jih je 30 imenoval občinski svet, 15 pa prefektura. Na prvi seji je komisija imenovala za predsednika dr. Carla Tagliaferra, za podpredsednika pa, ki bodo tudi načelniki posameznih komisij, Gustava de Vonderweida, odv. Sergia Strudthoffa, Umberta Bevilacquo in Floenata Toneattija. Potem ko se je predsednik spomnil umrlih članov prejšnje komisije, so sestavili dnevni red prihodnjega delovanja, ki se bo začelo v najkrajšem času.

POTOVALNI URAD AURORA

vabi na finalno nogometno tekmo

JUGOSLAVIJA - ITALIJA

in za 3. in 4. mesto

SOVJETSKA ZVEZA - ANGLIJA

ki bo v soboto v Rimu.

Potuje se v petek zvečer z vlakom. Prihod v Trst v nedeljo dopoldne. Cena potovanja in vstopnic za 2 tekmi je 10.900 lir.

VPISOVANJE SAMO DANES!

V BLIŽINI ČISTILNICE «AQUILA»

Hudo ranjena delavca ACEGAT pri rešilnem skoku v jarek

Če ne bi skočila v jarek, bi ju povozil avtomobil, ki je z veliko hitrostjo drvel naravnost proti njima

Dva uslužbenca ACEGAT sta bila včeraj žrtvi dokaj nenavadne prometne nesreče, do katere je prišlo nekaj pred poldnem v Žaviljah, 41-letni Domenico Macorig s Trga Perugino 5 in 32-letni Bruno Postogna s Trga Sv. Jakoba 9/2, sta na cesti v bližini čistilnice «Aquila» postavljala v jarek, ki sta ga bila izkopala, vodovodne cevi. Bila sta skoraj na sredi cestišča; nenadoma sta opazila avtomobil, ki je prihajal iz Milj in je s precejšnjo brzino peljal naravnost proti njima. Šofer avtomobila, 47-letni Erminio Fusco s Senenega trga 2, verjetno ni zapazil delavcev na cesti in vozila ni zavrl.

Da bi ne končala pod avtomobil, sta delavca v hipu skočila v jarek, ki sta ga bila pripravila za vodovodno cev. Tako sta se sicer ognila vozilu, pri skoku pa sta si prizadejala hude poškodbe. Macorig se je udaril v glavo in v desno koleno, Postogna pa si je zlomil desno nogo in nekaj reber, poleg tega pa se je udaril po rokah in nogah.

Bolničarji Rdečega križa, ki so skupaj z agenti prometne policije kmalu prihiteli na kraj nesreče, so ranjenca položili v rešilni avtomobil in jih odpeljali v splošno bolnišnico. Tuso Macoriga so pridržali na nevrokirurškem oddelku s prognozo okrevanja v enem mesecu, Postogno pa so sprejeli v ortopedski oddelek, kjer se bo moral zdraviti dva meseca.

OTOČEK SREDI JEZERA

dvanajst prelepih pesmi, ki vam jih zagode ansambel bratov AVSENIK in ki so posnete na prvi slovenski stereo plošči!

VALČEK - POLKA

(BORIS FRANK) petnajst ljudskih biserčkov!

Ansambel

LOJZETA SLAKA

deset najbolj poskočnih!

... in še nešteto prekrasnih slovenskih narodnih ...

tržaška knjigarna

TRST — Ul. sv. Frančiška 20
Tel. 61-792

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

Alžirski študent prišel iz Jugoslavije da bi z ropanjem lepše živel v Italiji

Prizivno porotno sodišče mu je prvostopno obsodbo na dobrih 5 let zapora znižalo skoraj za 2 leti

Včeraj je bila na tržaškem prizivnem porotnem sodišču (predsednik Franz, generalni pravdnik De Franco, zapisnikar Petrocelli, obramba Kostoris) druga obravnava letošnjega pomladanskega zasedanja. Na zatožni klopi se je znašel 24-letni Alžirec Said Bourguelja iz Alžira, katerega je sodilo že lani v novembru tržaško porotno sodišče.

Bourguelja je sin železničarskega uradnika v Alžiru. Na pobudo alžirske vlade je odšel v Zagreb, kjer je diplomiral na srednji tehniški tekstilni šoli.

Zakaj je zapustil začasno Jugoslavijo in prišel pred dvema letoma v Trst? Na to vprašanje je Said Bourguelja odgovoril včeraj: «Trenutek, ko sem se odločil, da odpotujem iz Zagreba, je bil zame prava nesreča. Neki stric, ki živi kot alžirski begunec v gornji Savojski, me je povabil na svoj dom. Šel sem tja, toda hitro sem se razočaral zaradi težav, ki bi jih moral premagovati, da bi se tam vživel. Zato sem se odločil, da se vrnem v Jugoslavijo.»

Na poti v Jugoslavijo pa se je mladenič ustavil v Trstu. Denar mu je bil pošel, priložnosti za občasen zaslužek ni bilo. Dvakrat je telefoniral na alžirsko poslaništvo v Rim, da bi dobil pomoč od svojih, toda brez uspeha, ker je bil poslanik odsoten. Za pomoč je prosil tudi libanonskega konzula v Trstu, toda ta mu je mogel ponuditi samo manjšo vsoto denarja, ker mladenič ni Libanonec. Potem se je odločil za rop. 3. maja lani zvečer je stopil v tobakarno v Ulici Milano 4, kjer je ukradel lastnici Livii Tollentino torbico, grozeč ji z revolverjem. Ženska je trdila, da je bilo v torbici nekaj čez 200.000 lir, Bourguelja pa je priznal samo 8000 lir. Naslednji dan je šel krast v trgovino Margherite Clodio v Ul. 30 Ottobre, kjer je v prisotnosti lastnice in neke druge ženske ukradel torbico s 164.000 lirami. Z delom tega denarja je poravnal dolg v hotelu, nato pa je z najetim avtom odpotoval v Jugoslavijo. Po dvajsetih dneh se je vrnil v Trst, kjer so ga policisti aretirali v hotelu Palace v Grljanu.

Preiskovalni organi so ga prijavili porotnemu sodišču zaradi treh prekrškov zakona: ropa, tatvine, nezakonitega prisvajanja tuje lastnine (izposojeni avto, ki ga je pustil v Jugoslaviji) in zaradi nedovoljene nošnje strelnega orožja.

Zaradi teh prekrškov ga je porotno sodišče obsodilo lani na 5 let in 3 mesece zapora, 350.000 lir globe in 4 mesece pripora.

Proti tej razsodbi sta se pritožila tako prizadeti, kakor tudi javni tožilec. Bourguelja je trdil v obrazložitvi priziva, da prvostopni porotniki niso prav ravnali, ker mu niso priznali pravice do splošnih olajševalnih okoliščin. Nadalje je trdil, da ni šlo glede izposojenega avta za nezakonito prilastitev, ker je bilo vozilo v popravilu v Zagrebu. Izključeval je tudi neko obtežilno okoliščino tatvine, ki jo je zagrešil v Ul. XXX Ottobre. Sploh pa je menil, da bi morali porotniki upoštevati pri ropu in pri tatvini pojem nadaljevanja kaznivega dejanja v okviru enega samega naklepa.

Javni tožilec pa se je pritožil proti prvostopni razsodbi, ker je menil, da bi morali porotniki upoštevati pri ropu in tatvini še eno obtežilno okoliščino ter tako zvišati kazen na približno 8 let zapora.

Na včerajšnji obravnavi je predsednik na dolgo zaslišal obtoženca sprva s pomočjo tolmača, potem pa naravnost, ker se je izkazalo, da Bourguelja dobro govori italijansko. Na zaslišanju je mladenič opisal svoje življenje ter dejal, da se kesa svojih zločinov.

Zagovornik Kostoris je predložil sodišču dokument, iz katerega je razvidno, da Bourguelja ni bil nikoli kaznovan v Alžiriji (dokument pa ni pravno veljaven, ker ni bil izdan po predpisih italijanskega zakona).

Generalni pravdnik je v svojem obtežilnem govoru izjavil, da Bourguelja ni vreden milosti, ker je zakrknjen zločinec. Kradel je in ropal ne zato, ker je bil lačen, temveč samo, da bi lahko živel v razkošnih hotelih v družbi z vlačugami.

Zagovornik Kostoris je v svojem obrambnem govoru trdil, da je javno tožilstvo vložilo priziv, da bi nekako zmanjšalo možnost, da bi sodišče upoštevalo obtoženčevega. Močno se je zavzel za priznanje pravice obtoženca do splošnih olajševalnih okoliščin. Največjo pozornost pa je posvetil vprašanju nadaljevanja kaznivega dejanja. Po njegovem mnenju bi morali porotniki upoštevati ta pojem, ker se sicer lahko pride do absurdnosti, da se naloži težja kazen človeku, ki je zagrešil dva ropa (v tem primeru velja s skorajšnjo gotovostjo pojem nadaljevanja).

Na kraju obravnave je Buorgelja še enkrat poudaril, da se kesa. Po enournem posvetovanju je sodišče izreklo razsodbo: upoštevajoč splošne olajševalne okoliščine se obtožencu zniža kazen na 3 leta in 10 mesecev zapora, 260.000 lir glome in 3 mesece pripora.

Z vespo v filobus

Z vespo se je včeraj ponesrečil 21-letni delavec Ilario Coslovi, ki stanuje v Padričah na št. 60. Mladenič se je okrog poldne peljal po Ul. Fabio Severo proti domu, ko je v bližini univerze zaradi spolzke ceste zavozil v zadnji del filobusa proge št. 17, ki je bil ustavljen pri postajališču. Pri trčenju se je Coslovi pobil po glavi in obrazu, da so ga morali z rešilnim avtomobilom Rdečega križa odpeljati v splošno bolnišnico. Tu so ga pridržali na nevrokirurškem oddelku.

Nevarne školjke

Zaradi nekaj školjk, ki jih je pojedel pri večerji v neki gostilni v bližini bloka pri Sv. Jerneju, se je moral 47-letni delavec Amedeo Senesi iz Žavelj št. 41, zateči na zdravljenje v splošno bolnišnico. V torek zvečer je Senesi z ženo šel na večerjo v omenjeno gostilno, kjer je naročil krožnik klapavic: nekaj ur pozneje ko se je že spravil spat, je začutil bolečine v želodcu. Mož se je v postelji začel zvijati v hudih krčih, tako da je prestrašena žena poklicala bolničarje Rdečega križa, ki so Senesija pospremili v bolnišnico. Tu so delavca pridržali na II. zdravniškem oddelku, kjer se bo zdravil šest dni.

oglašajte v PRIMORSKEM DNEVNIKU

Goriško-beneški dnevnik

ZA AVSTRIJSKE VOJAKE 60.000 LIR LETNE PRIZNAVALNINE

Človečanska solidarnost s tistimi ki so preživeli grozote prve vojne

Emil Komjanc nam je zanimivo in žalostno zgodbo svojega življenja začel pripovedovati s temile besedami: «Poglejte tale dvojezični pečat...»

Na županstvih sprejemajo prijave avstrijskih vojakov, ki so se udeleževali prve svetovne vojne, da bi jim izplačali po 60.000 lir letne priznavalnine. To pravico jim daje zakon od 18. maja letos. Udeleženci prve svetovne vojne imajo nadalje pravico do zlate medalje ali odlikovanja Vittorio Veneto kakor tudi 60.000 lir, če so se udeleževali vojn na italijanski strani ter izpolnjujejo posebne pogoje zapisane v tem zakonu.

Prejšnje tedne so te prošnje sestavljali na Kmečki zvezi v Gorici, po novih navodilih pa so postopek prevzele občinske uprave. Vsak upravičenec se mora zglasiti na županstvu ter povedati svoj življenjepis iz časov v prvi svetovni vojni. S seboj mora prinesti tudi vojaško odpustnico, na kateri je dovolj elementov v podkrepitev zahtev v prošnji.

«Poglejte — mi je rekel Emil Komjanc z Jazbin — tale dokument. Leta 1926 ga je izstavil občinski urad v Števerjanu, podpisal pa Karel Prinčič. Pod fašizmom smo že bili, toda občinski pečat na vojaški izpustnici je v dveh jezikih, tudi v slovenščini. Pa še sv. Florjana ima na sredini, našega zaščitnika; ga vidite, kako drži škaf z vodo v roki».

Na Komjanca pritiska osem križev in še dve leti zraven za nameček, toda breme ga ni upognilo. Pa tudi trnova pot ga ni izmučila. Njegovih let bi mu ne prisodil. Preveč je čil in bister, pa za datume — kot vsi starejši ljudje — ima dosti smisla. Prisluhnil sem izpraševanju.

«18. oktobra 1914 sem bil ranjen, štiri mesece po vpoklicu. 57 dni sem preživel na Madžarskem v bolnišnici, potem so mi dali 8 tednov dopusta v Ljubljani. Dodelili so me k 26. strelskemu polku v Mariboru», je zaključil svojo pripoved.

Vmes je povedal, da je pri Mikolih preživel v prvih strelskih jarkih več tednov, kjer je videl, kako so vojaki pod brzostrelkami popadali do zadnjega, «kot pšenica na njivi.» Ko so Avstrijci predrli fronto pri Kobaridu, se je bojeval na Rombonu. Od Piave je odšel v Asiago in Tirol. Prehodil je 600 kilometrov poti, gledal smrti v obraz.

«Na Doberdobski visoki planoti sem bil šest mesecev ter v celoti preživel 3. soško ofenzivo 1915,» je Komjanc pripovedoval, vmes pa nanizal podrobnosti, ki jih je bolje ne ponavljati. Smrt na eni in na drugi strani. Koliko Slovencev, Kranjcev je tamkaj pustilo svoja mlada življenja. Na drugi strani ni bilo nič boljše, morda še slabše. «Popadali so vsi, kot pšenica na njivi.»

Komjac se je po razsulu pripeljal z vlakom v Tržič in se je za las izmuznil ujetništvu. Iz Ločnika jo je peš ubral na svoj dom na Trebežu, toda žene ni našel. Šele kasneje se je vrnila iz italijanskega pregnanstva v Piemontu.

Z okorno roko je podpisal prošnjo, ki mu zagotavlja 60.000 lir letne priznavalnine. Prav gotovo ni ta denar plačilo za gorje, ki ga je užil, pa tudi ne plačilo za delo, ki ga je opravil. Prej bo izraz humane solidarnosti z ljudmi, ki so v veliki vojni hudo trpeli, ko so morali proti lastni volji streljati v človeka.

Pobiranje davkov v Sovodnjah

Davčni uradniki bodo v ponedeljek, 10. junija od 8. do 12. ure pobirali na županstvu v Sovodnjah zapadli obrok davkov. Kdor si hoče prihraniti pot na davkarijo bo lahko plačal dolžno vsoto ob tej priliki.

KULTURNI STIKI Z DOLENJSKO

Glasbena šola iz Novega mesta je z uspehom nastopila v Gorici

Občinstvo je v Katoliškem domu sprejelo njihovo izvajanje z odobravanjem

Na povabilo Zveze slovenske katoliške prosvete v Gorici so zadnjo nedeljo gostovali v Katoliškem domu gojenci glasbene šole iz Novega mesta. Skupno je nastopilo nad dvajset gojencev, z oddelkov klavirja, violine, čela, flavte, kitare, klarineta in solopetja. Vsi so pokazali dokajšnjo pripravljenost sorazmerno z letnikom, ki ga obiskujejo. Šolo vodi prof. Ernest Jazbec, na posameznih oddelkih pa poučujejo profesorji Groebmingova, Krejči, Šprot, Posavec, Gracer in Menart.

Če nekoliko pregledamo spored nedeljskega koncerta, lahko zabeležimo dela najrazličnejših skladateljev, domačih in tujih, od klasike do moderne. Od klasikov najdemo dela Mozarta, Glucka ali Loelleta, med romantiki srečamo poleg nekaterih manjših, Chopina, Glinko, Čajkovskega, Griega, Grandvala in Grečaninova. Slovensko glasbo pa so zastopali Bučar, Stanič in Adamič. Ne moremo seveda naštetti vseh točk, pač pa naj omenimo nekaj najbolj uspelih. Brez dvoma je zelo navdušila občinstvo Marjeta Skok, ki je z velikim občutkom zapela dve črnski duhovni pesmi v angleškem originalu. Prijetna je bila Mozartova Bagatela za čelo, ki jo je izvedla Polonca Žabkar ob spremljavi prof. Groenmingove. Fin je bil tudi Adagio J.B. Loelleta za flavto, ki ga je zaigrala Vesna Saje. V solopetju je tudi izstopal Valter Mlekuš z Bučarjevim samospevom Delavec. V klavirskem oddelku se je gotovo najbolj izkazala Cvetka Avbar, ki je tehnično gotovo in izrazito izvedla več skladb, tako Griegovo Ptiček, nato štiriročno s Regino Štih Borkovčevo Šaljivec, dognano in tehnično zahtevno ter znano Mozartovo Fantazijo v d-molu. Za zaključek smo še slišali allegro iz Mazasavega dueta op. 38 št. 2, v katerem so nastopili violinista Marjan Grilc in Bojan Grilc ter pianist Slavko Sekoranja. Delo zahteva že precejšnjo tehnično stopnjo in gotovost. Lepo je izzvenela tudi arija iz Gluckove opere Orfej, ki jo je zaigral čelist Zoran Poredoš.

Ves nastop gojencev glasbene šole iz Novega mesta je tako pokazal zavzetost dolenjske mladine za glasbo in njen študij. Obenem pa je predstavljal pomemben kulturni stik med goriškimi Slovenci in Dolenjsko, ki je za vso slovensko kulturno zgodovino tako zaslužna dežela.

***

Odobritev javnih del za goriško pokrajino

Tehniški odbor pokrajinskega ravnateljstva javnih del v Gorici je včeraj zjutraj odobril vrsto važnih ukrepov, ki se nanašajo na javna dela na Goriškem. Med drugim so odobrili sklep o razširitvi in ureditvi bolnišnice v Gradežu, in sicer na podlagi deželnega zakona št. 36 od 31. decembra 1965. Načrt predvideva 85 milijonov 850.000 lir izdatka. Nadalje je odbor odobril še dodatni načrt za 25.850.000 lir.

Na podlagi deželnega zakona št. 27 od 16. novembra 1965 so v goriški občini pripravili načrt za okrepitev kanalizacije v mestu in okolici v znesku 100 milijonov lir. Tehniški odbor je določil nov rok za izvedbo teh del. Odobrili so tudi dodatno ocenitev del pri vodovodu v vzhodni Furlaniji v občinah Fara, San Lorenzo, Moša, Romans, Villesse, Gradišče, Zagraj, Marjan in Moraro. Izdatek znaša 50 milijonov lir.

Končno so proučili načrt za ureditev bivše osnovne šole v Turjaku ki bo služila za občinske urade. V ta namen bodo izdali 27 milijonov lir.

Šofer je skoraj ob palec

Med popravljanjem tovornjaka v Gianesinijevi mehanični delavnici v Gabrielevi ulici v Gorici je skorajda odnesel prst 37-letnemu mehaniku Giovanniju Maregi iz Ul. del Carso 20. Marego je po poklicu šofer ter je včeraj okoli poldne popravljal tovornjak. Pri nesreči mu je tako močno stisnilo desni palec na roki, da mu ga je skorajda odščipnilo. Nemudoma so ga odpeljali v splošno bolnišnico, kjer so ga pridržali na zdravljenju za 12 dni.

Objavljen seznam nemških internirancev

V Gorico je prišel prvi izvod dodatka Uradnega lista s seznami vseh upravičencev do odškodnine za njihovo preživljanje vojnih let v nemških koncentracijskih taboriščih. Gre za zajetno knjigo, debelo kakšnih osem centimetrov, razdeljeno na dva dela: v prvem delu, ki obsega komaj četrtino debelosti, so preživeli upravičenci do odškodnine, v drugem delu pa svojci umrlih. Seznama sta sestavljena po abecednem redu ter je iskanje razmeroma enostavno in hitro. Pred vsakim imenom je številka prošnje, za njim pa bivališče, kraj aretacije, imena taborišč, v katerih je bil, ter število mesecev, za katere so mu priznali odškodnino.

Seznam ima na vpogled Artur Košuta, Mamellijeva 8 v Gorici. Proti izpustitvi je možen priziv do 22. junija, ki ga opravi organizacija, kjer je prosilec vložil prošnjo.

Praznik karabinjerjev

V karabinjerski vojašnici v Ul. Sauro v Gorici je bila včeraj dopoldne svečanost v proslavo 154. obletnice ustanovitve tega vojaškega rodu.

Številnim povabljencem, med katerimi so bili prefekt, goriški nadškof, župan Martina, deželni odborник Tripani, predsednik pokrajinske uprave Chientaroli ter številni drugi predstavniki civilnih in vojaških oblasti, je poveljnik major Sala govoril o zaslugah, ki so si jih pridobili karabinjerji v tem obdobju.

Slikarska razstava v Novi Gorici

Slikarska razstava članov Društva slovenskih likovnih umetnikov — pododbora za Primorsko bo od petta 7. junija do 17. junija. Svoja dela bodo prikazali Zvest Apollonio, Viktor Birsa, Danilo Jejčič, Rajael Nemec, Herman Pečarič, Jože Pohlen in Ivan Varl. Na vpogled bodo v razstavnem prostoru skupščinske avle v Novi Gorici.

VESTI Z ONKRAJ MEJE

Priprave na proslavo 100-letnice tabora v Šempasu - prvega na Primorskem

Ob tej priliki bodo postavili kip njegovemu idejnemu pobudniku naprednjaku dr. Karlu Lavriču - Pokrovitelj proslave bo Josip Vidmar

V Novi Gorici so sredi obsežnih priprav na proslavljanje pomembnega kulturno političnega jubileja — narodnega tabora v Šempasu. Tabor, ki je bil tretji na Slovenskem in prvi na Primorskem, je zaradi revolucionarnih idej, ki so prišle na njem do izraza, vzbudil izredno veliko pozornost. Udeležilo se ga je okoli 10.000 ljudi z Goriškega in Vipavskega ter celo s Tolminskega. Idejni pobudnik in organizator tabora je bil naprednjak dr. Karel Lavrič, čigar 150-letnico rojstva bodo prav tako slavili letos jeseni. Zato bodo proslavljanje obletnice tabora združili tudi s proslavljanjem obletnice rojstva njegovega organizatorja dr. Lavriča..

Tabor je bil, kot omenjeno, v Šempasu 18. oktobra. Na njem so izrazili zahtevo po zedinjeni Sloveniji, ki je bila tedaj razkosana v več pokrajin v okviru avstro-ogrske monarhije, da jih je bilo laže vladati. Slovenija naj bi imela en narodni zbor. Povsod naj bi se poučevalo v slovenskem jeziku. Slovenski jezik naj bi bil uveden tudi v državne ter v cerkvene urade. Uradniška mesta v službah naj bi se dodeljevala domačinom, ki so bili ustrezno izšolani zaposleni daleč naokrog. Nedvomno so bile to za tisti čas naravnost revolucionarne zahteve, ki so vzbudile med narodom in tudi izobraženstvom veliko pozornost. Organizatorji tabora so potem izdali o tem posebno publikacijo. Misel na ta tabor je bila dolgo živa. Njegovo obletnico so hoteli praznovati 18. oktobra 1908. Toda usoda je hotela, da je prav tisti dan zasedal deželni zbor v Gorici in 38 km naokoli ni smelo biti nikake javne prireditve. Teden pozneje pa je organizatorje zmotilo slabo vreme.

V Novi Gorici se nameravajo ob stoletnici kar najbolj dostojno oddolžiti pomembnemu jubileju. Proslavo praznika bodo združili s proslavo 150-letnice rojstva dr. Lavriča. Zato bodo prireditve, katerih pokroviteljstvo je prevzel predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti Josip Vidmar, v Novi Gorici in Šempasu. Začele se bodo 18. oktobra, zaključile pa 20. oktobra.

Poseben pripravljalni odbor pri občinski konferenci Socialistične zveze v Novi Gorici je sprejel okvirni program proslav. Najprej bodo v Novi Gorici odkrili kip dr. Lavriču. Razen tega bo v Novi Gorici tudi nastop številnih pevskih zborov ter verjetno tudi Goriškega gledališča, ki bo izvedlo ponovitev čitalniškega večera. Prikazalo bo, kako so v času, ko so se na Slovenskem vršili tabori prikazovali ljudske igre in pripravljali odrske nastope. V Šempasu bodo na mestu, kjer je bil tabor prav tako postavili spominsko znamenje, ki ga bodo odkrili 20. oktobra dopoldne. Osrednja manifestacija pa bo isti dan popoldne z množičnim zborovanjem. Predvidoma bo na njem poleg pokrovitelja govoril tudi dr. Joža Vilfan, posianec, ki izhaja iz družine, ki je bila krepko povezana z zgodovino primorskih Slovencev.

Ob letošnji obletnici tabora v Šempasu bodo izdali tudi posebno brošuro, ki bo v svojem bistvu ponatis publikacije, ki je izšla pred sto leti in je prikazala pomen tabora.

OSEBNI OBMEJNI PROMET

Na Goriškem je bilo v maju nad 713 tisoč prehodov

Porast za 30 tisoč prehodov od preteklega meseca aprila

Na goriškem obmejnem področju je v preteklem mesecu maju prešlo mejo v obeh smereh 713.494 ljudi.

Od tega je po uradnih podatkih obmejnih organov prešlo mejo pri Rdeči hiši s potnimi listi 456.150 potnikov, in sicer 290.591 italijanskih in 65.559 tujih, povečini jugoslovanskih državljanov.

S prepustnicami vseh vrst in dvolastniškimi dovoljenji je šlo na drugo stran 257.344 ljudi. Od tega se je poslužilo dvolastniškega dovoljenja 2.830 italijanskih in 8.125 jugoslovanskih dvolastnikov; z navadnimi prepustnicami je šlo preko meje 149.997 italijanskih in 89.303 jugoslovanski državljani. S tranzitnim dovoljenjem je potovalo iz Brd preko Gorice 5.361 jugoslovanskih državljanov.

V primerjavi s prejšnjim mesecem je število prehodov naraslo za okrog 30.000 ljudi, kar je normalen pojav, ko se bližamo poletju. Za prihodnje mesece se predvideva nadaljnje zvišanje prometa tudi v zvezi z znižanjem pristojbin za potne liste jugoslovanskih državljanov v Novi Gorici in po drugih občinah.

Jutri v Gorici seja občinskega sveta

Jutri v petek ob 21. uri se bo v Gorici znova sestal občinski svet, ki bo razpravljal o vrsti točk dnevnih redov, ki še niso bili izčrpani.

Plin je uhajal

Včeraj opoldne so poklicali goriške gasilce v stanovanje Giovanne Nicoletti v Ul. Capuccini 4 v Gorici, kjer je star plinski štedilnik bil pokvarjen, da je uhajal plin in predstavljal nevarnost za domače. Gasilci so štedilnik odstranili še preden je plin povzročil kakšno škodo.

«Piccolo Teatro» nastopa v UGG

Goriška amaterska skupina, ki si je nadela naslov «Piccolo teatro», bo danes, jutri in v soboto nastopila v mali dvorani UGG v Gorici s predstavo dela W. Saroyana «Hello di fuori» ter z Franceschinijevim «Chi va col negro». Vmes so na programu tudi pesmi protesta in ljubezni.

Predstave so vsak večer ob 21.15. Vstopnina znaša po 700 lir spodaj in po 400 lir na galeriji.

Prireditev so omogočili s svojim prispevkom goriška občinska uprava, odbor za kulturne prireditve in goriška Pro loco.

DEŽURNE LEKARNE

GORICA

Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna S. GIUSTO, Korzo Italija 244 — tel. 35-38

TRŽIČ

Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna AL REDENTORE, Enneri - De Nordis, Ul. F.lli Rosselli 23 — tel. 72340.

RONKE

Danes ves dan in jutri je odprta lekarna ALL'ANGELO — Sergio Olivetti - Ul. Roma 22 — tel 77019

IZPRED VIDEMSKEGA KAZENSKEGA SODIŠČA

Pred eksplozijo se je bunkerju približal v črno oblečen moški?

Odvetnik Levitti napovedal, da bo o tej svoji trditvi predložil dokaze - Nadaljuje se zaslišavanje

Pred videmskim kazenskim sodiščem se je včeraj nadaljevala obravnava proti Francescu Perottiju, njegovemu očetu Giacomu, uradnici Lucii Leita in zaprisiženemu čuvaju Antoniu Bortolussu, ki so obtoženi, da so zakrivili smrt štirih oseb in bolj ali manj hude telesne poškodbe 128 drugim osebam zaradi tragične eksplozije lani v Vidmu. Poleg teh glavnih obtožencev sedi na zatožni klopi še 40 drugih oseb, ki pa so obtožene le manj pomembnih prekrškov zakona o eksplozivih.

Predvčerajšnjim je Perottijeva obramba skušala doseči razveljavljenje preiskovalnega postopka in posredno izpustitev na začasno svobodo Francesca Perottija. Naklep se ni posrecil, čeprav so sodniki razveljavili palistično poročilo.

Sprico tega se je obravnava nadaljevala včeraj z zaslišanjem 35 manj pomembnih obtožencev (pet oseb od te skupine so zaslišali že predvčerajšnjim).

Zaslišanje je potekalo na splošno mirno, le Lucia Leita je pogostoma intervenirala ter izpodbijala trditve obtožencev. Odv. Levitti je napovedal, da bo kmalu podal dokaze, da se je eno uro pred eksplozijo približal bunkerju neki moški, ki je bil oblečen v črno. Nekaj minut pred eksplozijo pa so bila okna na bunkerju gotovo razbita. Francesco Perotti je na predsednikovo vprašanje izjavil, da ima več sovražnikov, ki bi mu lahko škodili. Preiskovalni sodnik svoj čas ni sprejel te teze.

Zanimivo je bilo pričevanje Luciana Pettinija, ki je šef v delavnicah Donatis. Delavnice so bile oddaljene kakih 10 metrov od bunkerja ter jih je eksplozija popolnoma uničila. V poslopju so bili tudi Ferruccio Donatis, Vienda Termini, Rino Cattaruzzi in Pasqualina Fabbro, ki so vsi izgubili življenje. Pettini je izjavil, da mu je zaprisežen čuvaj Bortolussi večkrat dejal, da se boji, da bo skladišče prej ali slej zletelo v zrak.

Vsi manj pomembni obtoženci so včeraj izjavili, da so ravnali v dobri veri, ker so bili prepričani, da je imel Perotti vsa pooblastila v skladu z zakonom.

Sledilo je zaslišanje 40 prič. Najprej so pričali svojci štirih žrtev. Proces bo trajal okoli 10 dni.

Kino

Gorica

VERDI. 17.30: «Fratelli Cervi» — G. M. Volonte in L. Costani. Italijanski barvni film.

CORSO. 17.15: «Helga», Ruth Gassman in Ilse Zielstorff, nemški barvni film o spolnosti.

MODERNISSIMO. 17.—22.: «Tutte le sere alle nove», Dirk Bogarde in Pamela Franklin, ameriški barvni film prepovedan mladini pod 14 let.

CENTRALE. 17.15—21.30: «Il carnevale dei ladri». St. Boyd in Y. Mimieux. Ameriški barvni film.

VITTORIA. (Zaprto zaradi počitnic do sobote 8. t. m.) v soboto ob 17.00—21.30 «L'oro di Londra» J. Karlson, J. Valmon. Kinemaskopski film v barvah.

Tržič

AZURRO. 18.30—22.30: «La battaglia di Engelchen», M. Hut in H. Habis.

EXCELSIOR. 17.30: «Il pianeta delle scimie», Charles Heston. Kinemaskop v barvah.

PRINCIPE. 18.30—22.30: «Cinque dollari per Ringo» A. Taber in V. Lago. Kinemaskope v barvah.

S. MICHELE. 17.30—22: «Serata di comici», S. Laurel in O. Hardy. Sledi barvna slikanica.

Ronke

RIO. 20.00—22.00: «Amori di una calda estate», M. Mercouri in H. Del Kruger. Barvni film.

PO NEUSPELEM POSREDOVANJU PREFEKTA

Tovarna Detroit še vedno zasedena

Danes posvetovanje sindikatov v Tržiču za podporo prizadetim delavcem

Delavci so tudi včeraj nadaljevali zasedbo tovarne Detroit Sem v Ul. Galilei v Tržiču.

Okrog poldne je prefekt dr. Pietrostefani ločeno sprejel predstavnike vodstva tovarne, ki so mu potrdili svojo namero, da spremenijo nameravane odpuste 50 delavcev tako, da bodo poslali za eno leto te delavce v dopolnilno blagajno, čez pol leta pa bodo proučili morebitno možnost postopnega prevzema nazaj na delo. Predstavniki treh sindikatov so nato sporočili predloge vodstva tovarne prizadetim delavcem, ki so jih zavrnili ter nadaljevali zasedbo tovarne v Ul. Galilei. Ker je vodstvo zaprlo obrat v Ulici Valentinis, so postavili delavci okrog poslopja straže, ki pazijo na to, da ne gre nihče v tovarno ali iz nje ter da se nič ne odnese ali pripelje vanjo.

V Gorici je bilo včeraj sindikalno posvetovanje na sedežu CGIL, kjer so proučili položaj ter sklenili, da bodo danes sklicali sindikalno zborovanje kovinarjev in vodstvo CGIL v Tržiču da bi se pogovorili o podpori prizadetim delavcem tudi od strani delavcev drugih podjetij.

Pokrajinsko vodstvo PSIUP je v posebnem pismu izrazilo svojo solidarnost z delavci Detroit Sema.

IZ BENEŠKE SLOVENIJE

Priprave za praznovanje domačega patrona v Špetru

Gostovanje domačih nogometašev v Vevčah pri Ljubljani s povratno tekmo v Špetru
Razstava gubanc in razne druge prireditve

V Špetru v Beneški Sloveniji so že v polnem teku priprave, za dostojno proslavo domačega praznika ali šagre, ko praznujejo god svojega patrona sv. Petra. V tem okviru bo domača nogometna ekipa «Valnatisone» odigrala v nedeljo, 16. junija prijateljsko nogometno tekmo v Vevčah pri Ljubljani s tamkajšnjo ekipo. Povratno tekmo bodo odigrali v nedeljo, 30. junija v Špetru.

Turistično društvo Pro loco iz Špetra, ki mu je poverjena priprava vseh proslav, ima v načrtu še razne druge manifestacije. Tako bodo na hribu nad Špetrom pripravili moto kros dirko, ki se je bodo udeležili športniki iz raznih pokrajin severne Italije. Pripravili bodo tudi razstavo domačih potic «gubanc», ki je že prejšnja leta vzbudila splošno zanimanje. V načrtu imajo nadalje razstavo goveje živine, ki bo za ta kraj novost in če bo uspela, jo bodo ponovili tudi v bodoče. Na programu pa imajo še več drugih manifestacij, poleg plesa na prostem itd.

Po vsej verjetnosti bo na tem prazniku sodelovala tudi neka godba na pihala iz Slovenije. Tako bo tudi ob tem prazniku prišlo do izraza prizadevanje tistih, ki se trudijo za kulturne izmenjave in prijateljske stike s sosednjo Slovenijo.

Kino na Opčinah

predvaja danes 6. t. m. ob 18. uri film:

IL MARINO DEL «GIBILTERRA»

Igrajo: Jeanne Moreau, Ian Bannen, Vanessa Redgrave in Orson Welles

KINO «IRIS» PROSEK

Predvaja danes 6. t. m. ob 19.30 barvni film: po knjigi «Un uomo di società»:

POI TI SPOSERÒ

(POTEM SE BOM S TEBOJ POROČIL)

Igrajo: Jean-Pierre Cassel-Irina Demick-Catherine Deneuve

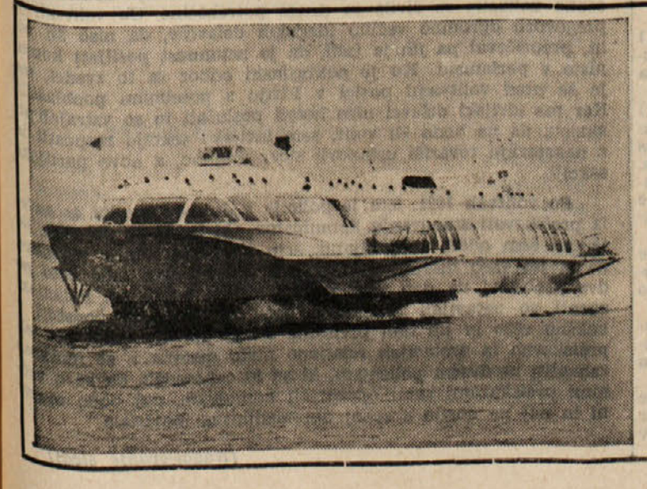

ATRAKCIJA!

IZ KATEREGA KOLI KRAJA ISTRE S HIDROGLISERJEM V BENETKE ALI VOŽNJA OB ISTRSKI OBALI DO PULE

- pomislite na prijeten skupinski izlet
- predsezonska cena za 100 oseb samo 450.000 lir (do 15. junija)
- kraj in čas odhoda po dogovoru

PRIJAVE IN POJASNILA PRI TURISTIČNI AGENCIJI

globtour

CENTRALA, LJUBLJANA, WOLFOVA 1-III - TEL. 24841 IN 24842

P-MARKET, KOPER, CESTA JNA - TEL. 21642

podpiraj dijaško matico

USTANOVE ZDRAVSTVENEGA VARSTVA - NEOZDRAVLJIV BOLNIK

Neopravičeno razsipavanje javnih finančnih sredstev

Krivci so tako zdravniki kot bolniki predvsem pa zdravstveno-varstvene organizacije - Pretirano razkošje in neporabljena ter odvržena zdravila

Gre za težke izgubljene oziroma zapravljene milijarde v okviru ustanove bolniških blagajn. In bržkone bo tudi nova vlada že takoj na začetku morala o tem razpravljati. Računski dvor (la Corte dei conti) je npr. med drugim ugotovil tudi nezakonitost 20. odstotkov, za kolikor prejemajo, v primerjavi z državnimi nameščenci, višje plače nameščenci socialnovarstvenih ustanov. V tem primeru obstajata dve rešitvi: ali zvišati prejemke državnih nameščencev in nevarno ogroziti stabilnost javnih financ ali pa zmanjšati plače in pokojnine nameščencev bolniških blagajn in tvegati, da pride do številnih stavk. Predsednik INAM pa je dejal: «Kar zahtevamo je to, da bi se odgovorni odločili in vso zadevo uzakonili. Nikakor se ne postavljam za tistih famoznih 20 odstotkov, pač pa za pravico naših nameščencev, da se nanje ne gleda kot na izkoriščevalce zdravstvenega varstva.»

Seveda si tega žele vsi. Da bi se nekako odpravilo to nezadovoljivo stanje, so zaradi zlorab in razsipavanja bili ostro kritizirani tudi nekateri zdravniki. «Toda,» pripominja eden od zdravnikov, ali ne bi raje počakali, da še pred tem uredijo stvari v samih ustanovah bolniških blagajn, da se tu odpovedo raznim oblikam grandomanije, da omeje svoje težnje po razkošju, da skrčijo izdatke za razne vzorne laboratorije ter odpravijo razne ekonomske privilegije, ki jih zakon prepoveduje.

Glede ambulatorijev bolniških blagajn, ki so sicer res najsodobnejši, opremljeni z najdražjimi instrumenti ter napravami, pa je bilo rečeno, da je marsikatera njihova storitev odveč, kolikor je običajno ponovljena v bolnišnici vsakokrat, ko je zdravnik bolniške blagajne pacienta napotil vanjo. Primer: v ambulatoriju bolniške blagajne so pacienta rentgensko slikali, nakar je bil poslan v bolnišnico, kjer so to še enkrat storili, ker so pač hoteli biti na jasnem, kako je z njegovim stanjem. Toda, komu potem služijo desetine tisočev rentgenskih posnetkov, s katerimi so natrpani ambulatorijski arhivi? Že samo s tem v zvezi gredo v izgubo številne milijarde. «Sprejeli smo nekatere ukrepe, da to odpravimo, je pa obenem treba okrepiti tudi sodelovanje z bolnišnicami. Namreč v tem smislu, da bi pacienti bili kar najhitreje preiskani ter ozdravljeni in bi v najkrajšem času mogli zapustiti bolnišnico. Zakaj, sleherni dan njihovega odvečnega bivanja v bolniških ustanovah predstavlja za zdravstveno-varstvene ustanove, breme, ki gre ob koncu leta v milijarde.»

Povprečna doba zdravljenja pacientov v bolnišnicah je okrog 15 dni, proti desetim dnem v privatnih zdravstvenih ustanovah. Računajo, da se je v l. 1967 zdravilo v bolnišnicah okrog sedem milijonov oseb. Upoštevajoč, da so nekateri pacienti po večkrat letno sprejeti v bolnišnico, računajo statistični strokovnjaki, da išče zdravja v bolnišnici vsak deseti Italijan, torej dvakrat več kot pred petimi leti.

«Težnja, da se zavarovanca pošlje v bolnišnico,» pravi neki zdravstveni inšpektor,» je značilna za družbo, kjer so družinski člani zaposleni in ni možnosti za njegovo zdravljenje na domu. Pripomniti pa je treba, da se nekateri zdravniki bolniške blagajne, zlasti oni, katerih nagrada je določena na osnovi dogovorjenega stalnega zneska, kaj radi otresejo kakega «prenerodnega» bolnika in ga tudi docela po nepotrebnem pošljejo v bolnišnico. Gre za grdo razvado, ki močno obremenjuje proračune bolniških blagajn in prispeva k prenatrpanosti bolnišničnih prostorov.»

Neurejeni odnosi oziroma pomanjkanje ustreznega sodelovanja med zdravstveno-varstvenimi ustanovami in bolnišnicami (pa tudi spori v zvezi z vprašanjem pristojnosti, ponavljanje diagnoz, ogromni dolgovi, ki jih z največjimi napori običajno mora poravnati država) še povečuje splošno kaotično stanje in pa pojav razsipavanja, ki je značilno za italijansko zdravstveno varstvo. Da ne omenjamo posebej primera, ko so na javnem smetišču nekega italijanskega mesta našli nekaj desetin kilogramov neuporabljenih in odvrženih zdravil, kar seveda ni osamljen primer, marveč zelo razširjena navada. Tudi glede tega so skušali sprejeti ukrepe, da bi z njihovo pomočjo to vsaj zavrli, če že ne odpravili. Ne gre pa lahko.

Torej, kaj storiti, da bi se vnaprej ne razmetavalo več v tolikšni meri s sredstvi kot doslej? Pod težo dolgov in ostalih bremen ter kritik, so nekatere največje zdravstveno-varstvene ustanove zdaj začele proučevati možnosti združitve svojih ambulatorijev, kot tudi uporabe, postavimo, skupnega statističnega mehanografskega centra ali izdajanja enotnega strokovnega časopisa itd. Stvarnost potreb in razvoja pa je podobne ukrepe ter sredstva že prerasla. Kljub dobri volji onih, ki se trudijo, da bi vprašanje vsaj deloma rešili, in kljub nepretrgani podpori države, ki se je že spremenila v ustaljeno navado. Za dosego tega, za čimer se stremi, pa so potrebna drugačna sredstva, so potrebne temeljite spremembe v samih strukturah obstoječe družbene ureditve, za kar pa, seveda, ne zadostuje navadno zdravljenje, marveč odločen kirurški poseg.

Znani jug. režiser Puriša Djordjević, ki je bil lani v Benetkah nagrajen za svoj film «Jutro», snema sedaj film «Poldne», ki bo skupno še s filmom «Noč» predstavljal trilogijo filmov o povojni usodi junakov NOB.

LEPA SLOVESNOST V KOBARIDU

Svečana delitev bralnih značk

Šolski otroci so obiskali Gregorčičev rojstni kraj in grob Slovesnosti sta se udeležila France Bevk in Ferdo Godina

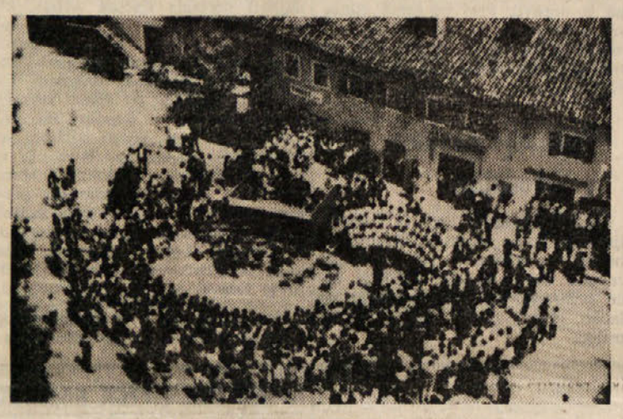

Na trgu v Kobaridu med podeljevanjem značk

Pred dnevi — bilo je to v soboto, 25. maja — je bilo v Kobaridu še posebno slovesno in prazično. Že od ranega jutra so prihajali od vseh strani učenci višjih razredov osemletk ajdovske, novogoriške in tolminske občine. Z njimi so prihajali njihovi učitelji, posebno še slavisti. Ob deseti uri se je začel program, namenjen dobitnikom novih bralnih značk pesnika Simona Gregorčiča. Več ur so se na trgu sredi Kobarida vrstili folklorni nastopi, recitacije in pesmi. Nato so odprli razstavo likovnih izdelkov učencev osemletke v Kobaridu, ki pod vodstvom pedagoga Miloša Volariča posebno mojstrsko obdelujejo les. Iz Kobarida pa so se udeleženci proslave odpeljali še na Vrsno, v Gregorčičevo rojstno vas, in obiskali tudi pesnikov grob na Sv. Lovrencu. Z nepozabnimi doživetji so se otroci in njihovi učitelji vrnili v svoje kraje, da se ob letu spet sestanejo na četrti podelitvi bralnih značk.

Letos so najmarljivejšim mladim bralcem treh severnih primorskih občin podeliti bralne značke tretjič. Učenci od petih do osmih razredov tekmujejo zanje na raznih tezavnostnih stopnjah. Da izpolnijo tekmovalne pogoje, morajo prebrati določeno število knjig slovenskih pesnikov in pisateljev, nekaj pesmi in odstavkov proze pa se morajo naučiti tudi na pamet. Če to opravijo, dobe na prvi stopnji bronasto, na drugi srebrno in na tretji zlato značko.

Namen tekmovanja za bralne značke — to tekmovanje goje po vsej Sloveniji — je, obuditi in razvijati smisel za lepo slovensko govorjeno in pisano besedo. Še bolj kot z obveznim čtivom se mladina na ta način seznanja z deli domačih pesnikov in pisateljev. In to tem rajši, ker tekmovanje za značke ni obvezno. In vendar je letos tekmovalo v omenjenih treh občinah kar 1300 učencev. Tekmovalno akcijo je ves čas vodilo veliko število predmetnih učiteljev slovenskega jezika.

Proslave v Kobaridu sta se kot častna gosta udeležila člana Društva slovenskih književnikov France Bevk, ki doslej še ni zamudil nobene podelitve bralnih značk na Primorskem, in Ferdo Godina, ki je bil na tej slovesnosti prvič.

SaS

Napovedi ameriškega izvedenca

Ameriški kozmonavt že k letu na Luni?

Potrudili so se, da bi bil polet varen

RIM, 5. — Ko smo včeraj poročali o sedanjem turinskem mednarodnem salonu letalstva in vesoljskih naprav, smo omenili tudi sovjetskega kozmonavta Titova, ki je na tiskovni konferenci povedal, da nameravajo Sovjeti v bližnji prihodnosti postaviti na krožno pot okoli Zemlje velike vesoljske postaje, kar pa da ni lahko in da obstaja še veliko težav. Če je bil sovjetski astronavt v svojih napovedih dokaj previden in zmeren, je bil ameriški strokovnjak prof. John F. McCarthy ml., ki je trenutno na počitnicah v Italiji, vse bolj optimistično navdahnjen in je rekel, da bosta prva dva ameriška kozmonavta stopila na Lunino površino že konec leta 1969, torej v prihodnjih 18 mesecih, kot je bilo določeno že pred tremi leti.

Prof. McCarthy ml. je eden izmed vodilnih ljudi ameriškega načrta za osvajanje vesolja in hkrati tudi izvedenec v astronavtski tehniki. Zato so njegove izjave na eni strani zanimive, kar zadeva rok poskusov, na drugi pa tudi s tehničnega vidika. McCarthy je novinarjem najprej razložil nekaj podrobnosti v zvezi z vesoljsko ladjo, z načinom odleta itd. Nato je spregovoril tudi o varnosti kozmonavtov med poletom.

Ker so imeli Američani (podobno kot Sovjeti) že svoje žrtve astronavtike, ko je na vzletišču zgorela kabina, je problem varnosti zelo pereč in je deloma tudi upočasnil nekatere načrte. Da bi vesoljska ladja bila kar se da varna, da bi namreč ne prišlo do tragedij, za katere bi bilo krivo slabo delovanje kake naprave, so ameriški tehniki poskrbeli za to, da bo na vesoljski ladji marsikatera naprava «v dvojniku», to se pravi, da bo v primeru odpovedi ene naprave začela delovati druga. Po trditvah prof. McCarthyja bo kljub temu možno, da vsak deseti poskus ali polet okoli Zemlje ne bo izpeljan v celoti, medtem ko je možnost, da se spravi v nevarnost tudi življenje kozmonavta komaj ena proti sto.

McCarthy je v svojih nadaljnjih izvajanjih tudi povedal, ali bolje potrdil, da bo prvi prihodnji polet rakete s kabino «Apollon» letos v zgodnji jeseni. Vesoljsko ladjo s tremi kozmonavti bodo pognali na krožno pot okoli Zemlje z nekoliko šibkejšo raketo («Saturn 1 b») in ne s «Saturnom 5», ki bo služila za polet na Luno. Raketa «Saturn 5» bo nared šele letos jeseni, ali celo prihodnjo pomlad. Ta raketa bo tehtala v celoti z gorivom in vesoljsko ladjo 2750 ton. Ko bo ta raketa nared in če bo šlo vse po predvidenih načrtih, bo potrebnih le nekaj poskusnih poletov, za katere pa do sedaj še niso izdelali načrtov.

Po mnenju ameriškega izvedenca je možno, da pred poletom na samo površino Lune, napravijo še drug poskus, pri katerem bo vesoljska ladja «Apolon» Luno le obletela. Če bo šlo vse prav, če bo torej poskus pokazal le kako neznatno napako, bo ameriški astronavt stopil na Lunina tla konec prihodnjega leta. Pravzaprav bosta stopila na Lunino površino dva astronavta, dočim ju bo čakal tretji v veliki ladji, ki bo krožila okoli Lune, dočim bosta dva astronavta «skočila» na Luno v manjši ladji, ki se bo odcepila od velike ali matične ladje.

To je v načrtu ameriških strokovnjakov glede osvajanja Lune? Kaj pa nato?

Prof. McCarthy trdi, da so možne tri poti. Pravzaprav ni bilo doslej še nič določenega, vendar je možno, da se napravi kak poskus daljšega bivanja v vesolju, seveda na kroženju okoli Zemlje na velikih vesoljskih oporiščih, ki bi jih postavili na določeni razdalji od Zemlje; nadalje je možno podrobnejše in podaljšano proučevanje Lune in končno je možno tudi globlje prodiranje v vesolje.

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

Ertè v novi galeriji «La Lanterna»

Ljubitelji slikarstva pač z veseljem pozdravljajo vse, kar pri nas pospešuje njegovo spoznavanje. K temu se sedaj pridružuje nova lepa galerija v Ulici sv. Nikolaja št. 6, pristno tržaškega imena «La Lanterna», po bližnjem luškem svetilniku. Na njeni krstni razstavi se nam je predstavil z mnogimi deli slikar Ertè, v Petrogradu rojeni Romain de Tirtoff, učenec slavnega Rjepina, ki se je pa že zdavnaj poparižanil.

Ertè slovi predvsem po pravljični razkošnosti scenarijev znanih zabavišč in gledališč Pariza, New Yorka in Londona ter kot ilustrator velikih modnih revij. S tem smo pa že nakazali svetovljanskost umetnosti tega že priletnega slikarja, a, v rečenem smislu, še vedno delujočega mojstra, kar je nedavno dokazal v Montrealu. In vendar, ko stopimo na razstavo, smo stopili v preteklost let, v dobo secesije.

V prikazovanju Ertèjevih del pa je opazna tenkočutna pozornost galerije, ki v trenutnem obnavljanju secesije v hrupnosti mladinskih gibanj, predstavlja nje dunajsko enačico ravno v Trstu, kjer je spomin nanjo še zelo živ. Odlično zgoščena spremna beseda Giulie Veronese v katalogu zelo nazorno objasnjuje zaton ornamentalne dekoracije secesionistov, ki jo je arhitekt Loos nekoc, kot smo to videli na razstavi v palači Costanzi, obsodil kot zločin a je, sledeč zakonu vztrajnosti, še dolgo vztrajala v bogatem meščanskem okolju, ker je pač bistveno ženski tečaj umetnosti. O tem pričajo na Ertèjevi razstavi vse njegove tempere in risbe, v katerih prav povsod upodablja žensko, razkošno žensko, moderno boginjo v poganstvu industrijskih Krezov, odeto v orientalsko mističnost bogatih ornamentov. Ne glede na to pa jih prekriva močan navdih in miniaturna doslednost starih mojstrov ikon, ki jih kljub strogi simetričnosti oblik, približuje ruskim narodnim izvirom. Značilna je za to slika ženske v katalogu, z do tal segajočimi in v ogromne svitke spletenimi kitami las. **M. B.**

Prejeli smo, objavljamo

Za pojasnilo in pouk

Spoštovani!

V številki od srede (127) Vašega cenjenega lista «Primorski dnevnik» z dne 29. maja 1968 je člankar Sergej Verč v imenu p.d. «Ivan Cankar» objavil na 5. strani članek «Za pojasnilo in pouk».

Nerad se oglašam, ker so mi tovrstne polemike odvratne in mislim, da mora «Primorski dnevnik» uporabljati svoj dragoceni prostor za drugačne, tehtnejše in bolj koristne članke. Vendar sem spričo tona članka in žolčnega podtikanja, ki si ga je Sergej Verč privoščil na moj račun, dolžan nekaj pojasnil in — pouka.

Nisem nameraval napisati «kratke zgodovine Ribičičeve otroške igre 'V kraljestvu palčkov'», temveč le prigodni članek ob uprizoritvi igre v okviru jubilejnih prireditev ob stoletnici škedenjske čitalnice. Zato tudi ni bilo ne «pozabljivosti ne nezanimanja in tudi ne prezirljivosti», če nisem omenil šentjakobske uprizoritve in uprizoritve Slovenskega gledališča. V zadnjem odstavku svojega članka ne naštevam, kot trdi člankar, uprizoritev te igre po osvoboditvi. «'V kraljestvu palčkov' so leta 1945 prvi uprizorili Openci...» Tako sem napisal in nič več! Vse ostale uprizoritve sem «popolnoma prezrl». «To je nedopustno in v nekem smislu žaljivo» pravi Verč. Če je s svojim «Pojasnilom in poukom» hotel popravljati storjeno «krivico», je to napravil kvečjemu samo na pol. Preden sem napisal svoj članek, sem npr. vedel tudi za uprizoritev «V kraljestvu palčkov» na šoli v Devinu (režija Nerine Drašičeve), a je nisem uvrstil v neobstoječe «naštevanje» iz že zgoraj navedenega vzroka. Žal pa nisem iz neinformiranosti omenil še ene uprizoritve, ki bi vsekakor spadala v okvir mojega članka. In ko so me po izidu članka moji rojaki opozorili na to napako, jo z velikim zadoščenjem popravljam in dopolnjujem svoj članek od 29. maja t.l. Škedenjska osnovna šola je uprizorila «V kraljestvu palčkov» leta 1947. Režijo je vodila učiteljica Avrelija Sancin, ki ji je zlasti pred premiero pomagal njen brat, gledališki igralec Belizar. Glasbena spremljava je bila na skrbi avtorja Ivana Grbca. V glavnih vlogah pa so nastopali: kralj palčkov je bil Dimitrij Merlak, norčka je poosebila Anita Podobnikova, Anica je bila Neva Furlanič, prva vila pa Miranda Zafred.

Verčevi popravki v «Pojasnilu in pouku» pa segajo le do meje njegovih osebnih doživetij. Ali ni to le premalo znanja za tistega, ki hoče druge poučevati? Če je popolnoma prezrl uprizoritve «V kraljestvu palčkov», razen onih, ki jih je sam doživel, je to po njegovem «nedopustno in v nekem smislu žaljivo» in če je ta «prezir» «le izraz slabe informacije, ne more popolnoma opravičiti tega početja».

Dopolnjevanje «zgodovine palčkov» (ki je jaz seveda nisem pisal), se torej Verču ni posrečilo niti za dobo po 1945, a zgodovina palčkov se začenja nekje v letu 1917. Ne nameravam niti v bodoče pisati zgodovine Ribičičevih Palčkov, vendar bom navedel nekaj spominov in informacij, ki bodo morda koga spodbudile, da se oglasi in prispeva k popolnejšemu poznavanju uprizoritev teh doslej — po mojem mnenju — najboljših slovenskih otroških iger, v katerih nastopajo otroci sami. Kot tolminski učiteljiščnik sem prisostvoval igri «V kraljestvu palčkov» na Mostu pri Sv. Luciji. Iz sivine davnega spomina mi sili misel, da so to igro na gostovanju uprizorili Goričani. Na se oglasi kak takratni palček ali vila s svojimi spomini. Prijetno je obujati spomine na mlada leta, seveda brez žolča in uzaljenosti.

V svojem članku «Zopet Ribičičevi palčki» sem omenil, da so šli palčki v emigracijo. Pa nisem našteval tudi tu nobenih uprizoritev. Navajam sedaj nekatere. «V kraljestvu palčkov» so igrali na Rakeku (ko je tam služboval Ribičič), na Vrhniki (režija Eleonore Kerkoceve), v izlakah pri Zagorju (režija Mare Samsove) in v Trbovljah, kjer sem poleg igre «V kraljestvu palčkov» režiral tudi «Kraljico palčkov». V svojem članku gotovo nisem «prezrl» teh dveh «svojih» uprizoritev «iz pozabljivosti, nezanimanja ali enostavno iz prezirljivosti».

Že med branjem Verčevega članka mi je prišel na misel Cankar. Ko pa sem prebral zaključni stavek: «Mislim, da bi bil vsak komentar odveč» sem s Cankarjem dognal: «Usmili se človek svoje mladosti in — odpusti ji vse!»

Manj odpustljivo pa je, da je Verčevo «Pojasnilo in pouk» dobilo uradno obliko izjave p.d. «Ivan Cankar». Prvič, ker so v odboru tudi starejši in razsodnejši ljudje; drugič, ker ima prosvetno društvo gotovo polno nerešene problematike, katere bi moralo prvenstveno posvetiti svoje seje.

DRAGO PAHOR

IVAN REGENT: SPOMINI

45.

Pokrajinski odbor komunistične partije za Julijsko krajino, ki je bil izvoljen kmalu po livornskem kongresu, ni bil prav nič reprezentativen in tudi ne delaven. Predsedoval mu je Giuseppe Tuntar, tedanji ravnatelj okrajne bolniške blagajne v Gorici. Imel je srčno napako in je zato pogosto dobival injekcije morfija. Da bi si lajšal bolečine, je užival konjak in verjetno tudi druge žgane pijače. Zaradi bolezni in pijače je bil zelo razburljiv, nezaupljiv in nagnjen k nagliim, nepremišljenim odločitvam. Ostali odborniki so bili: Giovanni Gasivoda, Antonio Juraga, Eliseo Glusich, Juritza, Klun in Srebrnič, ki se je v odboru edini priznaval za Slovenca. Razen Srebrniča ni bilo v odboru nobenega, ki bi bil sposoben trezno misliti. Ostali odborniki so bili le izvrševalci nalog, ki jih je dnevno pošiljal Bordiga. Kako zelo je bil odbor nesposoben, kaže njegovo ravnanje med volitvami delegatov za kongres delavskih konsumnih zadrug za Trst, Istro in Furlanijo leta 1921 ali 1922. Čeprav na žalost nismo imeli med strankinimi člani sposobnih ljudi za vodstvo zadrug, ki so bile do tedaj v rokah socialistične stranke, je odbor sklenil napovedati boj socialistični upravi zadrug in predlagati za novo upravo člane komunistične partije. Ker je bila socialistična uprava zadrug dobra, ji ni bilo kaj očitati, zato pa so ji v volilnem boju očitali stvari, ki so bile smešne. Tako so ji na pr. očitali, da odborniki na sejah pijejo kavo, da imajo v zadružnih skladiščih mačke itd. V položaju brez izhoda je odbor za volitve v zadruge za zadružni shod, ki je bil sklican na Greti, objavil v Il Lavoratoru vabilo na shod s pozivom, naj pridejo ljudje na shod oboroženi, zaradi česar je policija dovolila ostati na shodu samo starejšim socialistom, vse komuniste pa je s shoda odstranila, poleg drugih tudi mene, ki bi moral na shodu govoriti. Zaradi tako nespametnega vodenja propagande za zadružni občni zbor so seveda pri volitvah zmagali socialisti. S takim načinom vodenja agitacije za volitve se nisem mogel strinjati in sem se zato precej sporekel s člani volilnega odbora.

Ker so socialisti zvedeli, da se ne strinjam z načinom komunistične volilne agitacije, so mi prišli grozit; zahtevali so, da moram podpisati že pripravljeno izjavo, v kateri je bilo zapisano, da se ne strinjam z načinom komunistične agitacije. Izjave seveda nisem hotel podpisati, rekel sem, da bom svoje poglede na to agitacijo že sam razčistil s komunistično partijo, ne bom pa jih s socialisti. Socialisti so me nato počakali pred bolniško blagajno in me nameravali pretepsti. Ko pa sem jim povedal, da bom telefoniral po zaščito komunistični mladini, so odšli.

V slovenskem delu Julijske krajine smo imeli to veliko srečo, da je stopil v komunistično partijo ves prejšnji socialistični srednji kader; tisti srednji kader, ki je močno prispeval k razmahu socialistične misli in socialistične organizacije v slovenskih delih Julijske krajine, je ostal zvest partiji in mirno ter brez hrupa nadaljeval svoje delo. Hkrati moram priznati, da je bilo delo v komunistični partiji nedvomno težje kot v socialistični stranki. V Julijski krajini in po vsej Italiji so bili komunisti in njihove organizacije prava tarča fašistov. Kmalu po livornskem kongresu so fašisti zažgali tiskarno listov Il Lavoratore in Delo, tako da lista nista mogla izhajati dolge mesece, kajti nobena zasebna tiskarna ju ni hotela tiskati. Ena številka Dela je izšla v Gorici v tiskarni Paternolli, leta 1921 v času državnozborskih volitev. Številki je bil dodan kot priloga volilni proglas partije, ki je bil prikrojen za Julijsko krajino. Za državnozborske volitve, ki so se bližale, smo se pripravljali komunisti, še bolj pa mislim fašisti. Prvi pokrajinski odbor za Julijsko krajino se je moral po požigu tiskarne spraviti na delo, da bi iz razbitin treh rotacijskih strojev sestavili vsaj enega novega ter našel prostor, v katerem bi mogli urediti tiskarno za oba lista. To je trajalo tako dolgo, da je bila komunistična stranka, kot sem že povedal, še med državnozborskimi volitvami 1921. leta brez lista. Nalogo ureditve tiskarne je novi odbor rešil zelo dobro, toda to je bila tudi edina naloga, ki jo je pokrajinski odbor rešil. Sestanki so bili čedalje redkejši, deloma zaradi fašističnih napadov, deloma zaradi neaktivnosti pokrajinskega odbora. Kar pa je bilo najbolj žalostno, je bilo to, da je zlasti med Italijani prenehala vsakršna ideološka in teoretska vzgoja proletariata. Prav tako pa je bilo tudi v vrstah slovenskih komunistov. Za delo med slovenskimi komunisti, točneje za shode, za predavanja in za večje sestanke, sva bila na razpolago samo Jože Srebrnič in jaz. Srebrnič se je moral osredotočiti predvsem na Goriško, jaz pa na Trst, gorenji Kras, Kranjsko do Postojne in Istro. Vendar so bili najini obiski sekcijam po želji nujno zelo redki. Organizacija in agitacija sta bili odvisni predvsem od okrožnic, ki smo jih pošiljali deloma iz Trsta, deloma iz Gorice ali bolje rečeno iz Solkana, kjer je Srebrnič stanoval, ter od lepega števila strankinih zaupnikov (aktivistov).

Poglavitna naloga pokrajinskega odbora v letu 1921 so bile državnozborske volitve za italijanski parlament. To je bilo prvič, da je Julijska krajina volila svoje poslance za italijanski parlament. To je povzročilo, da so se fašisti in z njimi vse italijanske stranke, razen socialistične, združile v boju proti komunistom. Zlasti Trst je moral pri teh volitvah dokazati, da je ne samo italijansko mesto, marveč tudi mesto, naklonjeno Italiji. Boj pa je bil še silnejši, ker so morale te volitve dokazati tudi, da niso italijanska le Trst in obrežna mesta, marveč da je italijanska vsa dežela in da ni komunistična in tudi ne slovensko-narodna. Med volitvami in tudi kasneje je prišlo v Trstu in v vsej Julijski krajini do krvavih dogodkov. (O fašističnih nasiljih v času parlamentarnih volitev pišem podrobneje v svoji knjigi Poglavja iz boja za socializem, I. knjiga.) Državnozborske volitve so potekale po starem volilnem zakonu Vodstvo Komunistične partije Italije je naložilo pokrajinskemu vodstvu Julijske krajine, naj v Trstu kandidira s preferenčnim glasom Nicola Bombaccija, na Goriškem pa prav tako s preferenčnim glasom Giuseppa Tuntarja, sam pa sem kandidiral v goriškem in istrskem volilnem okraju, toda brez preferenčnega glasu. Dejstva, da so bili v Julijski krajini komunistični volivci večinoma Slovenci in Hrvatje, pa tedanji centralni odbor Komunistične partije Italije ni upošteval. Komunisti so dobili pri volitvah v Julijski krajini nekaj nad dvajset tisoč glasov in oba, Bombacci in Tuntar, sta bila izvoljena.

Nekaj tednov pred volitvami je iz Trsta prišel v Idrijo učitelj Ferdo Godina, ki je dobil mesto ravnatelja konzumne zadruge. V zadrugo je začel kmalu uvajati novosti, ki bodo na dnevnem redu šele potem, ko bomo prišli do komunistične družbe, kjer ljudem ne bodo več delili dobrin po zaslugi, marveč po potrebi. V Idriji je ho[illegible] odpraviti tudi denar; delavci iz rudnika naj bi namesto denarja dobivali posebna nakazila za živila in druge potrebščine. Ob volitvah je pregovoril ogromno večino idrijskih delavcev, da niso šli volit, prepričeval pa jih je tudi, da je neumnost pošiljati komuniste v parlament. Ko je pokrajinski odbor za to zvedel, me je še pred volitvami poslal v Idrijo s posebnimi pooblastili. Ker me idrijski delavci niso hoteli poslušati in so vztrajali pri sklepu, da ne bodo šli volit, sem idrijsko sekcijo razpustil in z nekaterimi tovariši ustanovil sicer majhno, a novo partijsko sekcijo.

Po volitvah 1921. leta je policija v Julijski krajini že začela preiskovati stanovanja komunistov. Od tedaj pa do 1927. leta, ko sem odšel v Ljubljano, sem imel sam toliko preiskav, da si jih vseh nisem niti zapomnil. Včasih sem imel celo po dve preiskavi na dan, eno zjutraj, drugo popoldne. Policijski agenti so ustavljali komuniste tudi na cesti, jih povabili v kakšno vežo in jih tam preiskali. Če je policija našla pri teh preiskavah in aretacijah relativno malo materiala, se moramo zahvaliti predvsem policajem, ki se niso zavedali, da so z večnimi preiskavami sami opozarjali komuniste, naj bodo oprezni in naj ne nosijo s seboj obremenilnega materiala.

(Nadaljevanje sledi)

RADIO VELEVIZIJA

ČETRTEK, 6. JUNIJA 1968

Radio Trst A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila - 7.00 Koledar - 7.30 Jutranja glasba - 11.35 Slov. pesmi - 12.00 I. Tavčar: Visoška kronika - 12.45 Za vsakogar nekaj - 13.30 Glasba po željah - 17.00 Ansambel Pacchiori - 17.20 Zgodovina ital. slovstva - 17.30 Zaploskajmo jim - 18.00 Zbor «Tita Birchebner» - 18.15 Umetnost - 18.30 Škerjanc: Štiri ditirambične skladbe - 18.50 «Royal Canadians» 19.10 Pisani balončki - 19.40 Zabavni ansambli - 20.00 Šport - 20.30 «Plašč», enodejanka - 21.20 Motivi dveh Amerik - 22.00 Skladbe davnih dob - 22.10 Zabavna glasba.

Trst

12.05 Plošče - 12.25 Tretja stran - 13.15 Juke box - 13.45 Simf. koncert - 14.15 Drobci iz arhiva - 14.30 Tržaški motivi.

Koper

7.30, 8.30, 12.30, 15.00, 17.00, 20.15 Poročila - 8.10 Jutranja glasba - 9.00 Popevke - 10.00 Pod senčnikom - 10.45 Plošče 11.00 Vesela glasba - 11.30 Današnji pevci - 12.00, 12.50 in 15.10 Glasba po željah - 14.10 Simf. glasba - 15.30 Mali koncert - 17.30 Operetni program - 18.00 Lahka glasba - 18.40 Jug. plesi - 19.00 in 20.30 Prenos RL - 20.00 Ansambel Alper - 23.10 Plesna glasba.

Nacionalni program

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila 8.55 Iz Verdijevega Trubadurja - 10.10 Ura glasbe - 11.30 Glasbena antologija - 12.05 Kontrapunkt - 13.20 Preizkušajo se diletanti - 14.45 Plošča za poletje - 16.00 Spored za mladino - 18.05 Veliki variete - 19.14 Radijska priredba - 20.15 Operetna glasba - 22.15 Čelist M. Rostropovič.

II. program

7.30, 8.30, 13.30, 14.30, 19.30 Poročila - 8.45 Orkester - 9.40 Glasbeni album 10.00 Roman - 10.40 Skeči in plošče - 11.43 Plošča za poletje - 14.00 Juke box - 15.15 Plošča za poletje - 17.35 Enotni razred - 18.20 Poljudna enciklopedija - 20.11 Glasbeno tekmovanje - 21.10 Nove angleške plošče - 22.00 Plesna glasba.

III. program

10.00 Paganini in Čajkovski - 10.55 Dve Griegovi romanci - 11.00 Glasbenik G. Menotti - 13.00 Veliki interpreti - 14.30 Komorna glasba Čajkovskega - 16.30 Zecchi in Krenek 17.20 Francoščina - 18.30 Lahka glasba - 18.45 Kulturne aktualnosti - 19.15 Koncert - 20.30 Marinuzzijeva «La signora Paulatti» in Maderrov «Don Perliplin».

Slovenija

7.00, 8.00, 11.00, 14.00, 20.30 Poročila - 8.25 Informativna oddaja - 9.08 Operna matineja - 9.55 Radijska šola 10.25 Hrvaške narodne - 10.40 R. Simoniti: Naša muca - 11.15 Pri vas doma - 12.20 Revija zabavne glasbe - 13.00 Na današnji dan - 13.10 Iz Bravničarjevega «Hlapca Jerneja» - 13.30 Kmetijski nasveti 13.40 Pihalni orkester - 14.30 Priporočajo vam... - 15.05 Izbrali smo vam - 16.40 Fagotist Srečko Korošak - 17.00 Vsak dan za vas - 18.05 Simf. koncert - 19.00 Aktualnosti 19.15 Turistična oddaja - 19.45 Jezikovni pogovori - 20.00 Lahko noč, otroci! - 20.15 Elda Viler - 21.00 Domače pesmi - 22.00 Iz Kafkovih dnevnikov 22.40 Glasbeni nokturno - 23.10 Slovaška glasba - 24.05 Pesmi o Stjenki Razinu.

Ital. televizija

12.30 Poljudna znanost - 13.00 V avtu - 13.30 Dnevnik - 15.00 Kol. dirke 17.00 Program za otroke - 17.30 Dnevnik - 17.45 Program za mladino - 18.45 Kmetijska oddaja - 19.15 Primitivna ljudstva - 19.45 Šport in kronike - 20.30 Dnevnik - 21.00 «Noč dolgih nožev», gledališka anketa - 22.30 Film - 23.00 Dnevnik.

II. kanal

19.00 Francoščina 21.00 Dnevnik - 21.15 Su e giù - 22.30 Filmske in gledališke kronike.

Jug. televizija

18.10, 21.00 in 23.05 Poročila - 10.40 in 15.50 TV v šoli - 11.35 in 16.45 Nemščina - 18.15 Ringaraja - 19.00 Po Sloveniji 19.20 V narodnem ritmu - 19.45 Po sledeh napredka - 20.05 Zabavno glasbena oddaja - 21.35 Kulturne diagonale - 22.35 Glasbena oddaja.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Izredno zadoščenje v zvezi z nekim priznanjem. Vaša ljubosumnost ni na mestu.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Že zjutraj boste zelo uspešno opravili več poslov. Izboljšalo se bo vaše razpoloženje.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) Prenehali boste z iskanjem in začeli konkretno delati. Dajte prednost tistemu, ki to zasluži.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Vaše delo je preveč neenakomerno. Ne prepirajte se vpričo drugih z drago osebo.

LEV (od 23.7. do 23.8.) Čimbolj vestno izpolnite nalogo, ki so vam jo poverili. Ne bodite slepi v svoji ljubezni.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Naslednji udarec, če ne boste pazljivi, bi utegnil biti usoden. Razkrinkali boste nekega lažnivca.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Prejeli boste sporočilo o neki dediščini. Odgovoriti boste morali na nenavadno vprašanje.

ŠKORPIJON (od 23.10. do 21.11.) Pred kratkim vloženi denar se vam bo dobro obrestoval. Najmlajši vas bodo razveselili s svojim uspehom.

STRELEC (od 22.11. do 20.12.) Zanimiv predlog, ki pa ga ne boste mogli sprejeti. Obisk, ki vas bo izpolnil z navdušenjem.

KOZOROG (od 21.12 do 20.1.) Ne udeležite se slavnosti ki boste nanjo povabljeni. Odkrili boste novo zanimivo družbo.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Zavedajte se, da voditi ne pomeni samo ukazovati. Uspeh na čustvenem področju.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Očitna je vaša prevelika ambicioznost, kar vam ne more biti v prid. Zanimiv sestanek.

ENEL

ENTE NAZIONALE PER L'ENERGIA ELETTRICA POROČILO IN OBRAČUN 31. 12. 1967

Obračun na dan 31. decembra 1967 vsebuje izsledke poslovanja 5. leta življenja ustanove in se nanaša na poslovanje 990 podjetij (poleg naprav državnih zeleznic) od skupnega števila 1.074, kolikor jih je bilo do zaključka poslovnega leta prešlo pod okrilje ustanove. Prejšnji obračun se je nanašal no poslovanje 905 podjetij.

V zvezi z razvojem poslovanja omenja poročilo, da je **kosmata proizvodnja** ustanove ENEL v letu 1967 dosegla 65.042 milijonov kWh, od tega 29.591 milijonov iz hidrocentral, 29.689 milijonov iz tradicionalnih termoelektrarn, 2.610 milijonov iz geotermičnih central ter 3.152 milijonov iz jedrskih central; v primerjavi z letom 1966 se je proizvodnja povečala za 7,7 odst. V l. 1966 je znašal napredek 7,3 odst. in v letu 1965 6,8 odst. v primerjavi s prejšnjim letom.

V drugi polovici poslovnega leta 1967 sta zapora Sueškega prekopa in pomanjkanje surove nafte arabskega izvora po izbruhu junijske vojne med Egiptom in Izraelom povzročili posebno napetost. Napetost je povzročilo tudi dejstvo, da so bile nekatere tradicionalne in jedrske centrale zaradi povodenj iz novembra 1966 neuporabne. Proizvodnja energije v treh jedrskih centralah je dosegla 4,8 odst. celotne proizvodnje, medtem ko je njihov delež v letu 1966 znašal 6.4 odst.

Glede **razvoja prodaje**, navaja poročilo, da je ENEL lansko leto štel 21 milijonov 215.712 naročnikov, medtem ko je njihovo poročilo konec leta 1966 znašalo 20.300.686. V letu 1967 je ENEL prodala 58,223,8 milijona kWh energije, kar predstavlja napredek za 9,6 odst. v primerjavi s prejšnjim letom, v katerem pa je napredek v primerjavi z letom 1965 znašal 7,8 odst.

Skupna vrednost **izkupička** od prodaje proizvedene energije je dosegla 853,4 milijarde lir, ter je izkazala napredek za 9,2 odst. v primerjavi z letom 1966.

Potrošnja energije za domačo in mešano porabo je lani še naprej hitro naraščala (potrošnja za mešano porabo kar za 12,8 odst.). Potrošnja energije za zasebno razsvetljavo pa se je nasprotno, kakor že v letu 1966, povečala le za malenkost (3 odst.), in sicer predvsem zaradi uvedbe legalne ure. Prodaja energije za industrijsko porabo, za trgovino in za kmetijstvo se je povečala v znatno višji meri kakor v letu 1966.

Kar zadeva začetek obratovanja **novih naprav**, je ENEL v lanskem letu pognala 3 nove hidrocentrale, posebno zbirno napeljavo, neko staro centralo ter 2 črpalki v neki hidrocentrali v obratovanju. Skupna zmogljivost teh novih obratov znaša 127,500 kWh, njihova poprečna letna proizvodnja pa 279,3 milijona kWh. Prav tako je ENEL lani pognala 3 nove termoelektralne ter ponovno usposobila za delo 2 predstoječi napravi, v skupni zmogljivosti 1.650.000 kWh, in 2 novi geotermični napravi, eno z zmogljivostjo 26.000 in drugo z zmogljivostjo 14.500 kW v zameno za dve predstoječi napravi z zmogljivostjo 11.000 kW vsaka, v neki stari centrali.

V poslovnem letu 1967 je ENEL nadalje izročila prometu 1.240 km novih daljnovodov s 120 kV ali višjo napetostjo. V istem času je začela obratovati na prenosnem omrežju nova transformatorska zmogljivost 1948 MVA v novih in v razširjenih starih postajah.

Da bi povezala nove naročnike in da bi ustregla povečanemu povpraševanju po energiji pri starih potrošnikih, je ENEL morala tudi v letu 1967 občutno raztegniti razpečevalno omrežje, ter je v ta namen izdala okoli 170 milijard lir. V letu 1966 so znašali ti stroški 142, v letu 1965 pa 122 milijard lir.

Število povezav, ki so jih izvedli v letu 1967, je doseglo približno 2.710.000.

V zvezi s poslovanjem na jedrskem področju, navaja poročilo, da ustanova pravkar proučuje predloge, ki jih je prejela za napovedano gradnjo četrte jedrske centrale. Poleg tega predvidevajo gradnjo še pete centrale z isto zmogljivostjo (600-750 MW).

Poslovanje treh obstoječih jedrskih central v obratovanju je bilo v letu 1967 zadovoljivo, razen v obratu v Trinu Vercellese, ki so ga aprila lani iz tehničnih razlogov ustavili in ki še vedno stoji. Strokovnjaki pa upajo, da bo tudi ta naprava v najkrajšem času lahko ponovno stekla.

Poročilo nadalje navaja, da je ENEL v juliju lanskega leta sklenila z ustanovo CNEN sporazum, na podlagi katerega bosta obe ustanovi vnaprej sodelovali s CISE in z domačo industrijo pri gradnji prototipa Cirene pri jedrski centrali v Latini. Zamisel prototipa, ki je v celoti italijanska, je vzbudila veliko zanimanje v vseh deželah na svetu.

V zvezi z **načrtovanjem novih naprav**, pri čemer bo politika novih investicij upoštevala osnovno predpostavko največjega možnega možnega razvoja pa pravi poročilo, da bo potrošnja energije v prihodnjih petih letih predvidoma naraščala v razmerju 9 odst. kar zadeva povpraševanje po energiji in v razmerju 9,50 odst. kar zadeva povpraševanje po inštalirani moči. Zato poročilo navaja vsoto 2.639 milijard lir kot predvideno višino investicij na tem področju za razdobje 1968-72. Če dodamo k temu predvidene stroške za leto 1973, pridemo do zaključka, da bodo znašale nove investicije v razdobju šestih let od 1968 do 1973 nad 3.259 milijard lir.

Kar se tiče **osebja** se v poročilu navaja, da je to štelo 31. decembra 1967 94.277 enot, medtem ko je njihovo število znašalo leto poprej 86.796. To število pa se je nanašalo na 905 podjetij. Dejanski prirastek se je nanašal na 1998 svežih delovnih moči, ki jih je zahtevala raztegnitev dejavnosti ustanove in predvsem povečano število naročnikov. Skupen strošek za osebje je znašal lansko leto 344,3 milijarde lir ter je bil za 28,5 milijarde višji od stroška, ki so ga zabeležili v letu 1966.

Posamezni oddelki ENEL so lani razpisali 78 natečajev. Na novo so lani vzeli v službo 173 moči z visokošolsko in 915 s srednješolsko izobrazbo, 1134 navadnih uradnikov in 4979 delavcev.

Glede na financiranje prevzetih podjetij, navaja poročilo, da je ENEL doslej izplačala bivšim električnim družbam, vštevši obrok, ki je zapadel 1. januarja 1968, 970,3 milijarde lir, od tega približno 59 milijard na račun predujmov. Na dan 31.12.1967 je upravni svet odobril povračilo sredstev, ki se nanašajo na nadaljnjih 492 podjetij v skupni vrednosti 1628,3 milijarde lir ali 95,78 odst. predvidenega skupnega zneska. V teku poslovnega leta so državni tehnični uradi nudili 181 primerov izplačila odškodnin, v prvem trimesečju 1968 pa so se izrekli za v zvezi nadaljnjimi 41 prošnjami.

Da bi lahko redno izplačevala odškodnine, je ENEL v letu 1967 izdala dve posojili po 125 milijard lir vsakega izven tržišča. Da bi pa prišla do primernih sredstev za svoje industrijske potrebe, pa je razpisala eno samo posojilo za 100 milijard lir, medtem ko je v ta namen leto poprej razpisala dve posojili v skupni vrednosti 200 milijard lir.

Tudi v letu 1967 so ostale **električne tarife** nespremenjene, medtem ko so v Franciji in Veliki Britaniji, v državah z nacionalizirano električno industrijo, ponovno povišali tarife, in sicer za 4.8 oziroma za 10,5 odst.

Posebno poglavje so v poročilu namenili kakor v prejšnjih letih problemu **elektrifikacije kmetijstva**. Po cenitvah iz leta 1965 je vrednost povezav področij, ki jih omrežje še ni zajelo, znašala 278 milijard lir. V tem okviru so oblasti doslej uvedle drugi zeleni načrt, ki predvideva skupen izdatek 38 milijard lir v petih letih 1966-1970) ter nedavni zakon iz marca 1968, ki podeljuje nadaljnjih 31 milijard za poslovno razdobje 1967-1971. Če upoštevamo, da bremeni izdatek za te povezave v razmerju 20 odst. ustanovo ENEL, bo možno v tem okviru izvesti za 86 milijard lir novih povezav, pri čemer bo 17 milijard odpadlo na ustanovo. Med tem časom je ENEL začela proučevati, kakšne spremembe so nastale glede posameznih hiš, ki še niso povezane z omrežjem, od prejšnje ankete iz leta 1965 do danes.

Iz poročila je razvidno ,da je ENEL v letu 1967 namenil za 3 milijarde lir skladu za devalvacijo terjatev (ki znaša danes 18,2 milijarde), 155,1 milijarde amortizacijskemu skladu (ki znaša danes 1.771 milijard), 36.2 milijarde lir skladu za oskrbo osebja (ki znaša danes 256,3 milijarde) in da je čista aktiva rednega poslovanja dosegla 100,5 milijarde lir, medtem ko je znašala leta 1966, 98,3 milijarde. V tej zvezi se poročilo zaključuje s temi besedami:

«Z letom 1967 se je zaključilo prvo petletje življenja ustanove in je zapadel mandat, ki so nam ga naložili kot upravljavcem.

Z dekretom predsednika republike z dne 7. februarja 1968 je bil upravni svet v celoti potrjen za nadaljnjih 5 let, kar nas zavezuje, da se ponovno primerno odzovemu temu potrjenemu zaupanju. Naše delo v resnici ni poznalo počitka. Mnogo smo naredili, toda še mnogo je treba uresničiti ali pa predelati, predvsem kar se tiče organizacije, da bi poslovanje postalo čedalje bolj gospodarno in da bi državi zagotovili ne samo naraščanje količine energije, ki jo ta potrebuje, temveč tudi čedalje hitrejše in čedalje uspešnejše poslovanje.

Tem novim delovnim obvezam želimo na kratko posvetiti nekaj besed v tem sklepnem poglavju.

Ker pa bodočnost ne more pustiti ob strani ne sedanjosti in ne preteklosti, naj nam bo dovoljeno navesti tudi kako vest in zaključni podatek o opravljeni dejavnosti in o doseženih rezultatih preteklih petih let.

Ta dejavnost — kot smo obširno poročali v prejšnjih poročilih — se je razvijala v dveh glavnih smereh: prva je šla za tem, da se izpopolni, kar je bilo predvideno z ustanovnim zakonom glede vključitve znatnega števila podjetij (čez tisoč z njihovimi napravami, njihovimi juridičnimi odnosi, njihovim osebjem; druga smer je šla za tem, da se opravi vse potrebno v zvezi s tekočim poslovodstvom, z nadaljevanjem pričetih del, s programiranjem novih naprav in vse to, ne da bi javnost niti z najmanjšimi nevšečnostmi mogla neugodno občutiti fazo prehoda električne industrije v Italiji iz zasebnega v javno upravljanje. To ni bila lahka naloga tudi zaradi tega, ker so nam bila mnoga podjetja izročena s težkimi bančnimi dolgovi.

Pa tudi druga naloga, namreč vključitev velikega števila električnih podjetij, ni bila brez velikih težav: šlo je namreč za to, da se v neko enotno organizacijo vključijo različne strukture in da se zaposlijo — ne da bi prišlo do občutljive neuravnovešenosti — desettisoči delavcev različnega izvora ter izšolani po najrazličnejših metodah. Pomisliti je treba na visoko stopnjo navajenosti, ki spremlja delovne postopke, ki so že dolgo dobo v rabi

Kljub temu se nam zde doseženi cilji dovolj pomembni, kot izhaja iz sledečih podatkov. Proizvodnja električne energije 990 podjetij, vključenih v našo organizacijo 31. decembra 1967, je bila v letu 1962 po naših ocenah okrog 45 milijard kWh; pet let pozneje pa je kvantiteta energije ,ki jo je proizvedel ENEL, dosegla okrog 65 milijard kWh, torej s porastom skoraj 45 odst.

Prav tako je v preteklem petletju globalna moč produkcijskih naprav, ki jih ima v obratu ENEL — podatek velja prav tako za skupnost podjetij, priključenih do konca 1967 — narasla od 12.463 na 18,881 MV, s porastom čez 51 odst. V tej dobi smo izvršili nove investicije in naprave za skupni znesek 1.586 milijard (389,4 milijarde samo v 1967), kar odgovarja 37,8 odst. vrednosti vseh tehničnih nepremičnin, ki so jih v dobi več kot pol stoletja zgradila električna podjetja ,ki so prišla v našo organizacijo. Potek investicij, če vzamemo indeks 100 v letu 1963, je pokazal take vrednosti:

115.04 v 1964
119.50 v 1965
126,35 v 1966
149.97 v 1967

Od 1.586 milijard, ki jih je ustanova investirala od svoje ustanovitve je šlo 634,8 milijarde, kar je več kot 40 odst., za področje razdeljevanja, katerega okrepitev je ne samo izboljšala službo temveč je dovolila navezavo okrog pet milijonov novih uporabnikov na mrežo in omogočila zadovoljiti povečane zahteve.

Te številke nam lahko dajo predstavo razsežnosti problemov, ki smo se jih morali lotiti in rešiti na področju upravljanja naprav v zvezi ne samo z njihovim porastom temveč tudi z obnovitvami zaradi močnega zvišanja moči enot, zaradi uporabe mnogo bolj napredne tehnike in zaradi odgovornosti v zvezi z upravljanjem treh jedrskih central, ki smo jih podedovali, pa so bile med sabo popolnoma različnega tipa.

Finančni strošek progresivnega naraščanja nepremičnin je bil deloma pokrit z odgovarjajočim porastom dolgov na dolgi rok, vendar delež samofinanciranja nikakor ni majhen, saj je s svojim zneskom 829 milijard lir doseglo 52.3 odst. novih investicij za naprave.

Dolgovi na dolgi rok, bodisi za naše industrijske potrebe, za nepokrito količino notranjih rezerv kakor za potrebe plačevanja odškodnin, so se dvignili v 5 letih na nominalnih 1.810 milijard lir, od katerih predstavljajo 1.733 milijard izdaje obveznic in 77 milijard posojila raznim ustanovam.

Skupno se samofinanciranje, ki — nanašajo se samo na investicije — izkazuje z [illegible] navedeni odstotek, zmanjša na 32.01 odst. celotne finančne potrebe, upoštevajoč tudi račun ostankov pri emisijah, ki so narasli kar na 114 milijard lir, do katerih 83 milijard na posojila za plačilo odškodnin.

Finančna bremena, brez tistih v zvezi s temi zadnjimi posojili in obrestmi na nove zgradbe, beležijo v petletju porast 197.24 odst. Ta podatek zasluži pojasnilo.

Zasebna električna podjetja, zlasti v letih po drugi vojni, so v znatni meri financirala svoje investicije s povečanjem kapitala. Izplačilo za nove delnice se je seveda izvrševalo v obliki dividend. S porastom prodaje energije in torej s porastom dohodkov so se gospodarski rezultati vedno bolj utrjevali in narasla je množina dobičkov, določena za izplačilo kapitala, sicer v progresivnem porastu.

Za ENEL, ki nima dotacijskega fonda, ne more biti financiranja novih investicij, brez notranjih rezerv, drugače kot v glavnem z emisijami obveznic, in tako je razumljiv poraz finančnih bremen.

Za petletje 1968-1972, kot smo poročali, se predvidevanja za nove investicije dvigalo na 2 639 milijard lir

Glede primarnega sistema prenosa energije, čeprav je bila obsežna povezava po vsem državnem ozemlju že v delu v dobi ustanovitve ustanove, je bilo mogoče znatno okrepiti njeno izkoriščanje z odstranitvijo ovir, izhajajočih iz pripadnosti sistema raznim podjetjem, in omejitev zaradi takrat veljavnih pogodb kakor tudi z vztrajnim delom koordinacije in kontrole tokov energije, izvajane iz državnegga centra za razdeljevanje energije, ki smo ga mi ustanovili. Značilen podatek tega važnega rezultata je podatek o «srednji dolžini poti» energije, ki se je zmanjšala od 186 km v 1962 na 140 km v 1967

V petletju je bilo skupaj zgrajenih 782 km tern po 380.000 voltov, 1965 km po 220 voltov in 1839 po 120.000 do 150.000 voltov; dokončana je bila tudi zveza po 200 kW v enosmernem toku Sardinija-Kontinent, dolga 412 km.

Izboljšanje razdeljevanja je bilo v prvih letih deležno vse naše pazljivosti. S prenosom zelo številnih majhnih podjetij, ki so se posvečala na splošno samo razdeljevanju električne energije, se je pojavil — med drugimi — velik problem obnove izrabljenih, zastarelih ali kakor koli malo učinkovitih mrež. To tudi zaradi tega, ker v zadnjih letih ni bilo več del za vzdrževanje in moderniziranje, ki jih podjetja sama spričo tveganosti, da bodo nacionalizirana, niso imela več interesa opravljati. Kot je bilo rečeno, je bilo za ta sektor določenih kar 634,8 milijarde lir, t.j. 40 odst. novih investicij. Predvideni izdatek samo za razdeljevanje v petletju 1968-72 znaša 944 milijard lir.

Važna naloga, kateri se posvečamo s posebno vnemo, ki pa se bo razvila šele v prihodnjih letih, je študij sredstev in metod za trajno vrednotenje kvalitete službe z okrepitvijo objektivnih elementov. Manjkajo pa še inštrumenti za realizacijo takega namena, toda prepričani smo, da nam bo sedanji študij pripomogel do pozitivnih rezultatov v relativno bližnjem času.

Na tehničnem področju so se že pričele obnovitve znatnega interesa, tudi z ekonomskega vidika, kolikor zadeva bolj nujno avtomatizacijo v načrtu linij ne samo najvišje visoke napetosti, temveč tudi glede širšega sistema linij srednje napetosti.

V teku je tudi obširen program avtomatizacije številnih hidroelektričnih central majhne in srednje dimenzije. Ta program bo kmalu razširjen na centrale večje moči.

Program se nanaša tudi na avtomatizacijo vodstva termičnih central: v tekočem letu bo začela delovati elektronska oprema ,ki bo realizirana v centrali La Spezie za enote 600.000 kW eno izmed najmodernejših avtomatizacij, kar jih je bilo doslej uporabljenih.

Na osnovi rezultatov, ki bodo doseženi, bo program avtomatizacije razširjen na druge termične enote z ekonomskimi in tehničnimi prednostmi nedvomne pomembnosti.

Problem, ki nas še bolj obvezuje, zlasti zaradi geografske konfiguracije naše dežele, je problem tako imenovanega «gospodarskega avtomatičnega dispatchinga», ki zahteva postavitev obširnega sistema elektronske obdelave, ki naj v vsakem trenutku realizira ekonomski optimum obratovanja proizvodnih in prenosnih sistemov ob upoštevanju največjih jamstev za sigurnost, rednost in kontinuiteto poslovanja ne samo v normalnih razmerah temveč tudi v režimu motenj.

Medtem ko se trudimo in se bomo vedno bolj trudili ne samo za zagotovitev izkoriščanja kar najboljše mogoče službe tudi v boju z najbolj modernimi sistemi proti okuženju atmosfere, z obremenitvami v naše stroške, si ne moremo kaj, da ne bi izrazili naše nevolje spričo številnih težav, na katere naletimo pri raznih oblasteh, ko hočemo dobiti dovoljenje za zgraditev novih naprav in novih linij: včasih smo celo prisiljeni, da zaradi tega prekinemo dela. Naša dolžnost je torej, da poudarimo tudi na tem mestu hudo nevarnost, če bi ta nevšečnost morala še trajati, da nam ne bo mogoče jamčiti dobave vedno večjih količin energije, ki jih od nas zahtevajo. To pa bi bila huda škoda za ekonomski in socialni razvoj države.

Za ravoj naše dejavnosti smo predali industriji svoja naročila v vedno naraščajočem ritmu: 177 milijard lir v 1963, 200 v 1964, 218 v 1965, 247 v 1966, 434 milijard v 1967. V prihodnjih letih bo njih vrednost še bolj narasla.

Kar zadeva jedrske naprave, smo že omenili naš program za bližnjo bodočnost. To dopušča natančen študij tehnik v zelo naglem razvoju, pa tudi preskušnje izboljšav in novosti v jedrskih reaktorjih preskušenega tipa. Razumljiva je potem važnost, ki jo pripisujemo tehnološkemu razvoju na tem sektorju, s katerim je v zvezi večja sigurnost služnosti in ekonomičnost upravljanja.

Tudi z organizacijskega stališča je v naših najbližjih programih ustanovitev integriranega in racionalnega sistema obvestil o podjetju, ki naj se poslužuje podatkov vsake vrste, pridobljenih s pomočjo elektronskih računalnikov. Raziskave tržišča so že del — kot smo poročali — programov, ki se izvajajo, vendar se bodo postopoma še razvile, kajti mnenja smo, da mora naša dežela opraviti še dolgo pot na področju električne uporabe, kot kaže poprečje potrošnje energije na osebo v primerjavi s poprečji drugih gospodarsko bolj razvitih dežel. To zahteva med drugim, da se stalno in vztrajno izpopolnjujejo ljudi za v modernejši tehniki, tisti ljudje, ki danes sodelujejo pri vodstvu velikih podjetij, ker je zastarelost znanja postala mnogo hitrejša.

Integriran sistem, ki smo ga omenili zgoraj in ki pomaga ožjemu nadzorstvu, ki ga že opravlja generalni direktor in svet, bo služil tudi za to, da nam bo pravočasno pokazal in odstranil eventualne pojave birokratizacije nekaterih organov, ki se pač hočejo javljati v podjetjih velikih dimenzij.

V začetku tega zaključnega poglavja smo omenili, da je bila ena najtežjih nalog, ki smo se je jih morali lotiti, amalgamiranje mnogih različnih sistemov, ki smo jih podedovali. Vsako pridruženo podjetje je namreč imelo ne samo svoje posebne strukture temveč tudi posebne postopke pri delu.

Zaradi tega smo morali takoj razviti dejavnost poenotenja v kriterijih poslovanja, zlasti: s poenotenjem in z združitvijo metod, postopkov in snovi; s postavitvijo in neformalnih povezav med raznimi organi.

Razen tega smo poskrbeli za enotno dodelitev nalog in odgovornosti, tako da je ista poslovna odločitev ali operacija poverjena isti službi ali uradu pri vseh teritorialnih organih, tudi z namenom enotnega obravnavanja v odnosu do tretjih.

Ta proces se je pokazal lažji — kot se lahko razume — na računovodskem in administrativnem področju, pa tudi na drugih sektorjih in v drugih dejavnostih smo že dospeli do popolnega poenotenja metod in postopkov naši napori se sedaj koncentrirajo v to, da dosežemo iste rezultate, kolikor zadeva material razdelitve in dejavnosti standardizacije zadevnih naprav. Ti napori pa zahtevajo znatno zavzetost in primeren čas.

Ustanovni zakon, ki smo ga mi natančno izvajali, pa se še ne izvaja popolno ,kolikor zadeva vprašanje «poobčinjenih» in podobnih podjetij.

Naj nam bo torej dovoljeno, da ponovno izrazimo željo, da bi se problema zakona kmalu lotili in ga rešili v duhu absolutne objektivnosti, upoštevajoč izključno splošno korist, kot se je to zgodilo, npr. v Veliki Britaniji, ko je bila v 1946 sklenjena v tej državi nacionalizacija električne industrije.

Izpolnjujoč predpise ustanovnega zakona smo imeli doslej dvanajst deželnih konferenc, od teh samo v 1967 osem, in sicer v Neaplju, Trstu, Aquili, Genovi, Aosti, Bariju, Campobassu in Bologni za dežele, kjer so ta mesta glavna mesta. Poleg tega, da smo jih dolžni sklicevati, ustrezajo te konference tudi nekemu našemu določenemu interesu, saj nam omogočajo umestne stike z deželnimi oblastmi, z gogspodarskimi operaterji in z inštitucijami, ki se zanimajo za energetske probleme in od katerih izvemo v neposrednem stiku za njihove probleme in s katerimi pretresamo možnosti in sredstva, da jim pomagamo. Toda zborovanja bodo toliko bolj učinkovita, kolikor večji bo konstruktivni duh in duh sodelovanja, ki jih bo spodbujal.

Osebja, ki je prešlo pod ENEL od integriranih podjetij do 31. decembra 1967, je bilo 72.556 enot.

Upoštevajoč elemente, ki so prišli od tvrdk najemnic in tistih, ki so bile priključene za integracijo in še 9040 sprejetih enot zaradi potreb razvoja naše dejavnosti, je število osebja v službi 31. decembra 1967 znašalo, kot se je videlo, 94.277 enot. Povišanje za 9040 elementov obsega tudi sprejeme, ki so se izkazali potrebni zaradi skrajšanja delovnega urnika na 40 tedenskih ur za vse kategorije; pri delavcih je šlo za prehod od 46 na 40 ur

Stroški za osebje, upoštevajoč porast števila nameščencev, so narasli v petletju za 48,09 odst. Prenesen na količino prodanih kWh je obračunski strošek narasel od 4,95 za kWh v 1963 na 5.11 v 1967.

Upravni svet se veseli pridobitve, ki so bile zagotovljene našim delavcem, tudi zaradi tega, ker se pač sme pričakovati večja produktivnost pri osebju, ki uživa zelo dobro ravnanje, tako ekonomsko kot normativno.

Višji obračunski strošek pa nam mora tudi povzročati skrbi; razen tega so meje, ki jih ne smemo in niti jih nimamo namena prekoračiti: te se v glavnem povezujejo z ravnotežjem proračuna, ki ga imamo za stalno postavko, in z odgovornostjo pri poslovanju, ki ga zakon izrecno poverja upravnemu svetu.

Uravnovešen proračun, kakršen je bil doslej naš, mora biti sposoben, da sprejme ne samo, kot je razumljivo, primerne prihranke za razne fonde temveč tudi v naše breme del stroška za elektrifikacijo podeželja kakor tudi bremena izboljšanja — v širokem smislu — električne službe v korist uporabnika, kot je to bilo v duhu nacionalizacije

Dobro vemo, da velika množica osebja, od najvišjih do najskromnejših stopenj, zavedajoč se avantgardnega ravnanja, ki ga je deležna, deli v svojem lastnem interesu te naše smernice. To dokazuje dejavno in prizadevno sodelovanje, ki ga je pokazala v teh težkih letih ta množica, ki si je zaslužila in ki si zasluži tudi na tem mestu vse naše spoštovanje.

Generalnemu direktorju — in centralnim direktorjem ter direktorjem oddelkov, ki mu pomagajo — želimo obnoviti zaupanje in priznanje sveta za vneto zanimanje ,ki ga posvečajo dobremu poteku poslovanja.

Naj nam bo ob zaključku tega poročila dovoljeno izraziti našo spoštljivo hvaležnost gospodu ministru industrije ter njegovim direktnim sodelavcem, pri katerih smo našli vplivno in krepko podporo pri opravljanju naše dejavnosti.»

OBRAČUN NA DAN 31. DECEMBRA 1967

PREMOŽENJSKO STANJE

AKTIVA

Zemljišča	lir	5.016.490.881
Stavbe	»	69.302.607.817
Električne naprave v obratovanju:		
naprave za proizvodnjo energije	»	2.398.674.791.386
prenosni vodi	»	270.305.329.580
transformatorske postaje	»	192.944.196.710
distribucijske mreže	»	1.460.774.472.457
Električne naprave v izgradnji	»	348.857.634.751
Druge naprave in stroji	»	23.242.533.196
Pohištvo, tehnično-upravni pripomočki in naprave	»	52.021.163.251
Skupaj	lir	4.821.139.220.029
Višja vrednost premoženja v odnosu s podržavljenimi podjetji	lir	451.286.801.706
Stroški in izgube, ki jih je treba amortizirati:		
razlika pri posojilih, najetih za izplačevanje odškodnin	»	71.458.000.000
drugi stroški in izgube	»	40.918.618.228
Obratna sredstva:		
uskladiščeni materiali in naprave	»	108.829.968.651
goriva in druge zaloge	»	23.588.479.824
Blagajna in vrednotnice	»	1.024.964.666
Vrednostni papirji:		
obveznice	»	3.169.862.981
drugi vrednostni papirji	»	5.758.037.619
Delnice in soudeležbe pri glavnicah	»	4.241.856.294
Banke	»	120.142.270.213
Aktivne vrednotnice	»	399.237.611
Terjatve do uporabnikov:		
terjatve za potrošeno energijo	»	157.486.445.943
druge postavke	»	57.988.118.815
Terjatve do obračunskih in podobnih skladov	»	297.597.850
Predujmi dobaviteljem	»	35.579.114.988
Druge terjatve	»	59.523.783.915
Razni prehodni računi aktiv	»	80.643.507.879
Terjatve za dozorele aktivnosti	»	7.260.155.683
Skupaj	lir	6.050.718.042.895

PREHODNE POSTAVKE

Kavcije	lir	8.378.304.668
Jamstva	»	10.566.555.214
Druge prehodne postavke	»	172.863.037.711
Skupaj	lir	191.807.897.593

PASIVA

Sklad za amortizacije:		
stavbe	lir	12.066.809.923
električne naprave v obratovanju	»	1.689.056.223.738
druge naprave in stroji	»	8.269.005.464
pohištvo, tehnično-upravni pripomočki in naprave	»	17.675.933.565
višja vrednost premoženja v odnosu s podržavljenimi podjetji	»	43.850.000.000
Skupaj	lir	1.770.917.972.690
Sklad za devalvacijo kreditov	lir	18.258.524.919
Sklad za riziko in zgube	»	3.256.229.832
Sklad za doklade in skrbstvo osebja	»	256.279.254.752
Dolgovi z realnim jamstvom	»	388.011.421.266
Druga posojila	»	65.215.784.094
Obveznice	»	1.694.428.276.003
Predujmi in kavcije uporabnikov	»	87.689.440.582
Banke	»	83.054.594.939
Pasivne vrednotnice	»	50.145.090
Dobavitelji	»	100.371.932.724
Dolgovi za odbitke in socialne dajatve	»	15.962.083.792
Dolgovi za davke in davčne pristojbine	»	107.530.704.137
Dolgovi do obračunskih in podobnih skladov	»	37.302.145
Drugi dolgovi	»	236.382.109.026
Razni prehodni računi pasive	»	19.084.059.743
Dolgovi za dozorele pasivnosti	»	60.064.941.355
Dolgovi za odškodnine	»	1.128.953.579.916
Skupaj	lir	6.035.548.356.905
Bivše električne družbe, katerim je treba izplačati odškodnino:		
začasni čisti premoženjski račun	lir	14.701.384.696
Rezervni sklad - člen 18 statuta ENEL	»	304.247.945
Prenos na novo poslovanje	»	164.053.349
Skupaj	lir	6.050.718.042.895

PREHODNE POSTAVKE

Kavcije	lir	8.378.304.668
Jamstva	»	10.566.555.214
Druge prehodne postavke	»	172.863.037.711
Skupaj	lir	191.807.897.593

EKONOMSKI RAČUN

NEGATIVNE KOMPONENTE DOHODKA

Fakturirana energija drugih električnih podjetij kWh 4.888.532 (000)	lir	24.084.225.840
Začetne poslovne zaloge:		
uskladiščeni material in stroji	»	98.850.827.074
goriva in druge zaloge	»	20.103.689.051
Amortizacije v poslovnem letu:		
na zgradbah	»	1.285.000.000
na električ. napravah v obratov.	»	134.420.000.000
na drugih napravah in strojih	»	1.060.000.000
na pohištvu, tehnično-upravnih pripomočkih in napravah	»	3.285.000.000
na višji vrednosti premoženja v odnosu s podržavljenimi podjetji	»	15.050.000.000
Poslovne devalvacije:		
stroški in izgube, ki jih je treba amortizirati	»	7.818.420.875
Sredstva namenjena v posamezne sklade:		
v sklad za devalvacijo terjatev	»	3.000.000.000
v sklad za izplačevanje doklad in za socialno skrbstvo osebja	»	36.240.915.575
Odpis aktivnosti, ki se pravkar amortizirajo:		
tehnične nepremičnine prodane, uničene ali prenesene za ponovno uporabo med obratne zaloge	»	15.361.583.739
Stroški za osebje:		
plače, mezde in drugi prejemki osebja	»	226.480.711.168
zakonite socialne dajatve	»	77.138.864.022
drugi izdatki za osebje	»	4.480.838.496
odškodnina za odpravnine in podobni izdatki poslovanja	»	16.620.962.001
Stroški za notarske, pravne in profesionalne storitve	»	1.963.218.837
Nakup goriv in drugih zalog	»	84.976.525.160
Nakup strojev in n[illegible]	»	202.775.021.876
stroški za razna dela, popravila in vzdrževanje naprav	»	216.311.952.064
Obresti, popusti in finančna bremena	»	132.052.037.181
Izgube na terjatvah in vrednotnicah	»	1.312.075.273
Druge pasivne postavke	»	150.201.157
Prispevek hribovskim občinam, razni davki in pristojbine	»	14.019.180.507
Davčne dajatve	»	35.213.272.311
Stroški za propagan., oglaševanje, tisk	»	557.028.507
Prispevek za znanstvena raziskovanja	»	1.358.126.524
Drugi splošni izdatki za poslovanje	»	16.018.908.619
Skupaj	lir	1.391.988.585.857
Pasivne obresti na odškodnine v smislu zakona o podržavljenju	lir	63.268.800.000
Vsota pasivnih komponent poslovnega dohodka	»	1.455.257.385.857
Prenos na novo	»	164.053.349
Skupaj	lir	1.455.421.439.206

POZITIVNE KOMPONENTE DOHODKA

Električna energija, fakturirana drugim podjetjem	kWh 2.960.679 (000)	lir	27.037.145.551
Energija fakturirana uporabnikom:			
za javno razsvetljavo	kWh 1.036.616	»	18.171.201.919
za zasebno razsvet.	kWh 1.626.652	»	151.258.767.350
za gospodinj stroje in druge potrebe	kWh 8.784.274	»	163.924.204.435
za industrijske naprave in namakanje do 30 kW	kWh 6.440.108	»	155.556.900.774
za industrij. naprave od 30 do 500 kW	kWh 8.940.608	»	127.337.245.747
za industrij naprave preko 500 kW	kWh 25.384.834	»	210.114.419.687
Energija fakturirana na uporabnikom	kWh 55.263.092 (000)		
Skupaj		lir	853.399.885.463
Prispevki za priključitev na omrežje, dohodki od nadzorovanja in premeščanja števcev		lir	29.493.074.746
Dohodki od potrošniških naprav in od prodaje števcev in materialov		»	7.230.220.885
Povračilo za okvare in podobno		»	1.532.952.843
Aktivne obresti in popusti ter podobne finančne aktivnosti		»	4.326.976.643
Dohodki od najemnin in drugih aktivnih premoženjskih postavk		»	636.976.890
Drugi redni dohodki od poslovanja		»	10.373.369.675
Izredni poslovni dohodki		»	1.963.858.595
Dohodek od prodaje nepremičnin naprav in strojev		»	1.125.023.513
Odpis postavk ki se nanašajo na amortizacijo prodanih, uničenih in v ponovno uporabo prenesenih premoženjskih postavk		»	12.509.371.484
Spravljena sredstva v poslovnem letu: iz sklada za odškodnine in socialno skrbstvo osebja		»	16.620.962.001
Stroški za razna dela, popravila in vzdrževanje naprav, kapitalizirani:			
na račun zemljišč in stavb		»	5.292.475.745
na račun naprav v obratovanju		»	196.239.371.436
na račun naprav v gradnji		»	168.401.715.290
na račun drugih naprav in strojev		»	2.627.548.460
na račun pohištva, tehnično-upravnih naprav in strojev		»	10.627.204.137
Zaloge ob koncu poslovnega leta:			
blago — naprave v skladiščih		»	108.829.968.651
goriva in druge zaloge		»	23.588.479.824
Vsota aktivnih komponent poslovnega dohodka		»	1.455.421.439.206
Skupaj		lir	1.455.421.439.206

IZID REDNEGA POSLOVANJA

Pasivne obresti v breme poslovanja v smislu zakona o podržavljenju	lir	63.268.800.000
Pasivne obresti na deleže glavnic, izplačanih kot odškodnino	»	34.958.000.000
Amortizacijski deleži na razliko med najetimi posojili in izplačano odškodnino	»	2.144.000.000
Prenos na novo poslovno leto	»	164.053.349
Čisti aktivni izid rednega poslovanja	lir	100.534.853.349

šport šport šport šport šport šport

V FIRENCAH

Jugoslovani s požrtvovalno igro porazili svetovnega prvaka z 1:0

Strelec zmagonosnega gola je bil Džajić v 41' drugega polčasa

JUGOSLAVIJA: Pantelić; Fazlagić; Damjanović; Pavlović, Paunović, Holcer; Petković, Osim, Musemić, Trivić, Džajić.

ANGLIJA: Banks; Newton; Wilson; Mullery, Labone, Moore; Ball, Hunt, Charlton, Peters, Hunter.

SODNIK: Ortiz de Mendibil (Španija).

STRANSKA SODNIKA: Van Ravens (Nizozemska) in Rumencev (Bolgarija).

Opombe: lepo, vendar nekoliko soparno vreme. Igrišče v dobrem stanju. Gledalcev približno 25.000. Sodnik je 2 minuti pred koncem izključil Wilsona.

Veliko upanje jugoslovanskih navijačev, upanje, ki ga je marsikdo gojil zaradi velikega slovesa nasprotnika in pomanjkanja izkušenj pri mladem jugoslovanskem moštvu gojil le skrivaj se je uresničilo. Bili smo priče res nepozabni tekmi. Plavi so kljub takojšnji številčni premoči gostov, ki so z grobim prekrškom že v začetku tekme dokončno onemogočili najboljšega jugoslovanskega igralca Osima, skozi vseh 90' obdržali terensko premoč, nadzorovali sicer medle prodore nasprotnikov in so z živahnimi protinapadi, ki so prihajali predvsem preko kril, navdušili prisotno občinstvo, med katerimi je bilo nad 3000 Jugoslovanov.

Jugoslovanska reprezentanca je morala res napeti vse sile in to zaradi grobosti Angležev, ki je negotovi španski sodnik nikakor ni mogel ali morda celo ni hotel brzdati. Bili smo tako priče celi vrsti nešportnih prizorov, katerih žrtve so bili predvsem napadalci Trivić, Petković in Džajić. Glavna zasluga jugoslovanskih nogometašev pa je bila prav ta, da jih tako vedenje nasprotnikov ni zmedlo in da so nadaljevali s svojo blestečo igro, ki je povsem zmedla svetovne prvake. Če hočemo biti objektivni, moramo poudariti, da je bilo delo Osima in tovarišev tem lažje, ker so Angleži kolektivno zašli v slab dan. Le redkokdaj so prišli do Pantelićevih vrat in še takrat so bili njihovi zaključki zgrešeni.

Vsaka ocenjevalna lestvica jugoslovanskih nogometašev bi bila krivična: vsi so napravili več, kot bi lahko od njih pričakovali. Napad je bil razigran: Džajić je vedno preigral Newtona, Petković je z dolgimi prodori, ki so se običajno začeli že na sredini igrišča, spravil v težave celotni obrambni sistem belih, Musemić, ki je bil najbolj nadzorovan, pa je s svojim neprestanim menjavanjem položaja ustvarjal pogoje za prodore tovarišev. Obramba ni imela preveč dela, saj je bila pobuda vedno v jugoslovanskih rokah. Vseeno pa je treba poudariti odlično igro Holcerja, od katerega so se razvijali vsi proti napadi in Fazlagića, ki je ne samo povsem zbrisal z igrišča Hunterja, ampak je tudi krepko pomagal v napadu. Še nekaj besed o sodniku: že večkrat smo ga videli pri delu, zato nas tem bolj preseneča njegovo vedenje na tej tekmi. S svojo popustljivostjo je bil glavni krivec, da je prišlo do tolikih prekrškov in da je jugoslovansko moštvo končalo tekmo s tolikimi poškodovanimi igralci.

Angleži so torej povsem razočarali. Bobby Charlton, edini igralec, ki je igral športno, je le redkokdaj izvedel prodor, ki bi potrdil njegov sloves, ostali pa so zaigrali precej pod svojimi sposobnostmi. Razlika v golih bi lahko bila še večja, če bi sodnik ne spregledal cele vrste prekrškov v kazenskem prostoru, ki bi jih odločnejši mož s piščalko kaznoval z enajstmetrovko.

Kronika je zelo revna. Angleži se nikakor niso znašli v napadu, Jugoslovani pa so imeli vso korist od tega, da so igro zavlačevali. Kljub vsemu so imeli prav oni večje možnosti za gol, ta pa je prišel prav v zadnjih trenutkih, ko je kazalo, da bodo Angleži le uveljavili svojo številčno premoč. Tedaj je Holcer prodrl na levi in visoko podal pred vrata, priložnost je izkoristil Džajić, ki je prehitel neposrednega tekmeca in ukanil vratarja z dobro pomerjenim strelom pod vratnico. To v 41'. Kmalu nato se je sodnik le odločil in je izključil Wilsona, toda s tem je samo potrdil zmagoslavje jugoslovanskega moštva, ki je proti vsem pričakovanjem prišlo v finale. To je najboljši odgovor, ki ga je Mitićevo moštvo lahko dalo številnim italijanskim izvedencem, ki so po časopisih povsem spregledali njeno prisotnost, kot, da bi v tem finalnem delu obstajalo le vprašanje, kdo bo nasprotnik Angležev v finalu. Torej, plavi bodo zdaj odpotovali v Rim, kjer bodo poskušali doseči svoj največji uspeh v svoji nogometni zgodovini; osvojitev naslova evropskega prvaka, uspeh, ki bi po tem, kar smo videli danes, res ne bil nemogoč.

u. k.

V NEAPLJU

Po 120 minutah igre brez golov Italija v finalu s pomočjo žreba

Na istem stadionu v Neaplju, kjer je na olimpijskih igrah 1960 v tekmi z Jugoslavijo žreb izločil «azzurre», je bil zdaj kovanec Italiji bolj naklonjen, Sovjetska zveza pa se bo borila za 3. mesto

ITALIJA: Zoff; Burgnich, Facchetti; Ferrini, Bercellino, Castano; Domenghini, Juliano, Mazzola, Rivera, Prati.

SOVJETSKA ZVEZA: Pšeničnikov; Afonin, Istomin, Kapličnij, Šesternev, Logofjet; Lenev, Baniševski, Biševjec, Malafejev, Jevrjušikin.

SODNIK: Tschenscher (Zahodna Nemcija).

STRANSKA SODNIKA: Dienst (Švica) in Zsolt (Madžarska).

PRIPOMBE: nekaj pred začetkom tekme je začel padati droben dež. Igrišče je bilo kljub temu v dobrem stanju. Na tribunah je bilo približno 90.000 gledalcev.

Srečanje je imelo v glavnem tri lica: v prvem polčasu je italijanska ekipa igrala precej medlo, kar je bila posledica dejstva, da se je Rivera že v začetnih potezah poškodoval in se moštvo brez enega od svojih temeljnih stebrov, ki je odtlej praktično le statiral, ni znašlo. V drugem polčasu so domačini zaigrali zelo dobro, posebno v prvem delu. V podaljških (ki so jih odigrali, ker ni padel v regularnem času noben gol), pa sta imeli obe ekipi več izrednih možnosti, ki jih nista izkoristili.

Po nekaj nevarnih akcijah Sovjetov je prišlo do verjetno odločilnega dogodka tega srečanja že v tretji minuti: Afonin je zrušil Rivero, ki je moral za nekaj minut zapustiti igrišče. Poškodoval si je desno stegno in ko se je vrnil v igro je šepal. Odtlej je bil praktično le statist na krilu.

Sovjeti so izkoristili svojo premoč in so močneje pritisnili na nasprotna vrata. Bili so pa netočni v zaključnih strelih in so tudi preveč oklevali. V 17' je sodnik spregledal Bercellinovo roko sredi kazenskega prostora. Italija je poslala na nasprotno polovico nekaj nevarnih protinapadov, brez uspeha. V teh podvigih se je odlikoval Prati, ki pa je bil tudi pred vrati preveč netočen. V 22' dolg pobeg Mazzole, ki je rodil le prvi kot za Italijo. Nasprotno pa je Sovjetska zveza iz svojih napadov izsilila vrsto kotov, ki tudi niso obrodili zaželenega sadu. V 29' nevarnost za Zoffa: Afonin je streljal iz neposredne bližine vrat, a Goričar je izboksal.

V drugem polčasu v 3' huda nevarnost za Italijo: Baniševski je počasi streljal žogo, ki se je počasi kotalila tik mimo vrat v aut. V 7' je sovjetski vratar z drznim skokom pod Riverove noge rešil svoja vrata. Tri minute kasneje je Mazzola poslal žogo tik mimo povsem praznih sovjetskih vrat. Po desetih minutah igre je Italija zaigrala kot prerojena: silovito je pritisnila in bombardirala sovjetskega vratarja z vseh strani. Toda sovjetska obramba je bila dokaj trdna in urejena, Pšeničnikov sam pa je branil mirno in zanesljivo.

Proti koncu polčasa se je ravnovesje sil prevesilo na sovjetsko stran in gostje so hoteli na vsak način priti do zadetka. V tem delu igre se je dobro izkazal Zoff, ki je večkrat posredoval v zelo težkih okoliščinah.

Podaljška sta potekala v znamenju lahne premoči Sovjetov. Bili so kondicijsko zelo dobro pripravljeni in so z lahkoto vzdržali začetni tempo igre do konca. V borbi za žogo so bili izredno srčni pa tudi uspešni. V 10' je Jevrjušikin streljal izredno nevarno tik ob vratih, v 13' pa je Italija zgubila svojo največjo priložnost vse tekme: Domenghinijev izredno ostri strel je ubranila — vratnica. S tem je bilo tekme praktično konec.

Pri žrebanju v slačilnicah je imela Italija srečo: uvrstila se je v finale, kar je velika množica čakajočih gledalcev na tribunah pozdravila z velikanskim navdušenjem in prižiganjem bakel.

Danes govorimo o...

Zdi se, da prehaja Š. z. Bor v drugo obdobje velikih uspehov. Kot pred tremi leti ima tudi letos izredne uspehe na skoraj vseh poljih svojega delovanja: uspehi v odbojki (drugo mesto v državi), številni uspehi v atletiki in namiznem tenisu. Vendar se ti uspehi ne ponavljajo na prav vseh področjih.

KOŠARKA V KRIZI

Bor je začel gojiti košarko pred dvema letoma. V začetku je ekipa nastopala na prvenstvih «I. divisione» in v promocijski ligi. V obeh prvenstvih se je borila za prvo mesto na končni lestvici. Uspehi so bili res veliki, čeprav je bila ekipa takorekoč improvizirana iz večinoma še neizkušenih igralcev in brez tehničnega vodstva. Kaj pa se je s to ekipo zgodilo v letošnji sezoni? Pristala je na zadnjem mestu lestvice, tekmo za tekmo je odhajala poražena z igrišča.

Razloge za to je treba iskati v več postavkah. Predvsem moramo upoštevati, da so letos zapustili ekipo trije igralci: Savo Spacal, ki je v pretekli sezoni vodil peterko in je opravljal tudi delo trenerja, Branko Lakovič, ki je bil glavni pobudnik košarkarskega odseka in visoki Ambrožič, ki je bil glavni pivot. Res je, da trije igralci ne naredijo ekipe, ampak odsotnost treh res dobrih igralcev lahko zmanjša vrednost tudi ostalih. V ekipi ni več tistega poleta, ki ponese igralce k zmagi.

V letošnji sezoni je ekipa dobila trenerja, ki je zelo sposoben in vešč svojega poklica. Vendar trener še ni dovolj. In čeprav se igralci z njim razumejo zelo dobro, jim ni znal vliti poguma: večkrat se celo zdi, da se igralci bojijo zmage.

Tretji razlog, katerega moramo upoštevati pri ocenjevanju tega prvenstva, je dejstvo, da ti igralci nastopajo letos prvič skupaj in torej niso še prišli do tiste uigranosti, ki je potrebna vsaki ekipi. Mislimo tudi, da je to glavni razlog za neuspeh v letošnjem prvenstvu.

HOKEJ NA KOTALKAH

2. kolo italijanskega prvenstva v znamenju slabega vremena

Slabo vreme je zelo oviralo drugo kolo tega prvenstva. Dve tekmi, v katerih sta nastopali obe najmočnejši moštvi v tej konkurenci, sta bili preneseni zaradi slabega vremena, tako da je lestvica zelo nepopolna, zmanjkalo pa je tudi možnosti, da bi ocenili dva favorita v tekmah na tujem igrišču. Novara in Triestina, ki bi morali igrati v Trstu oziroma v Valdagnu, sta namreč poželi v prvem dnevu lahki zmagi na domačih igriščih proti moštvoma, ki nimata velikih ambicij. Prav zaradi tega je bilo še nemogoče ugotoviti, kakšna je njuna trenutna forma.

V ostalih treh tekmah je bilo vseeno nekaj presenečenj. Bassano je na lastnem igrišču prisilil k delitvi točk Candyja in tako potrdil rezultat, ki ga je bil dosegel v prvem kolu proti Amatoriju. Zanimivo je, da je Bassano več časa celo gospodaril na igrišču, in da je prav on tisti, ki ga neodločen izid ne zadovoljuje. Tudi Breganze ni mogel ponoviti zmage iz I. kola. V Follonici je sicer že krepko vodil (4:2), toda domačini so z večjo požrtvovalnostjo in predvsem boljšo pripravljenostjo v finišu izenačili. Lahko delo je imel le Iris Amatori, ki je zmagal v Oderzu. Novinci so se sicer dolgo upirali (prvi polčas le 1:0), toda v drugem delu, ko so popustili tudi z atletskega vidika, je vsa tehnična razlika prišla do izraza in z njo so prišli tudi goli.

Follonica : Breganze 4:4

Ignis Oderzo : Iris Amatori 1:5

Lestvica:

Candy	2	1	1	0	8:2
Laverda	2	1	1	0	10:5
Iris	2	1	1	0	7:3
Novara	1	1	0	0	10:2
Triestina	1	1	0	0	4:1
Bassano	2	0	2	0	3:3
Follonica	2	0	1	1	5:8
Marzotto	1	0	0	1	1:6
Ferroviario	1	0	0	1	1:7
Ignis	2	0	0	2	3:15

uk

ODBOJKA

TEDENSKI PREGLED

V nedeljo odločitev v Bazovici: v B ligo Zarja ali Corridoni?

Sokol in Breg izpolnila zastavljeni cilj: obstanek v ženski B ligi

V nedeljo se je zaključilo žensko italijansko prvenstvo B lige. V D skupini je gladko in prepričljivo osvojil prvo mesto Marzotto, ki se bo potegoval sedaj v kvalifikacijah za vstop v prvo ligo. V zadnji tekmi prvenstva je ekipa iz Valdagna gostovala v Dolini, kjer ji ni šlo vse tako kot bi pričakovali od take ekipe. Nasprotno je ekipa Brega zelo dobro zaigrala in je zapustila pri svojih navijačih kljub porazu dober vtis in s tem upanje za boljše prvenstvo v sezoni 1968-69. Sokol je v zadnji tekmi prvenstva razočaral. Izgubil je tekmo proti zadnjemu v lestvici. Porzio je s tem slavil prvo zmago, ki pa mu ne bo dosti služila. Videmčanke bodo namreč morale zapustiti drugo ligo, ki je bila letos zanje pretežka.

Izidi:

*Porzio — Sokol	3:2
Marzotto — *Breg	3:1
*AGI — Casagrande	3:0

Lestvica D skupine

Marzotto	9	9	0	27	3	18
AGI	10	7	3	21	10	14
Casagrande	9	6	3	21	14	12
Sokol	10	4	6	16	22	8
Breg	10	2	8	11	27	4
Porzio	10	1	9	9	29	2

* * *

Ženska C liga gre tudi h koncu. Še eno kolo in tudi tega prvenstva bo konec. AGI B je že prvi, za drugo mesto pa se bosta v nedeljo borili ekipi Zarje in Corridonija. Ta tekma bo odločala o novem članu druge lige. Corridoni je v zadnjem kolu počival, medtem ko je Zarja na domačih tleh s težavo odpravila drugo postavo Bora. Tekmo, ki je bila borbena in napeta, je motil močan veter, ki je večkrat zmešal štrene eni in drugi ekipi. Bolje se je znašla postava Bora, ki je po prvih dveh setih že močno vodila. Nihče ni pričakoval več zmage domače ekipe, zgodilo pa se je prav to in končni izid je bil pozitivnejši za Zarjo.

Druga ekipa Brega je zaključila svoje prvenstvo. V zadnjem srečanju je gladko izgubila tekmo z AGI B.

Izida:

AGI B — *Breg B 3:0 (15:0, 15:1, 15:0)

*Zarja — Bor B 3:2 (14:16, 7:15, 15:6, 15:10, 15:2)

Lestvica

Agi B	8	7	1	23	8	14
Corridoni	8	6	2	21	9	12
Zarja	8	6	2	21	10	12
Bor B	8	3	5	13	15	6
Breg B	9	0	9	0	27	0

* * *

Promocijska liga gre po stari poti. OMA in Gaja se še naprej borita za prvo mesto. Gajevke so v nedeljo gladko odpravile drugo šesterko Sokola. V drugem srečanju pa je FARI C odpravil Bor C.

Izida:

FARI C — *Bor C 3:0 (15:5, 15:5, 18:16)

*Gaja — Sokol B 3:0 (15:0, 15:3, 15:3)

Lestvica

OMA	6	6	0	18	1	12
Gaja	7	6	1	19	5	12
FARI B	6	3	3	10	11	6
FARI C	7	3	4	13	13	6
Sokol B	8	3	5	10	17	6
Bor C	8	0	8	1	24	0

* * *

V nedeljo se je končalo tudi prvenstvo za naraščajnike. Končni zmagovalec je ekipa Gasilcev iz Trsta, ki je v finalnem srečanju premagala goriško Olimpijo s 3:0 (15:13, 15:3, 15:8)

* * *

Zgoniški Kras je v tem kolu počival in tako nazadoval na lestvici za eno mesto. Bor je gostoval v Gorici, kjer je klonil domači šesterki AGI, tretji slovenski predstavnik je Olimpija tudi doživel poraz.

Federacija je potrdila izid 3:0 brez borbe v tekmi Bor — Gasilci TS.

Izidi:

*CSI — Torriana 3:0 (15:11, 15:2, 15:9)

*AGI — Bor B 3:0 (15:6, 15:10, 16:14)

Turriaco — *Olimpija 3:0 (15:0, 15:13, 15:6)

Lestvica

CSI Friuli	10	8	2	27	12	16
Gasilci TS B	9	7	2	23	9	13
Turriaco	9	6	3	21	13	12
Kras	9	6	3	21	14	12
Gasilci GO	8	5	3	18	15	10
AGI	9	5	4	19	17	10
Olimpija	9	2	7	8	23	4
Torriana	9	1	8	7	24	2
Bor B	10	1	9	10	27	2

*Gasilci TS B s točko manj zaradi predane tekme.

f. v.

Tekma v dežju: Gaja — Sokol B

Široke možnosti razvoja atletike med mladimi zamejskimi športniki

Edino domače društvo, ki goji atletiko — Šz Bor — je letos svoje delovanje razširilo in zajelo tudi dekleta. Po nekaj letih precejšnje krize ima atletika ponovno možnost, da postane kakovostno vsaj enakovredna odbojki, ki ostane za sedaj še vedno šport št. 1.

Če govorimo o možnosti razvoja, ne mislimo na uspehe v vseh kategorijah, katere predvideva italijanska atletska zveza FIDAL. Napredek pri članih je vezan na tiste atlete, ki so vseskozi redno trenirali, na mladince ni mogoče več računati, ker so bili v zadnjih 3 letih močno zanemarjeni, naraščajniki pa imajo še realne možnosti, da dosežejo zadovoljive uspehe. Pri dekletih so starejše brez realnih izgledov za napredek, na široko pa so vrata odprta mladinkam in naraščajnicam, kjer se lahko prav kmalu doseže že zadovoljivo tehnično raven v deželnem merilu.

Pravi zaklad predstavljata za domačo atletiko kategoriji dečkov in deklic. Dečki so lahko stari od 13 do 15 let, deklice pa od 12 do 14 let. Bor je v zadnjem mesecu svoje delovanje usmeril predvsem na ti dve kategoriji, saj si s tem lahko utrdi temelje za graditev močne ženske in moške vrste. Bistvo udejstvovanja v teh dveh kategorijah ni v vrhunskih dosežkih, temveč v številu. Raje npr. 10 skakalk v višino z rezultatom 90 cm, kot eno samo s 130 cm. Mladinska vrsta razpolaga trenutno z okoli 25 atletinjami in atleti. Fantje so iz mesta, s Kolonkovca, iz Rovt, Lonjerja in z Opčin, od Banov, iz Bazovice in Gropade. Jasno je, da so še velikanske praznine. Manjkajo atleti iz vseh okoliških občin, čeprav ima predvsem mladina iz dolinske občine naravnost odlične pogoje za atletiko, saj ima do tržaškega občinskega stadiona bliže kot mnogi drugi atleti iz Trsta samega, da o okoliških vaseh niti ne govorimo.

Možnost treniranja na pravem atletskem stadionu oziroma težave zaradi oddaljenosti takega objekta niso glavni vzrok, da naša mladina atletike ne pozna. Vzrok je treba iskati v prevelikem lokalpatriotizmu, katerega je zgrešena športna politika vcepila v mlade ljudi in ki ne dopušča, da bi npr. športnik iz Šempolaja, Doline, Saleža, Sv. Križa itd., nastopal v tisti športni panogi, katere vaško društvo ne goji, za društvo iz drugega kraja. Tako mora npr. potencialni odlični odbojkar iz Sv. Križa igrati nogomet, potencialni nogometaš iz Zgonika pa odbojko.

Slovenske športne igre so pokazale, da je bodočnost domačega športa na podeželju. Vzroki so jasni: življenje na čistem zraku, več hoje, več fizičnega dela itd. Statistike so pokazale zanimive posledice. Na športnih igrah iz prvih let so v atletiki zmagovali izključno atleti iz mesta, ker so bolje poznali tehniko. Na igrah iz zadnjih dveh let se v starejših kategorijah ni mnogo spremenilo, čeprav atleti s podeželja ogrožajo one iz mesta, pri naraščajnikih in dečkih pa skoraj ne najdemo tekmovalcev iz mesta na boljših mestih. Pri naraščajnikih in dečkih je namreč tu in tam tehnično znanje še zelo nizko in splošna fizična pripravljenost in spretnost igrata odločilno vlogo. Glede teh lastnosti pa je mladina s podeželja brez konkurence.

So 10. športne igre mnogo koristile domačemu športu? Nedvomno, vendar bi lahko še več. Imamo res mnogo odbojkarskih in nogometnih ekip, vendar še slabo atletiko in košarko, v drugih športnih panogah pa smo še nepismeni.

Od panog, katere že gojimo, je prav atletika tista, ki terja najenostavnejše priprave. S sistematičnim navajanjem mladine k odbojki in nogometu, ne da bi pogledali njihove možnosti tudi v atletiki ali drugje, zgubljamo celo vrsto potencialnih odličnih atletov in rekorderjev. Istočasno se tudi kakovost odbojke in nogometa le relativno boljša. Posamezne ekipe nimajo praktično nobene možnosti, da se uvrstijo v višje lige, ker je za tak napredek potrebna velika izbira, ki je v eni sami vasi ne more biti, če pa se v višjo ligo uvrstijo je to v večini primerov posledica slabe konkurence in ne moči.

Kaj bi lahko dosegla domača atletika? V 2-3 letih premoč v mladinskih kategorijah v pokrajinskem merilu in osvojitev močnih položajev tudi v deželi. Posebno učinkovit je lahko prodor med dekleti.

Kaj je potrebno za razvoj domače atletike? Domača športna društva morajo misliti tudi na atletiko in usmerjati kandidate za atletiko v društva, ki jo redno gojijo. Pripomniti je treba, da bo dober atlet istočasno lahko tudi dober odbojkar ali nogometaš, ker mu bodo pri igri prav prišli boljši odriv, večja moč, hitrost in vzdržljivost. Omejiti je treba tudi preveliko «ljubezen» do svoje vasi in pustiti potencialnemu atletu možnost, da doseže v atletiki večje zadoščenje kot v odbojki ali nogometu, kjer je napredovanje odvisno ne od njega, temveč tudi od soigralcev.

* * *

V kategorijah dečkov in deklic so res velike možnosti prodora. Italijanska atletska zveza je v propagandne namene sestavila tudi posebne kakovostne razrede, katere ocenjuje z lepimi značkami z 1, 3 ali 5 olimpijskimi krogi. Prva stopnja je skoraj vsem dosegljiva, mnogi pa lahko dosežejo tudi drugo že na začetku svoje atletske kariere. Rezultati za posamezne panoge so naslednji:

Panoge	*5 kr*	*3 kr.*	*1 krog*
MOŠKI			
80 m	9"6	10"	11"
1000 m	2'55"	3'15"	1'
60 m zapreke	9"3	9"9	11"
višina	1.58	1.50	1.30
daljina	5.50	5.00	4.20
palica	2.50	2.20	1.80
krogla 4 kg	13.00	11.50	9.00
disk 1,5 kg	33.00	29.00	22.00
kopje 600 g	36.00	32.00	25.00
hoja 4 km	23'30"	27"	32"
ŽENSKE			
60 m	8"6	9"	10"
60 m zapreke	10"2	10"9	12"
višina	1.25	1.15	1.00
daljina	4.25	3.80	3.20
krogla 3 kg	8.00	7.00	6.00
disk 1 kg	22.00	20.00	16.00

* * *

Za udejstvovanje v atletiki lahko vsakdo dobi informacije na sedežu Šz Bor na stadionu «Prvi maj» v Trstu, vsako sredo od 20.45 dalje.

PLANINSTVO

POP SPDT

Ob priliki pohoda priredi SPDT dan zaščitenih cvetic, da bi vzbudilo med najmlajšimi ljubezen in spoštovanje do narave. V ta namen bodo na družtvenem zemljišču v Bazovici tekmovanja za mladino do 14. leta s tematiko: «Zaščitena flora». Tekmovanja se bodo pričela ob 10. uri s sledečim sporedom:

1. Lov na zaklad
2. Kaj veš, kaj znaš?
3. Risarski ex tempore.

(Tekmovalci naj prinesejo s seboj risarske potrebščine, razen papirja.)

Prijave se bodo sprejemale na kraju tekmovanja ob 9.30.

STEFAN OLIVIER

NOVI ŠEF

54.

«Moral sem,» je odvrnil, «nisem več vzdržal. Nekdo je moral pripeljati stvari do njih logičnega zaključka sestra Thea.»

«A tako?» je vprašala z ostrejšim glasom. «Morali ste, ali ne? In zdaj mi hočete povedati, kako prav ste imeli. A kaj dobrega ste storili s svojimi logičnimi zaključki? Nič. Skrbeti bi morali za red, to je bila vaša dolžnost. Kam bi prišli, če bi se vsakdo uprl svojemu šefu? Vi niste njegov sodnik. Bog sodi.»

Bil je jezen, toda premagal se je. On je prišel k njej, ne pa ona k njemu. Hotel je zvedeti za njeno mnenje — in povedala mu ga je. Nasmehnil se je. «Recimo, da bi moral bog to početi! Sodišča bi bila potem brez dela. Ali naj vse prepustimo njemu? Ali ni tudi njegova volja, da delamo po svoji vesti?»

«In pokorščina,» je povzela, «red mora biti. Vi bi ga morali podpirati, sedaj ga pa podkopavate.»

Neugebauer je zamahnil z roko. «Nisem prišel, da bi se z vami pričkal, sestra Thea. Če bi bili vsi, kakršni ste vi, ne bi šel. Prepričan sem, da je to, kar sem storil, pravilno. Morda boste tudi vi to uvideli. In morda,» se je nasmehnil, «boste nekoč kljub vsemu sami opravljali obrate. Na svidenje. Hvala za vaš trud — in za vse drugo.»

Njen obraz ni bil več trd. Stopila je okrog mize in mu ponudila roko. Prvič je videl njen nasmeh, «vse najboljše, dr. Neugebauer. Zelo, zelo mi je žal. Vi ste namreč mož, ki ga tu potrebujemo. Zdaj bolj kot kdajkoli. Vso srečo.»

Tiho je šel po hodnikih. Vratar je začudeno gledal za njim, dokler se niso vhodna vrata za njim avtomatično zaprla.

Nekaj dni Neugebauer ni kaj posebno čutil, da je odvečen, nepotreben, tudi dela ni pogrešal. Imel je občutek, da je na kratkih počitnicah, s katerih se lahko vsak čas vrne. Imel je veliko opravkov.

Šel je k advokatu. Neugebauer si je prizadeval, da bi se advokat čimbolj poglobil v podrobnosti. Toda advokatu se je mudilo, zanimal se je le za bistvene stvari. Zadeve se, skratka, ni oprijel, saj na zmago ni bilo nobenega upanja: če je urad javnega tožilca preiskavo ustavil, bo oddelek za delo že od samega začetka okleval. Res, skoraj nobenega upanja.

Ko je odhajal, je bil podobnega mnenja tudi Neugebauer — opravil je približno tako kot Anton Roth na sodišču. V suhem ozračju zakonite pravičnosti je bilo vse drugačno; čustva skoraj ni bilo čutiti; človeško trpljenje ni pomenilo nič; kaj bi z raznimi zapleti? Vse, kar je ostalo, so bila gola, bedasta dejstva, ki govorijo pust jezik, brez življenja.

Tisti dan je napisal tudi prvo prošnjo za službo. Prelistal je medicinsko revijo. Mest je bilo več, tudi za ljudi njegovih let in izkušenj. Zbral je spričevala — že leta jih ni videl. Ležala so pod starimi papirji, a ko jih je imel v rokah, jih je odpiral z nekim svežim zanimanjem.

Pol njegovega življenja, veselja in razočaranj je bilo v teh papirjih. Delo in počasen napredek. Z nasmehom zadovoljstva je gledal ocene, ki jih je dobil pri maturi. Tu je bila tudi medicinska diploma. Ko je gledal spričevala, je mislil na ljudi, ki so jih pisali. Ne, to niso bili Feldhusni.

Vse dokumente je pretipkal v štirih izvodih. Tu in tam se je zmotil, moral je radirati ali pa začeti znova.

Potem overitve. Vse je moralo biti overovljeno. Tega ni mogel urediti na policijski postaji. Dolgo in potrpežljivo je čakal v elegantnem notarskem uradu, kjer so ga sprejele lepo negovane tajnice. Ko je plačeval takse, je pomislil na stroške, pa tudi na Liselotte, ki bo morala vsaj dva meseca prehraniti družino z njegovo zadnjo plačo.

Potem je razposlal prošnje, natančno opremljene — in čakal. Vmes je imel še druge opravke; odgovoril je tudi na pisma, ki so prišla že pred meseci. Končno je vse opravil.

Čas je tiho potekal. Neugebauer je sedel doma, bral knjige in strokovne revije, sortiral in na novo razporejal svoje medicinske mape. Potem je bilo tudi to končano. Tedaj je čedalje pogosteje mislil na bolnišnico in na tihe, bele operacijske sobe. Vsak dan je čakal na poštarja; ob običajni uri je stopil k oknu in gledal, če že prihaja.

Potem je prišel prvi odgovor: očitno je sposoben za mesto, uvrstili so ga med prve kandidate; v kratkem ga bodo obvestili o odločitvi; dokler mu ponovno ne pišejo, naj ne pride na osebni razgovor.

Naslednji dan je prišlo drugo pismo s podobno vsebino: med prvimi kandidati; odločitev bomo kmalu sporočili. Z obema pismoma je stopil k Liselotte v kuhinjo. «Glej, beri!»

Obrisala si je roke. Medtem ko je brala, si je mislil: s pritožbo bom uspel, a na staro mesto ne bom šel; odklonil ga bom, ker bom imel že novo službo; tako bom Feldhusnu in Scharffu malo ponagajal.

Liselotte mu je pismi vrnila. «Toda to še ne pomeni, da te bodo nastavili.»

«Lahko pa. Seveda se bom moral najprej osebno pogovoriti. Točno hočejo vedeti, s kom imajo opraviti.»

«Gotovo,» je odvrnila, «toda iskali bodo informacije tudi v bolnišnici Paul Ehrlich.»

«Tega ne morejo — in če bi jih? Vsi vedo, da nisem popoln začetnik ali šušmar.»

«Da. Zlasti Feldhusen.»

«Kaj misliš s tem?» je nervozno vprašal.

«O, nič,» je blago odvrnila, «Hans, želim samo, da bi dobil pet pozitivnih odgovorov.» Ko je šel iz kuhinje, ni bil več tako samozavesten. Seveda bodo iskali informacije. Njegovo zadnje spričevalo manjka. Pisali bodo Feldhusnu, ali pa mu bodo telefonirali. Noben šef oddelka ne bo tvegal.

Predstavljal si je Feldhusna, kako jim odgovarja: obraz z očarljivimi brazgotinami; halja kot navadno nezapeta; govori z glasom, polnim vedrine; njegove besede zvenijo tako iskreno. Feldhusen — zmagovalec! Liselotte ima prav — bodočnost ni tako jasna.

Kmalu sta prišli dve odklonitvi, druga za drugo, prav kakor sta odšli prošnji. Toda Neugebauer ni popustil.

Poslal je oglas v medicinsko revijo. Kupil je druge publikacije in napisal še nekaj prošenj. Odpusta ni omenil. Dokler njegova pritožba ni rešena, je to povsem pravilno.

Toda uspeha ni bilo. Spet odklonitev, vse zavrnjeno. Enake utemeljitve, enake formulacije. Prišel je tudi dan, ko so mu vrnili vse njegove dokumente. In ta dan je Neugebauerju postalo jasno, da zanj v bolnišnici ni več mesta. Vse poti so vodile mimo Feldhusna in Feldhusen — je vse poti zaprl.

Tedaj je Neugebauer hodil na dolge sprehode. S tramvajem se je peljal do mestnih mej, potem pa hodil, dokler se ni utrudil. To je bilo namesto dela. Na takem sprehodu je prišel neki dan v predel, kjer je imel svojo ordinacijo njegov prijatelj Brinkmann. Zakaj se ne bi oglasil pri njem? To mu ne more škodovati.

Motil bom prijatelja, je pomislil. Torej kaj? Deset minut mi bo že žrtvoval. In prav tedaj je začelo celo deževati.

Pozvonil je pri Brinkmannovih. Vrata je odprla Rosel. «Hans! Kaj pa delaš tukaj? Ali imaš dopust?»

«Ne, moje dobro dekle. Prišel sem službeno, rad bi govoril s Helmutom. Ali ga lahko motim pet minut?»

«Seveda!» In že je vstopila v ordinacijo. Takoj je prišel Brinkmann, v beli halji, stetoskop mu je visel na prsih. «Kakšna čast, doktor! Vstopi. Saj nisi bolan, ali kaj?»

«Nikoli še nisem bil bolj zdrav. Ali si zelo zaposlen?»

«Zelo. Toda ljudje bodo pač počakali, če pride tako ugleden obiskovalec. Sedi.»

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II., TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica 24 Maggio 1/I, Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338, 95-823 — NAROČNINA: mesečno 800 lir — vnaprej, četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 8.100 lir SFRJ posamezna številka v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/1., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani — 501-3-270/1 — OGLASI: Cena oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda — Oglasi za tržaško in goriško pokrajino se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana» — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst